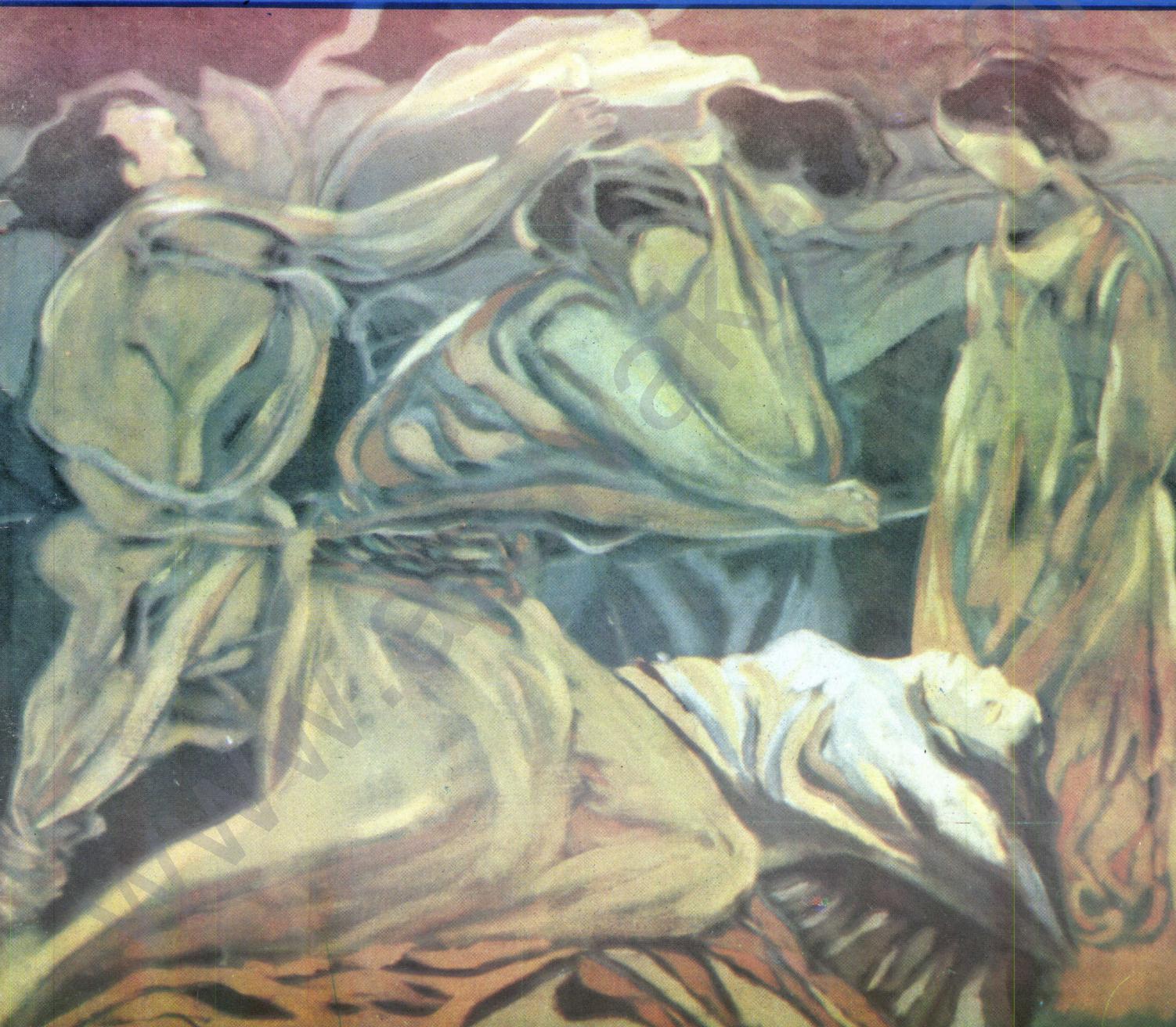

PÊŞENG

JIMARE:17 SALA:6 TIRMEH/1989

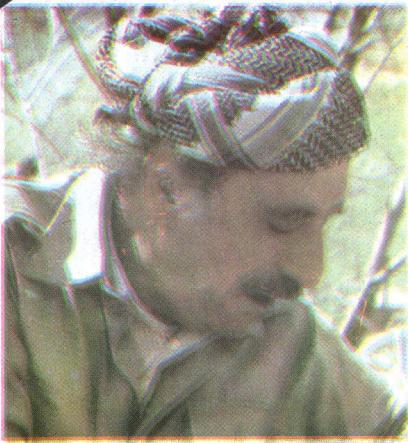
GOVAREKA RAMYARI Û ÇANDEYÎ YE RAGEYANDINA
NAVÎNIYA PARTÎ DEMOKRATÎ GELÎ KURDISTAN DERDÊXE

EM HELEPÇE JIBİR NAKÎN

JI ŞEHÎDÊN NETEWEYÊ KURD

Dr.
QASIMLO

Roja 13/7/1989 li bajerê Viyenna paytextê Nemsâ, dijminên gelê Kurd serokê Partî Demokratî Kurdistan/Îran, Diktör Ebdulrehman Qasimlo, û berpirsyarê liqa Ewrupa yê partîyê Ebdulla Qadiri, û têkoşerê kurd Fazil Mela Mehmed şehîd kirin.

Şehîdbûna Dr Qasimloy û hevalên wî ziyanek mezine netenê ji Partî ya wî ra belkî ji hemî Tevgera Rizgarîwaza Kurdistanê û Doza Kurdi ra jî, û cihê wî nayê tijî kirin, jiber ku ew birastî rîbereki zana û şareza û jêhatî bû, bi xewta xweya dirêj û zengin û bi peywendiyên fireh liser astê cihanê hatibû nasîn. Lê disa jî em bawerîn ku şagirdên Qazî Mihemed û Qasimloy wê li ser rîçka wan berde-wambin di xebatê da jîbo mafêñ xweyêneti û demokrasi. Bi helkeftina vê ziyana mezin, em di Partiya Gel da serxoşiyê li Partî Demokratî Kurdistan/Îran, ya bira, û hemî gelê kurd dîkin. Û her di wî demî da vê kîryara dirinde, û her alîyê li pişt wê, tawanbar dîkin, û ji komela cihanî dixwazin li ser vê çendê bêdeng nebin, gunki gelê kurd nizîkî karêñ teroristî nebûye û vaye rîberên wî bi terora rîjîmên dagîrkerêñ Kurdistanê têñ şehîd kirin.

Herwisa jî disa ji Tevgera Rizgarîwaza Kurdistanê ra dupat dîkin dijmin her dijmine û ferqa kurda li cem nîne. Lew bi hêvine ev helkeftine jî bibe handerek jîbo yekitiya Tevgera Rizgarîwaza Kurdi-Nemirî û serfirîji bo Qasimloy û hevalên wî, û rûresîji bo dagîrkerêñ fasist û terorist.

MİHEMED
ŞÊXO

Meha Adarê di diroka gelê kurd da pir giringe. Ev mehe tijîye ji helkeftinê xoş û serhatiyê nexôş. 21 Adarê; cejna sersal û nişana serhildan û azadîxwaziya kurdaye. 11/Adarê birhatina yeke-mîn destkefta Tevgera Rizgarîwaza Kûrdiye li Kurdistanâ Iraqê, ku bi navê rîkeftina 11/Adara 1970 tê nasîn. Paşî Adara 1974ê tê, demê rîjîma faşista Iraqê disa hêrisînaye ser Kurd û Kurdistanê. Adara 1975ê û lihevhatina dij mina liser pişta kurda, û karîsatêñ ku bi xwe ra anîn, disa di dîroka Kurdistanê da cihekî giring digre. Adara 1988 jî birineka êkcar mezin di dîlê kurda da vekir û navê HELEPÇE têda kola ku çi carî nayê jibîr kirin.

Adara 1sal jî gurzê xwe weşand û siwa rekî kurd bi xwe ra bir. Roja 9/Adarê hunermendê mezin Mihemed Şêxo ji nav me barkir. Stranbêjê navdar û nîştiman perwer pêşmergehê şoreşa Îlonê û penaşerê azade, xudiyê dengê bi soz û xemîn, ve ku serhatî û kul û kovanêñ gelê xwe di awazan da tanî pêşçav. Û qaramaniyêñ pêşmergey bi hunermendî dirêsan bi serbilindî çû heqiya xwe. Erê Babê Felekê; wekî te gazi dikir: "Eger ez mirim gelî gundiya, min ne veşérin wekî hemiya." gelê te tu wekî hemî kesa neveşartî, tu wekî seyda Ciger xwîn û Yulmaz guney hatî veşartin. Wê rojê bajérê Qamişlo di resî da xemili û sedan hizar ji keç û kur û jin û pîrîn gelê te besdari di veşartina teda kirin, û jîbo te rondik rijandin, û bi sedan deste gul danîn ser termê te. Govara PEŞENG serxweşîya gelê kurd dike, bi taybetî huner û hunermendan.

SILAV LISER PARTIYA MEYA PÊŞKETÎ , DI BIRHATINA HEŞTÊ YA DAMEZRANDINA WÊ DA. SILAV LISER GELÊ MEYÊ XEBATKAR DI TENGAVIYA WIYA MEZIN DA

Roja 26î meha Tîrmehê bîrhatina heştê ya damezrandina partiya meye, Partî Demokratî Gelî Kurdistan, Bi vê helkeftina pîroz em serê xwe di çemînîn ji bo bîrhatina şehîdên partiyê û gelê xwe, û silava dişinîn bo hevalên xweyêñ di zîndanén faşizmê da, yêñ kû qet ji wan û xebatkarêñ din vala nebûyî, li gel biryarêñ (Lêborinê) yêñ sexte û bi di rew, û silava dişinîn jibo Pêşmerge û xebatkar û cemawerê partiya xwe li hemî dera.

Nerîna me ewe ku partî amîrekê şoreşgêriye bingehîne di xizmeta gel da û parastina maf û berjewendiyêñ rewa. Çiqas ev amîre bihêz û saxlem be ewqas wê baştir rulê xwe bigerîne. Heş sal liser damezrandina partiya gel borîn, heşt salêñ aloz, têda bergiriya gelêriya çekdarî di hinek deman da xurt bû û hêrişa faşizmê geha awayekî bê wêne jibo ne hêlana gelê me û perçekirna laşê wî bi bikaranîna hemî çekan, di pêşyê da veguhastin, ku hêşta berdewame, û çekê kuştina tevayiyê kîmyawî Li gel alozî û rewşa sext û giran, partiya me jiblîsala 1983ê, ji ber şâşbûna hinek kesen di astê serokatiyê da, berdewam pêşketiye, hemî partî jî dikevin Şaşya û giriftariya lê ramyariya zanistî a rast û dilsozî jibo doza gel girantiye jibo rastvekirna rêkê û derketinê ji giriftariyan û çekdariyê bi çam û taqikirinan.

Jî aliyê roşenbirî û rageyandinê rulê partiya me xurt û berdewame li gehandina kêncê bo ser cemawerî û ser raya giştî ya Erebî û cihanî. Gel û Pêşeng û (New Pêşmerge), û her wisa çavpêketin û peyamên radyoyî û rojnamegerî û telefizyonî yêñ pir, û çavpêketinê berfirehêñ rêvebe rên partiya me nişanên vê rastiyêne. Jî layê rêkxistinê, xurt bûna partiyê û rêkxistinê wê berdewamin û heya piştî şikesta 1988ê jî, û xelk rêz ji partiya mera digrin û bawer pê tînin, vê yekê jî ji cîvaten çandeyî û sendîka yêñ gelêriyêñ kurdi li derive hestpêdikin.

Herçend gundêñ Kurdistanê bi temamî jî hatine wêrankirin û gazên jehîn jî bikar têñ, Pêşmergehêñ partiya me li kêleka pêşmergehêñ partiyan hevpeyman di Bereyê Kurdistanê da li Kurdistanê digerên û cihê dilxweşyêye ku gelek kiryarêñ leşkerî encam didin, û ziyanê digehînîn hêzên dijminî. Û hêşta seranseri Kurdistanê rağandiye ji çepser û ordi yêñ leşkerî û neqeba her du çepera jî 200 000 serbaza di Kurdistanê da bihêle, û eve jî barêki girane di stûyê dijminê faşist da. Partiya me berdewam ruleki avaker û berpirsyar digêre di Bereyê Kurdistanê da, çunkî yekitiya gelê me têda dibîne, û em dibînin serketin û pêşketin bêy yekiti nîne. Di wî demî da jî peywendiyêñ xwe xurt dike bi partî û hêzên niştiman perwer û pêşverû di hemî parçêñ Kurdistanê da. Di mehêñ dawî da peywendiyêñ partiya me bi awayekî baş pêşketin bi hêzên berhelistikarêñ Iraqi ra. Li derive jî partiya me peywendiyêñ fireh hene bi partî û rêxirawêñ civakî û mirovanî, û ruleki qenc dibîne di warê diplomatiķ da ji bo berevaniyê ji gelê me. Bi xebata xweya berdewam di warê rêkxitin û leşkerî û cemawerî û ragehandina xweya navkweyi û derive, û dîplomatîk partiya me bûye hêzeka serekî û amîrekî karîger ji. berevaniyê ji gelê me û mafêñ wî ra.

Bîrhatina damezrandina partiya me iro di demekî da tê ku gelê me di nexoştirîn rojê dîroka xweya bixwîn da dijîtin,û divê bêy veşartin liser baxvîn,daku her kesekî û her aliyekî,çi Kurd û çi Iraqî yan ci hanî,ku peywendî pêve hey,danîn pêş berpirsyariyên wî.Berî çend roja rijima Iraqê xuya kir dixwaze Kurda ji bajarêna navincî û yên bigûk , yên mayi mişext bike,eve jî piştî wêrankirna hemî gundêna Kurdistanê û hinek bajêran jî wekî Qeladzê û Dîgele û Sengeser,û berî wan jî Dokan,Helepçe,Pêncwîn,Çiwarta û Qadir Kerem û xeyrî wan.Ev kiryarêna fâsistî bi vî awayî ji serê cihaniyê duyê heya niha çi hikometan neki-riye,û niha tê kirin bêy bingehekî yasayî,eve pêşêl kirine bo mafêna mirovan û derketine ji sozêna Iraqê yên cihanî ji demê damezrandina dewleta Iraqê heta niha.Başe mirov li rihêna vê meselê vekolit,ey mesela ku metirsiyê digehîne ser hebûna gelê Kurd û bingehê wiye civa-ki û pêNASA neteweyî û kelepûrê wiye kevnar, û dûr mane ji welatê xweyê dîrokî.Giriftariya kûr û dirêja gelê me hatiye ji naveroka rijima Iraqê,ku idolojiya şovênişta Efleqî ya dijî hemî netewa helgirtî û diktatoriyyeta faşistî a dirinde damezrandiye dike her kesê di rêya wê da rawestê nehêle .Gelî me yê xebatkar û çav li azadiyê û mafêna neteweyî û demokrasiyê ku hinek awayêna bingehîn hene ji berhelistik-riyê ra mezintirîn qurbanîyê vê rijimê bûye,herçend ne bi tenê , tim armanca rijimê ewbûye gelê kurd serkut bike û bike ereb û be'sî û bê par bike ji samanêna wî û pêNASA wiya neteweyî nehêle û ji xak û wela-tî dûr bike û xeyrî wî li ci deyne.Gelê me bi hemî awayan li hemberî van pîlanan têkoşıye.Demê rêya giftugoya û awayêna astî hebûne bi kar anîne wekî salêna 1970-1974ê,û demê naçar bûye jî jibo parastina xwe li dijî şerîn dijminî dest havetiye xebata çekdarî.Her cara awayekê wêrankirnê û qirkirnê serneketi,rijima Seddam dest bi awayekî tund û wêrankertir kiriye li dijî gelê me.Bi hezaran Kurdân Feylî avêtin dervey sinoran,ligel hebûna beyana 11/Adarê,di salêna 60ê û destpêka 1970ê da hewildan rewşa neteweyî li Kerkok û deveren dinêna xwedî pit rol biguherînin,û demê li sala 1974ê jî nû ve hêris anî ser Kurdistanê karîn armanca xwe pêkbînin.Demê piştî peymana El-Cezayir rijimê dest bi veguhastina welatiya kiri ji sinorêna Tirkî û Iranê û Sûri hêş ta ci bergiriya çekdarî li Kurdistanê nebû,û bi rasti ew veguhastine egerekî serekî bû lezkirnê li destpêkirna xebata çekdarî .Veguhastin ya berdewam bû,lê li gorey rewşa rijimê û giriftariyê wê di şerî bi Iranê ra heya meha Nisanê ji sala 1987ê.Berî hingî giriftariyê navxoyî li nav Tevgera Rizgarixwaza Kurdi da hatibûn çareser kiran û bi awayekî yekgirtî bersingê dijminî dihate girtin,vêca rijimê pena bi-re ber bikarinana çekê kimyawî li dijî Pêşmergey û xelkê bêdesthelas li gundêna dola Cafetî;rojava başurê Silêmaniye,û dola Balîsan;nizikî Şeqlawî yaku pir dûr ji sinorê Iranê û şerê Iraqî-Iranî.Piştî HELEP-

QE,bi awayekî fireh destpekir bi bumbarankirin û wêrankirina gundêna Kurdistanê li gel bikaranîna çekê kimyawî li 112 ciha,li hindek ji van ciha pitir ji carekê bikaranîn,Li dawiyê jî piştî rawestyana şerê Iraqî-Iranî,rijimê firehtirîn hêrişa kimyawî inaye ser devera Badina,lewma pitir ji sed hezar welatî naçar ji sinoran derbazbûn û çûne Turkiye û Iranê,ku bûye egera nerazibûna raya giştîya cihanî bi awayekî berfireh.Dawya sala çûyi dawya gundêna Kurdistanâna Iraqê bû,lê dawya bergirya gelê Kurd nebû û nabe.

Li dawiya meha Adara borî rijimê da xuya kiran ku dixwaze xelkê Qeladzê veguhêze,li destpêkê berpirsyarekî Iraqî inkar kir,paşî heta destpêka meha Hiziranêgotinê nepenfî û şelî li ser vî babetî Kirin û hingî Qeladzê,Tosoran,Sengeser û Dîgele û xeyrî wan veguhastin,xu

yaye di van du mehaddeñérin ku dengê raya giştî û dewletan lawaze û kar nake ser berjewendiyên rijimê pîlana xwe bi cih anîn, lewma ko mela cihanî berpirsyariyeka mezin dibîne li rast karîsatên haten û tênen serê gelê me. Li heftiya dawiyê ji meha Hiziranê rijimê bileyez es kera kir ku dixwaze xelkê bajarêñ Kurda yên liser sinorêñ Iranê û Tirkî bi kurahiya 20 Mila veguhêze. Ji bajérén kurdî yên liser sinorêñ Iranê tenê Xaniqin maye, piraniya xelkê wê ji kirîne Ereb. Armanç veguhastina bajérén din yên navincî û biçûk bû wekî Zaxo, Batofe, Rizgari, Amêdî, Sersink, Mêrgesor, Diyana, Şerwan, Rawendoz û Xelifan û xeyri wan, çunkî heya xelkê Koysinceq, ku tenê 80 Kilomitra ji Hewlêr dûre, hatine agedarkirin bo veguhastinê. Yanku xuyaye rijimê li bere gelê kurd di sê bajérän tenê da bicivine, û metirsiyên mezin liser çarenusa wane. Li gor hinek jêderan rijim dixwaze Ereba, hinek jî ji êl ên Yemena basor, deynit bajarêñ Kurdistanê, eger ew jiyana xwe bi parêzin.

Wisa gelê me bêpar dibe ji xaka xwe û gund û bajêr û samanên xwe, bi rasti jî welatê xweyê pitir ji 80 000 kilometri, li pêş çavêñ cihanê giştê. Saddam ji vê dirindeyiya mezin ra dibêje "Çareserya dawî" ji doza kurda ra. Ev gotine ji Hitler bixwe wergirtiye. Eve ne çaresere eve tole vekirneka bi dilreşîye ji Tevgera Rizgarixwaza Kurdî, ku di van 20 salêñ dîroka reşa rijimê da giringtirîn stûna berhelistkariya demokratika Iraqî pêk tîne li dijî diktatoriyeta faşista şovênist. Eve alozkirin û komkirina giriftariyane ji niha û şûnda ra û fireh kirna nexweşiyaye. Mesela Kurdî li Iraqê bi vê rî timam nabe, lê bi van kirya rîn bêbext derd û kul û kovanêñ gelê me, ji jin û mera, bi kal û xurt û zarok ve wê zehf û dirêj bibin.

Doza kurda bi awayekî fireh hatiye naskirin, ew jî dirêya xebata kurêñ neteweyê Kurd li dijî çewsandinê û ji bo mafêñ xweyêñ rewa, gişt cihan dizane karêñ ku rijîma Iraqê li dijî gelê me dike jêderketineka eşkeraye ji mafêñ mirovan, û pir ji wan wekî veguhastina tevayî dikeve nav çarçûvê şerê qirkirnê. Û komela cihanê qenc dizane di jiyana xweda karekî berketî ji gelê Kurd ra nekiriye, eşkeraye Iraq gelek pêtivî teknolocyaye, lewma dibe fişar liser bête kirin bi bîrrîna qera û teknolocya. Lewra rijim diwêra xelkê Kurdistanê tevda veguhêze çunkî çekê kimyawi li HELEPÇE barand kesê deng nekirê, piştî rawestandina şerê Iraqi-Irani Badînan jî bi wî çekî bumbaran kir kesê hisab jê nepirsî Herçend mafêñ mirovan cihekî bilindtir û bîhêztir digre di nav raya giştîya cihanê da, û gelên ber bi demokrasiyê diçin û çav lê pitir dibin jî lê berjewendî, nameze yên êkonomî, biryara helwistê dawiyê yê dewletan heldibjêrin. Divê Tevgera Rizgarixwaza Kurdi rewşa nûya cihanî pêşçav bigre di xebata xwe da. Rêketineka giştî heye liser çareserkirna giriftariyên nêv dewletan dirêya giftugoya û liser bingehê çareserkirnê navincî, lewma dibînîn giftugo cihê şerî digrin, heya linavbera du dijan da jî. Bi vê rî giriftariyên bakurê Efriqa û Kembodia û Ef xanistanê ketin ber lêkolîn û çareserkirnê û gelekên din jî bi vê rî da diçin.

Li hember van kiryarêñ berberiyêñ berdewam ku têne serê gelê me jîbî berdewambûnê liser xebatê bi hemî awayan ci rî li pêş Tevgera Rizgarixwaza Kurdî nîne. Û ji awayen vê xebatê jî :

- Kurt kirna Bereyê Kurdistanî, û avakirna dezgahêñ wî û berfirehkirna xebata wî.
- Pêşxistina xebata Pêşmergehêñ qehreman ku di nav deryayeka giriftariyan da çirokêñ şanaziyê vedrêsin.
- Bi çalakiyêñ hevpiş rabûnê bi aliyêñ Tevgera Niştimaniya Iraqîra û û karkirnê jibo pêkanîna Bereyê Niştimaniyê Iraqî.

QELADZÊ Û PÎLANA VEGUASTINÊ

Qeladizê, ew bajarê spêdeya 24.4.1974 keftiye ber êrişa dijwar ya balefirêñ rîjîma Iraqê û nêzîkî 167 şehîd û 250 birîndar kirine qurban. Evroher ew bajêr piştî bûrîna 15 sala li sér vê kqresatê wijdan hijinre her li bin sîbera wê contê paşerojeka reştir ji ya berê gefa kafilkirinê û xopankirinê lêdikit. Rîjîma Iraqê niyazahey evî bajarı, bi yekcari li berperên dîrokê reşket û bi pistala û dere tifenga fi-rekete ordugayêñ bi zorî çêkirî, daku li wêre ev xelkedûr ji sadeti-rîn pêdvîy-ed jiyarê bijit. Şev û roja pêk ve girêden û sivikirin û destdirêjiya zirtekêñ rîjimê bi naçarı qebûlbikin.

Efleqiya divêt vê carê Qeladiza, şehida ji derdê gund û Bajarkêñ Hevlîr û Sulemaniyê û Behdînan bibin û birîneka kûra dîjî bêxne laşê gelê kurdê bindest.

Vê pêngava rîjîmê gelek zû li derive û li nav welatî dengveda û careka dî rûyê reşê Eflaqiya bo cîhanê eşkerekir bi tâyetbî di wî wextîda yêku rîjîm xwe bi hindê pêngavêñ direw di ïnîteder. Mîna rîk-vekirina bocekirina çend hîzbîn kartonî û belavkirina demokratyê û vekirina berperekê taze, da ku di gel vî serdemê aştî û demokratyê da bi guncit.

Berxwedana xelkê qehremanê Qeladizê û fişara dewleta û raya giş-tiya cihanê vêcarê-heta eger bi rengekî wextî ji bît-şîyan pîlan û nexşen rîjîma Iraqê bi helweşînin û destêñ rîjîmê li vî karî bikêşin. Belê rîjîma Iraqê di xeyala hindê de dijîya û wesa di zanî ku bi yekcari bizava rizgarîxwaza gelê Kurd hate navbirin û berxwedana cemawerê Kurdistanê bingorkiriye. Lê jin û zarok û xelkê Qeladizê weki stiryekê çeqîne çavêñ dijminî û nerazibûna xwe beramberî vî karî der birî û der û dwîwarêñ bajêrî pirkirin ji drîşmîn dijî rîjîmê û veguhaztinê û müşextkirinê. Berçeyê Kurdistanê yê xebatker ji piştgîriya serhildana xekê Qeladizê kir û ev niyaza rîjîmê bo hemî cîhanê eşkirakir û daxwaz ji kombest û civatêñ navdewletan û raya giştiya cîhanî kir daku vê pîlana tazeya rîjîmê riswa bikin û fişarê bêxine ser gunehbara û rêka vê kiryarê bigrin. Rojname û kovaran û dezgehêñ râgehandina cihanî bi rengekê berfireh mesela müşextkirina xelkê Qeladizê çap û belavkir, hevderdî û piştevaniya xwe bo xebata rewaya gelê me derbirî. Çendin dewletêñ cihanê ev karê rîjîma Iraqê gunehbarkir, taku welêhati dewleta Ingîstanê daxwaz ji endamên civata Ewropa kir ku balyuzen xwe li bexda bi kêşin eger rîjîma Bexda destâ ji vî kiryarê nekêsit. Dengvedana rûdanêñ Kurdistanê li nav dewleta û raya giştiya cihanî nişanên hidêne ku xebata gelê me werareka mezinakirî û doza Kurdi ji ya di çit bo qûnaxeka taze û xerîke kode "qalib" xweyê tengê kevin bişkênit, dewletêñ cihanê ji xerîkin pitir avriya xwe bidine vê dozê û bastır pwitey(pûte) pêbikin. Ji alîkê dî ve Tevgera Rizgarîxwaza gelê me ji digel xebata çekdarî ya pitir piwitay bi rengên dî yén xebatê diket, mîna xebata siyasî-diblomasî. Veguhastina, bajarê Qeladizê xelekeke ji zincîra pirogramê Beşq faşist bo kavikirin û wêrankirina hemî Kurdistanê.

Ji bûna bersîngirtina pîlanêñ hosa pêdivdye pitir hisyarbin û giyanê xweragiriye û berzwedanê li nav cemaweri(geli) bi hêztir lêbikeyin.

OTONOMÎ JI KURDÊN SOVETÎ RA

Li gor çavikên agadar, yêni ji Mosku hatîn, Komîta Navînî ya P.K.S. Li vê dawiyê biryar daye Otonomî bidin Kurdêن Sovêt. Ev biryare di wê civinê da hat ya ku komîta Navînî têda mesela Neteweyan li Y.S. behs kirî. Helbet Kongra Nûnerên Gel, ya ku livê dawiyê hatî hibijartin, û Civata Bilnda Sovêt ku wê jê derkevê wê li mesela netewayi binêrin.

Hejî gotinêye hejmara kurda li yekitiya Sovêt nêzîki nîv milyonaye û van heyama xebat û çalakiyên berfireh kiribûn ji bo mafêن xweyê netewayî.

Demêdamezirandina dewleta Sovêtî Kurd li Nagurno Qerebax piraniya xelkîbun, ev devera ku bûye meydana şer û pêkdedanê linavbera Azerî û Ermeniyan da, û di wî demî da jî biryar hatibû dayîn Otonomî li vê deverê bidin Kurda, lê Kurd hatin mişextkirin bodervêy vê deverê.

Ji ber aloziya rewşa Nagurno Qeredax desteladarê Sovêtî yê berpirsiyar niha li ciyekî kîrhatî digerênu ku Kurdan kom bikin û mafêwan jêra vegeerin.

Partiya me dilxwesiya xwe diyardike, bi vê gava pêşketî di ramyariya Sovêtî da li himber mafêن neteweyiyê Kurda, helbet hejmareka mezina roşenbir, niviskar û hunermendan peydabûye dinav Kurdêن Y.S. da li jér sîstema Xwendine li Y.S. ku reya pesketa ziman u canda gelan dide.

CIVNEK BI P. S. K. T RA

Li roja 14.3.1989 li baregayekê Partiya me, Partî Demokratî "Geli Kurdistan", pêşwazya wefdeka ziayadiya Partiya Sosyalîsta Kurdistan-Turkiya hatekirin, piştî hîngê dîdarek li ser astêgiyada herdu layahatekirin, di vê dîdarêde bi dirêjahî behsê serûberê deverê hatekirin. Axvtin hatekirin li ser érişa parsalya rijîma Seddamî inaye ser deverên Kurdistanâ Iraqê, Ku di encamide ziyaneke mezin gehande Kurdistanê, û hejmareka zora xelkê bê guneh neçarbûn xwe ji lehiya mirinê rizgarkin û mişextî Tirkîyê bibin. Disan bi dirêjahî behsê serûberê Kurtistana bakor hatekirin, Nwinerê herdu laya diristbûna Bereyê Kurdistanâ Iraqê û Tevgera Rizgarixwaza Kurdistan "Tevger" bi deskefteka mezin li qelemdaq, û bi başî helsegand, ku eve ji pêngaveka gesbi nuya mezine û despekirina qwinaxa hevgirtina hêzên bizava rizgarîxwaza Kurdyê ji bûna serkêsyâ bizava rewaya gelê Kurd li herdu parça "Iraqê û Turkiya".

Peywendî yêni xebatê li navbera herdu lade bi qencî û başî hatine helsengandin û biryar hatedan ku ew peywendi bi héztir lêbihêñ û pêkol bihênekirin bo geşkirina wan ew jî bi çalakî û bizavêñ hevpîşk di warêni siyasi û ragehandinê û diplomasi da ji derveyi welati, û hercihê pêdivî, biryar hatedan ku peywendiyê qandeyî li navxwede geşbikin.

Li domahiyê herdu la piştgîriya xwe bo girêdana kongireka kurdistanî dubarekiyeve û bi armanceka mezina gelê Kurd li qelemda, ku dê bite pêngavek li ser riya yekbûna bizava rizgarixwaza Kurdistanê.

DERIYEK JI XEBATA DIPLOMATİK RA

Çendîn sale gelê meyê Kurd li Kurditana Iraqê ji bo desve, anîna mafêñ xweyêñ netewî û wekheviyê di "çarçêwa" Iraqeka demoqrasiya bera-wen xebateka berdewam kiriye, jiber zordariya karbidestan serhildaye. Belê Hikumetên Iraqê her li demê çespandina "girêdana" Kurdistana basor bi iraqêve û damezirandina dewleta Iraqê û taku digehîte rijîma Be, ~~Sa~~ Efleqî bi agir û asinî bersiva daxwazêñ gelê me daye. Deshilat dara li batî hevdengî û hevkariya xwe digel gelê Kurd derbîkevin û guhbidne daxwazêñ wî û bêfêlebazî pêkola çareserkirn û binbirkirina, "Vebirîna" alozî û astengêñ netewî bikin û pêkola ~~mîkum~~ Kirna birayetiya Kurd û Ereba bikin li batî hindê Kurdistan kire qada şer û pêkdedana, agirê şerî li navbera Kurd û Ereba xweşkiriye û tovê dijminyê û duberekyê li navbera kurêñ gelê Iraqêde çandiye. Yan jî herdemê gelê Kurd daxwaza sadetîrn mafêñ jiyanê kiribin dê guneha xirapkariyê bo danin û bi gulêñ top û tifenga bersiva wî dane û Kurdistan bi Napalim û bimbêñ huşoyi kêla ye, destêñ xwe ji kuştina jin û zarok û pîr û belengaza nekêşayne û devê deve zarokêñ Kurd ji gaza jehrawî pîrkirîne û zîndan jî mişt kirîn e. Gund û bajêr û avahî di gel axê deştkirine û Kurd li ser axa bab û bapîran helqandîne û misextî biyabanêñ (çol û beriyêñ) başorê Iraqê kirîn e. Dîsan li jêr fişar û Zebra darêñ rîma neçarkirîne ku rez û pez û milkêñ xwe bihêlin û li nêv ordigayêñ mîna zîndana ûdi rewşeka pir hejarî û qelen-derîde bijîn.

Her wesa siwixûrêñ rijîmê rojane destêñ xwe dirêjdikine namûsa vî xelkê bê berevan û kesjî li hewarê nayê. ~~Kar~~ ên wesa di gel vî xelkî kirîne mirov pê sersem dibît.

Hakimên Iraqê-bitaybetî Be, isiyan-kiryarêñ di gel milete Kurdishîne ku wijdana mirovayetiye hijand û cihan ji jixewa giran hisyarkir, şerê vebirandina Kurda û cinosayd (Jenosid) berdewamkiriye û çekê Kimyawî bi karaniye, kuştergeha mezîn a helepçe û cihêñ dî yêñ kurdistanê baştırın belgene bo vê gotinê, vê karesatê gurg livand û raya giştîya cihanê kêşaye axaftinê hêrişeka mezîna ragehandinê peyda-bû

Gelê Kurd mîna hemû gelêñ cihanê xudan "Xak û Ziman û Rewşenbîrî û Dirok" e. Pêkhatineka rewani "nevsi" ya hevpîş heye, jimara wî ji 25 melyon kesa pitir e. Lê bi dirêjahya dîrokê zorya lêhatyekirin û pêkolîn nehêlan û bi hijandina wî yêñ hatîne kirin. Eger bi çavêñ wijdanê û zanyarî sehkene vê dozê, goman li cem kesê naminit ku dozeka rewaye miletekê bindes û zor lêkiriye û li hêviya çareserkirinê ye. Lê me navêt behsa zordarya li ser gelê Kurd bikin, belki, medivêt bi bêjîn bo çî heta noka doza Kurdî neboye dozeka navdewletan û bi aşkerayı li kombîn û kungrêñ Kombestêñ cihanê û mafê mirova nehatye behskir? yan ji eger dengekê xérwxaz li cihekê behs lêkiribit, berhingarya wî dengi yahatye kirin?

Di bersiva vê pîrsyarêde pêdiviya bi bêjîn ka çend egerên xûyetî û babetî "zattî û mewzo, i" hene û yêñ bûyîne astengêñ vê rêde û doza Kurd ya maye di qalibekê bertengde û nebûye dozeka navdewletan. Bo vê yekê mirov dikarit van xala desnişanbiket: l-Zivrîna bizava rizgarixaza Kurdî di bazinekê tengde û bilindkirina diroşmekê wesa ku yekser bi dozeka navxûyi bêhte nasandin.

2-Kêmaserbûrya Kurda û Tevgera rizgarixwaza Kurdî di warê xebata diplumasîda.

3-Gelek caran doza Kurdi-bêy dilxwazi-yakeftye nav gejatiyek nerastû têkhe-ibûyi di gel nakukî û hevrikyâ wan dewletên hukmî li Kurdistânê dîkin.

4-Jihevdirî û lewaziya rézêne tevgera gelê Kurd û jihevbelavbûna hêza û nekomkirina hizir û dengêni ji hevcuda.

5-Zalbûna xebata çekdarî liser hemî rengên xebatê û neparastina ximênen xebata çekdarî.

6-Hikumeta navînî bi hemî rîka ji bûna şelokirin û labirin û alozkirna vê dozê pêkolakirî û rîka lîgirtî, gelek dirav û pare ji di vê rîda mezaxtine û çend xwefiroş û kirîgirtî jî rakirîne û li nav xelki û raya giştî bi niwinern Kurda li qelemdane û nasandin e.

7-Di ser vê hemeyêra Dewletan nevyaye berjewendî yên xwe li dest bidden û bi eşkereyi piştgiriya gelê me bikin û dostinya xwe li gel hikumetê têkbidiñ.

Eve çend xelek bûn ku nehêlayne doza geiê me bibîte dozeka nêvdewletan, gelek delîve û rîkêni dî jî hebûn ku xebata diplomasî di nêvde gesbibaya û bihêzkevtibaye û bibaye sengerekê mezin. Xebata diplomasî pêkhatiye ji geşkirina çalakî û danûstandinaye di gel wa dewletan yên ku pwîtey bi mafê mirova didin, geşkirina çalakiya ne digel Civata Neteweyen Yekgirtî û hemî civatên nêvneteweyî.

Cunku piştî xupana HELEPÇE û wêrenkirina cihêndi yên Kurdistanê bi çekê Kîmyawî, gelek ji dezgeh û kombest û rayagîstiya cihanî bi eşkereyi rijîma Iraqê gunehbarkir, dezgehîn ragehandinê jî bi rengekê berfireh hêrişa xwe despêkir, hevdem di gel vê yekê penahendêne Kurd li Ewropa û cihêne din rîpivan(xwepêşadan)kirin û beyan û belgename pêşkêşî tevaya raya cîhanê kirin, ku eve ji bo despêkek bo xebata ragehandinê û dergehek bo xebata diplomasî. Lewajierkê hemî hêzên berhigare ku sistiyê nekin û van calakiya gesbîkin, divêt hemî hêz û karînên xwe bo vê yekê bêxinekarî û di vî warîde pêngavêd baş bavêjin. Cunkî serbûrên şoreşa çekdarî selimandiye ku ji bîrkirina rengên di yên xebatê-mîna ragehandinê û diplomasî-rîka serkeftinê dûdiket û dijmin bi senahî dikarit dengê gelê me bismît biket, bastırîn belgeji ewe ku piştî rijîmê HELEBÇE û cihêne din yên Kurdistanê bi çekê kîmyawî wêrankirin yekser hejmareka dewleta Kungra Parîs bestin, herçende berjewendiya dewleta nehişt ku nwinerê gelê Kurd li vê kungirê pişikdarbin. Belê lewazya xebata diplomasî jî rolekê mezin hebû di vê nepişikdaryêde, kungré jî neşya(yan nevya)bûyareka binbir û pêdvî di derheqa vî çekîde bidit.

Li domahiyê de gehîne vî encamî ku pêdiviye Tevgera Rizgarixwaza Kurdî di xebata xwede biçite qonaxeka din û digel xebata çekdarî pêdiviyê rengên di yên xebatê, ji birnekîn û bikite sengerekî mezin û taze. Ew jî bi sexbîrkirin û berçavkirna van xalêt xwarê:

1-Liser astê(diwarî)Kurdistana Iraqê, pêdivye bihemî şiyana vê pêkol benekirin ku bereyê Kurdistanî bihêztir lêbêt û pitir berif pêşbiçit û bi zax û têneka germtir hevgirtina rézêne xwe biparêzin.

2-Pêdiviye Tevgera Rizgarixwaza Kurdî , penda ji serbûrên xwe werbigirît û serxwebûna xwe biparêzin û nehêlin li gel nakoki û hevrikiyâhêzên neyara lideverê tekhel û hevçeperbit

3-Pêkolkirina nasandina doza rewaya gelê me bo hemî raya giştîya cihanî, û geşkirina çalakiya di hemî hemî warada, peywendiyêne xwe li gel layenêne dost û hevçeper mikumbiket.

4-Pêkolkirina xweşkirina zeminekî bo girêdana kungira gelê Kurd (kungira Kurdistanî), ku eve jî pêdvî hevkarya hêzên Tevgera rizgarixwaza gelê kurde li hemî pergêne Kurdistanê

HOSA EM MIŞEXT BÜYIN

PIŞKA ÊKÊ

Piştî Iranê biryara "598"ya civata tenahyê qebûlkirî jî, berokên serê Iraqê û Iranê roj bi roj bêdengbûn, her ji hîngê dijminê faşî hêzên xwe bi rengekê mezin kêşane Kurdistanê, pitirya vî leşkerî bo devera Behdinan[wilayetén:Dihok,Mosil,Qezâ]Mêrgesûrê]hate tirkankirin. Behdinan devereke avedanbî û nehatibî wêrankirin mîna deverbîn din, çendke ya dûrbo ji berokên şerê Iraqê û Iranê û destê rijimê nedgehiştê, lewa rijima Faşî hemî jehir û kîna reşa xwe komkir û bi hovanetirin[reng ev devere wêrankir.Li 25.8.1988 hêresa kîmyawî liser behdinan despêkir.Xelkê qezayê ser sinorî mîna"Zaxo, Amêdyê, Mêrgesor ziwi(zû)gehiştine sinorê Tirkiyê û rizgarbûn.Lê xelkê devern "Dihok, Şexan û Akrê"ketine nav destên dijminî û kiteka kêm jî rizgarbûn.

Ez pêşmergeyekî komîta qeza Akrê bûm ya Partiya Gel, livêrê min divêt çîroka mişextbûna xwe bi kurtî bo xwendevanên "Pêşeng"ê vegêrim; hêvîdarim bikarim berperekê vê karesatê berçavbikim.

Piştî dijminê faşî hêzên xwe komkirin ku merema xwe biçihbinit dijî Kurd û Kurdistanê, me jî wek hemî xelkê digel partiyeka hevpeyman di çend çeperekade xwe berhevdikir. Em li jivana lêsera(lehîya) dijminî bûyin. Lê heta roja 25.8.1988 ê nizikê avabûna boy şol û karê dijminî hinartina refdên Balefiran bû bo ser deverbî û gundêne Kurdistanê û berdewam bûmbaran dikirin. Piştî bûye mexreb(şev)û bêdengiyê deverbegirtî, ez û hevalek ji baregayê partiya xwe derkeftîn û berû gundê Kafê(li devera Akrê)çûyin da ku tişteki ji bardoxê bîzanîn. Em gihastine nav gundi, lê her wekî caran gund nehate pêşgavê me. Xelkê gundi di hatin û di cûn û ronahi didestê wanda bûn, di alûz şepirzebûn, Em li pêstirka xanyê dostekê xwe serkeftîn ku herdemê em ji dûrvera ditibayan girnijinê ser û çavên wî diğirtin. Le vê carê me silavkirê û bi dengekê nizim û melîl û xeniqî bersiva me da, em ji halê wî pirsîn bi axîneke kûr û gîryan ve got: carekedi li ser serê mefermane û nihu cewabeka gehiştîye me ku deverbî çûl bîkiyin û xêzani berû sinorê Tirkiy ve bibeyn. Digel van gotina müyén laşê min gîjbûn û tezinekek bi ser laşê min de çû xarê. Digel hindexemla bûhara welatê min Kurdistan û hezar bir pêkve hatine ser hîzra min. BI dehan şehît(nemir)yêtim(bê dé û bab) sêwî, gundêne kavîl û sotî. Di van hîzra da hîrinek hateguhêne me û em hemî mayine guhveçini...Hemyapekve kirne hawar:ronahya vêmrinî...Çekdar biçne cihêne bilind...zarok û jîn herne nav tabya.

Firokên dijminî ji deha pitir bûn, û deverbî ji dengî pirkir, me hîzirkir ku hîrişa dijminî hata ser deverbî, belêdijminî meremeka din pêhebî, hîstâdilê xwinmêjê mirova nekewyabin, ew deh firoke bişev hinartin ku hindek bimbêne din yên jehrê darijine ser serê gelê meyê Kurde hejar û bé xweyî, helbet firokevanaji bedilya pşayê xwe nedkir û merema wî bi cihanê û barêne xwe dirêtine ser serê xelkê bêgunehê me li çend gundeka li deverbîn "Nêrwe, Rêkan, Nihêl û Berêgare." Ku di egerêde gelek ji xelkê bêguneh hatne kuştin û birindarkirin bi çekê kîmyawî.

Roja paştir, 26.8.1988 an, di gel derketina tirijinkên(tîrijên) rojê, xelkê me li deverbî Akrê xwe bo rêkeka pir xem û dûr berhevdikir. Me jî digel hindek hejar û lêqwmîya, êvara wê rojê karwanê xwe bi xem û gîrî û tazî ve bi rê êxist û me berê xwe da çiyayê Girye û em çûyin. Lê em çawe çûyin?

Çi darberya, çi kevrê, çi kaniya em lê dibûrîn sed bîrhatin dihat-

ne pêşçavê me... Çawe dê çîn ûhinde bi sanahî warê xwe bi hêlin? ew warê em lê bûyin û mezin kirin... Cihê hezaran şehîd (nemir)û qûrbanîya dê çawe hosa bi sanahî(hêsanî) **le** barkiyin? Hêvî û omidêñ gelê me yê bindest mîna diwarekê xilolebi seryekde çûnexwarê û heriftin, darûbara takêñ xwe çemandin, belgêñ şîn ji xwe werandin, sucde bo karwanê rêka reş dibirin.

Di wê şeva tarîde zarok yêñ li bersingê dayika dikirne girî û hawar:dê me kive bin? dê çi kiyn? Kitka me nehat... seyê me ma li gundi... gulka me ya giredayiye û dê ji birsade bimrit... Boçî em hatîn? Kengê dê bi zivirine mal? Karwanê me herê diciitin û berdewame, şevê jî dil **bî** halê me nesût, gav bo gavê pêlên xwe yêñ reş dijwartir lêdikirin û hêdî hêdî stoyén zaroka li ber milên daybaba xav dibûn, xewê çavêñ wan digirtin û di giryê xwede bêhiş dibûn. Em li nav gel-yê "Meroskê"da di çûyin li çiyayê giryê, şev ber ûnivî dicû, li binê gelî helametekê reş kete pêşya me. Ez nêzik bûm û di bînim ku jinkek ya dirêjkirye li nav pûş û stirya û berêñ sar, bêniñîn û agir liber sermayê, pîreka heştî salî li hindava serê wê rawestaye, me gotê dayê pîre boçi hon bitenê li vêrê mayine? Pîre bi dileki xemgînve gote me xwişka weya nesaxe bi éşa biçûkî û kurê min yê li gel karwanî çûyi, da zarokê me bigihinit qonaxa sipêde da ku ji karwanî ne vemiñin, dê carek din ête me, belê xwişka we daxwaza wê hindek ave eger hebit, belê cihê daxê bî û me jîav di gel nemabî. Em ji wan bûrin û me ré şeqand heta bûye sipêde Em gihaştine ser Robarê "Zê" ye mezîn li derava gundê "Şînyê" beramber gundê "Baz û Hemdila" li devera barzan, ku ew derav cihê derbasbûnêye, ji mandibûna rêkê û bîrsê, dicihda her yekê ji me bûxo keft û nehiş bûyin, bê xwarin û nivîn. Karwan yê berdewambû, bi kelekê ji avê derbasdibûn. Çunke(ji ber ku) çi pir û bori nebûn. Lewa heta evarî geh(dor)nehgîaşte me. Paşê em jî ji avê zêñ dijminî ji di berdewambîn li ser hêrişâ xwe taku nêzikî derava hemî rengêñ çeki dirête ser xelkê béguneh ku di mijîlî derbasbûnê bûn. Di egerede karwanê me hate jêk bizdandinû bûne du bir, bira mezzî tirê mane li wî berê avê-rexa gundê Şînyê û neşya debasbibin û hemî ketine nav destêñ dijminide ku heta noka jî di bê ser û şûnîn. Ew bira derbasbûye alêdi ew ji jêk bizdaye û her hindek bixe çûn. Ber û rêkêñ asê û berze çûn, bo nimone "31" kes, hemî jinû zarok, tenê sê zelam di gel wan bûn li çiyayê Şîrinî bo dema-15-roja asê bibûn.

û şiyana rêkbirinê nemabû, di encamda du zarokên wan ji birsa û têh-nadacşehîd bûn. Karwan bi şev û roj herê berdewambû. Me singê xwe da çiyayê Şirînî û bê bêhnvedan her çûyin daku ji hêrişa dijmin dûrke-vîn, taku lime bûye sipêde, li serê çiyayî, em bi çiyayî da çûyine x-warê û zarokeka min ya li ser milê min, li niva çiyayî ez gihaştim e du jinka ku li derveyi rêkê di rûniştibûn, ji rengê wan diyarbû ku nesaxekê heyî û bi jivankîne, min silavkirê û ji halê wan pîrsim, bersiva min dan û gotin: Kurê min xwişka te nesaxa biçikiye û em bi jivanî silametiyêne, belê eger hindek avê bo me peydakin dê xudan xêrbî. Min sehkir wan dera ji dûrvera şînkatiyek kete berçavêñ min.. Zarokaxwe min hêla li dev wan û ez çûme nik wê şînkatiyê û min av bo wa ìna. Pişti higê min xatira xwe xwest û bi rîkeftim taku em ge-hîştine gundê "Dawidka" li devera Mizori jorya, her dargozeka gûndî çend xêzaneka li bin danibû. Gundî jî çûl bibû û xelkê wî çûbûn, me jî bêhneka baş li wêrê da û me hizirkir ku emê ji dijminî dûrkeftîn lewa(lewra) em mayine li wî gundî taku bûye êvarî, her wê êvarê "roja 28.8." jinişkêve şîlkekka(Sili:gulebaran)gulêñ Katyoşka bi nêzîkî me keftin û pişti hîngê dengê teqa dijminî xoşbû ji layê warê "Hôrê" ve warê horê: dikevîte serê çiyayê Şirînî linavbera gundêñ Barzan û Sêlkê. Jiber nêzikbûna dijminî em neşyan biçin taku dunya tarî bûye, paşê me darêke û bi tişeka mezin ve em berû gelyê palana çûyin ku di kevite ser robarê "Rûşîn"î beramber gundê Sûrya, wê şevê ta ku bûye spêde em bi rîkê çûyine û zor nexoşî me ditin. Çunkî rîk zora nexwes û pir asteng bû. Em li rojhelatî, roja 29.8.988. gehîştine nav gelyê Palana. Me bêhna xwe dida, em di mijûl bûyn da xarinekê bixwîn, hevalêñ me ewen li pêşya me, ewen li pêşya me diçûn zivirîn û gotine me rabin û xwe rizgarkin eve dijmin hate hindava me li serê gelî, di gel van gotina re karwanê me bi seryekde cû xwarê û çûynev ser Rûşînî, ci rîk neman û dûrêñ me hemî çiyaye û zinarin û li pêşya me jî dijmine û li pişta me jî robarê, karwanê me gehîste ser Rûşînî. Ji bili daveristekê "tilifirîk" ci cihêñ dî yên derbasbûnê nînin, bileyz û bez me dewarêñ xwe li avêdan derbaskirn, belê çunkî karwanê me zor boş û mezin bû. Heta bûye mexrib(şev) jî domahika me ji derbasbûnê xîlas nebûn. Hindek pêşmerge bi rîkeftin û hêdî hêdî li pêşya karwanî di çûn û gehîştine nêzîkî gundê Sûrya(devera Rêkan). Dijminî bi hemî çekî avêtê û şer li navbera wan germ bû, grîn û hawar kevtine nav jîn û zarokandengê wan û dengê peqîna topêñ dijminî têkilhevdibûn û ci rî li pêşya me neman, xêzanî(jîn û zaroka)ji ber dijwariya şerî xwe kêşan bin bera(kevir) û cihêñ nependi(xef). Ci rî nema ji bili çûnê evca herkes derbas bû û herkesê şehîd bû, an ku mirov û şansa xwe.

Pêşmerge hemî keftine pêşya xêzanî û xêzan li pey wan di hatin... Ser germ bibû û di egerêde hevalekê Partiyeka hevpeyman şehîd bû û sê jî birîndarbûn, gelek ji dijminî hatine kuştin. Termen sê kesa mabîne li meydana şerî ku êk jê Efser bû. Ji ber dijwarbûna şerî karwanê me jêk veqetiya û ji hev belavbû. Karwan bû sê çar pişk û her pişkek bi alîkê ve çû, zarok ji deybaba winda bûn, bêçare û pîr, û gelek jîn û zarok paşve zivirîn ve bo ser Rûşîni.

Ya mayi-

(A. SEROKANI)

BEYANNAMA DAMEZRANDINA KOMÎTA CIHANIYA PIŞTEVANYÊ BI GELÊ KURD RA.

BERÊZ PÎRÊZ DÎKWÎLAR SIKRETERÊ GIŞTIYÊ NETEWEYÊN YEKGIRTÎ

Ji mîjeye ,li peşçavêna raya giştîya cihanî tevê, ramyariyeka şerê qir kirnê, bi hemî awa û amûran, tê serê gelê Kurd, bigre ji bêparkirnê ji mafê axiftinê bi zimanê daykê li Kurdistanâ Tirkî, û bêpar kirnê ji sadetirin mafan li Kurdistanâ Iranê, heya veguhastina bi komel û xen-diqandinê û bikar anîna gazên jehrîn li Kurdistanâ Iraqê. Bi van hemî awayê dirinde kar tê kirin ji bo qirkirna les û saykolociya vi gelê ku hejmara wî ji 20 milyon kesa pîtir.

Rêkxirawêna mafêna mirovan yêna cihanî û rêkxirawa lêborina dewleta û xeyrî wan ev kiryare tawanbarkirine, û di raport û belgeyêna xwe da to mar kirine. Guneha gelê Kurd tenê ewe ku berdewam dixebite ji bo ma-fêna xweyêna neteweyî û demokratik û azadiyê,. Rijima Seddam çekê kimya wî, yê ku di cihanê da qedexe, ne tenê li dijî pêşmergehî, belkî li dijî jin û zarokan jî, bikar anîye jibo serkut kirna vê xebatê. Li meha Adarê/1988ê çekê kimyawîya Seddam bû egera şehîdbûna 5000 kesan ji xelkê bajêrê HELEPÇE û nizikî 7000 an ji birindar bûn, û bajêr bi xwe bûye goristaneka tevayî, herwisa rîjimê gelek carêna din ji çekê Kimya-wî bikar anî, bi taybetî piştî rawestiyana şerê Iraqê û Irane. Bi kirbûna dengê topêna herdu aliyan li roja 20/Tirmehê/1988 leşkerê Iraqê firehtirîn hêriş anî ser Kurdistanê, çar leşker têda besdarbûn û çekê kimyawî bi berfirehî bikar anî, û bi hezaran welatî kuştin û birindarbûn, û bi deyan gund û bajêrok wêran. kirin û bax û bîstan şewi tandin û pêtir ji 130 000 welatiyêna Kurd, piraniya wan jin û zarok û kal, revîn û çûne Tirkîyê.

Ü hêsta rewşa şerî û lidûgeryanê roj bi roj hejmara penabera zêde dike. Gelek sazumanêna mirovan û hikometan û kesanêna ramyari û çandeyiyêna navdar li cihanê ev guneha rîjima Bexda tawanbar kiriye, û rojnamevanî yê pir liser nivisandiye û wêne liser rewşa derdnaka Kurda çap kirine Lé herişa tawanbarkirnê li astê vê gunehê nebû, û nekarî hêrişê li ser gelê kurd rawestine. Pir pêwiste Neteweyê Yekgirtî doza gelê Kurd bi destve bigre û kar bike jibo alikariya xebatê ji bona mafêna rewa û jibo mafêna mirovan û demokrasiyê li Iraqê tevê. Bikar anîna şerê qirkirnê li dijî geleki bi tevayî û zeftkirna mafêna seretayiyêna mirovan di jiyaneke bi aştî û azadî da, û pêşêlkirna belge û peymanêna nêvdewletan, ka-rekî navxweyiye hikometan nine, û nakeve ber lihevhatinêna ramyari yêna dewletan yan ji berjewendiyêna abori û bazirganî, belkî mesela mirovanî yê tevéye. Berpirsyariya van gunehêna tirsnak nakevê ser stûyê Seddamî û rîjima wî tenê lê dikeve stûyê hemî hikometen alikariya wî dikin, û monopolen ku teknolocya çekê kimyawî daye wî û alikariya çekirin û bikar anîna wî çekî kirin li dijî welatiyêna xwe, ku di dîroka mirovanyê da wisa rûneday.

Xwestina berpabûna aştiyeka dayim û dadmend li Rojhelata Navîn péknayê demê gelê Kurd tê kuştin û qirkirin û bêpar dibe ji mafan ci li Iraqê, yan li Iranê û yan li Tirkî, ku Kurd liser van welatan parve dîbin. Em demê ku komita cihanî ji bo piştevaniya gelê Kurd dadimezrinin, bandikin dezgahêna nêvdewletan, bi taybetî Neteweyê Yekgirtî, û hikometan

BELGE

û hêzén demokratik dengê xwe bilind bikin li dijî bikar anîna çekê kîmyawî li Kurdistana Iraqê, û piştevanya xebata gelê Kurdbikin jibo mafênet neteweyî û demokrasî û mafê wiye rewa bo helbijartina çarenûsi. Herwisa ban dîkin Neteweyê Yekgirtî û Xaça Sora dewletan û hemî sa-zumanê mirovan kesa bişînîn jibo lêkolinê li deverên Kurdistanê da-ku ji nêzîk kiryarê dirinde yêñ hatin serê gelê Kurd bibînin, û jibo çavdêriya pizîşki bo birîndara, û jimartina ew kurdêñ bazdayî Tirkî û Iranê wekî penaberên ramyari. Û di wî demî da jî dupat dîkin rîjîma Seddam bi awayekî resmî tawanbar bibe jiber bikar anîna çekê kîmyawî yê qedexe di cihanê da.

Û jiber hebûna 20 milyon kurda ku dabeş bûne ser Iraqê, Iranê û Tirkî, û bêpar bûna wan ji sadetirîn mafênet mirovanî, li nav bêdengiyek tirs-nak da, ji Neteweyê Yekgirtî dixwazîn nûnerekê Kurda, wekî çavdêrê da-yim bê qebûl kirin.

KOMÎTA CIHANÎ YA PIŞTEVANIYÊ BI GELE KURD RA

BARI MEKLOKLIN(IRLEND). Dr BOB RAYNALDA(HOLEND). Dr KARLUS DA FONSIKA (PIRTUXAL). PROFISOR D.D.D.A.R.AIM.MBAYA(ZAYIR). IVA MARYA HINTIRFIRIT(NEMSA). PROFISOR D.FILIKS KRAYSLER(FRENÇ). PROFISOR D.KIR HARMSIN(HOLANDA). CODIT BAK(HINGARYA). MEHMUD EMIN EL-ALIM(MISR). Dr MARTIN KRAS(SIWED). Dr PITER SIRER(ELMANYA ROJAVA). Dr RIŞARD KIROŞIR(İNGİLTERE). SIKI KONIŞ(LUKSIMBORG). SİMO LAKSO FIRTA(FINLEND). ZODHİ BRADHAN(HIND). TIYODOR BINKUS(SWISRA). FOLKMAR ROHIRŞ(ELMANYA ROJHILAT). ENDRIYA BANASSIWA(ITALYA).

■ Pêşxistina peywendiyêñ Kurdistani, û bi karêñ hevpişkrabûnê li derve heya bigehê girêdana kongireya Kurdistanî.

■ Pûte pêkirneka pir bi xebatê di aliyê rageyandina cihanîda, ku ci-hekipir giring dibine di hemî doza da, çunkî iro cihan di çerkê "Rosenbiriya rageyandinê"da dijîtin. Ev çende jî şarezayî û barega û pêçêbûnêñ diravî û bêhneka fireh di karî da dixwaze, çunkî ragehandina derve ya kurdi bêy hindê nagehîte pileyêñ bilind, herçende hinek di vî warî da pêşketiye jî, lê hîn negehaye astê pêvîst, û dûre ji astê rewşa gelê me.

■ Xebat di aliyê diplomatîk da kirine, yanku kar kirin bi dewleta, û ci-vatêñ Neteweyê Yekgirtî û rékkirawêñ nêv neteweyiyêñ din, wekî dewletêñ Sosyalîst û komela Ewrupî û Kongira welatêñ bêla û Sosyal demokrata û perleman û partî û rekkirawêñ mafênet mirovan û sendika û xeyriwan. Bi armanca razikirna komela dewletan bi dadmendiya Doza Kurdi ku bêy çareserkerneka dadmend her û her wê di rojhelata navîn da bîmîne, û erkê komela dewletane sinorekî dane ji nexoşiyêñ gelê me ra ku egereka aloziya devera meye. Û pêwiste giraniyê bidîn ser mafênet mirovan û demokrasiyê û mafênet çandeyî ji gelê mera di warêñ xebata rageyandinî û diplomatik da.

Silaveka şoreşgêri liser partiya meye pêşketî di bîrhatina heştê ya damezrandina wê da, û silav liser gelê me yê tékoşer, û her kesê peyvek kirî jibo parastina maf û hebûnêñ wî.

Bimre diktatoriya Seddamiya fasist.

Bijî xebata gelan û piştevaniya wan jibo aştî û demokrasi û sosyalizmê.

Serbilindi jibo xebatkarêñ partiya me û gelê me, û nemri jibo şehidîn Tevgîra Rizgarixwaza Kurdi, û Tevgîra Niştimaniya Iraqî, û şehidîn azadiyê li hemî dera.

26/7/1989

MEKTEBA SIYASÎ

PARTÎ DEMOKRATÎ GELÎ KURDISTAN

JI LEYLA QASIM RA

Desten wê paşiyê girêdayî
 Ji porê wê kişandin û anîn Leyla
 Gotin bêje
 Tu kî yî, hevalên te kî bûn?
 Navê min Leyla ye begêmin
 Binavê bavê xwe têr naskirin
 Li welatê min mirov
 Yanê ku tu bizanî,
 Leyla Qasim'e nav û paşnavê min
 Ku tu hevalên mina bipirsi...
 Pirin yên nas-dikim û yên nasnakim
 Olempio de Gouges, Rosa Luxemburg,
 Clara, Cemila Cezayirî û yên din
 Nizanim ku hûn kîjanê dipirsin.
 Çi dibeje ev qehpika ekrad
 Navê gawira ji min re dijmére
 Yê herrî tê dighîjim navê Cemila ye
 Got û bi devê girêz qîriya
 Qasê çiyayê xwedê misilman
 Mîralayê xulamê Seddam
 Yek vi alî yek wî alî
 Li odê diçû û dihat mîralay
 Hişê xwe berefke serê xwe, rast bêje
 Kîbûn hevalên te
 Ez dizanim tu mahsûmî
 Tu dizanî em "desnadin" mahsûma
 Bêjê û xilasbe.
 Kîbûn hevalên te
 Çima "ketî" vê riyê?
 Min got navê wan
 Hevalên xwena begêmin
 Vê riyê jî ez "neketim"
 Di vê riyê de ez ji diya xwe bûm
 Ez mî ya KAWA me
 Sorikê Emerîkayê
 Reşikê Harlem'im begêmin
 Û xwediyê şarsaniyeta Mezra-Botanîm

Dîrêjkin qehpikê got
 Bêrika vekin di laşê wê de
 Meydan xwendin çiye
 Rê wê din...
 Westiya filaqe
 Westiya ço
 Westiya işkenceker
 Lê newestiya Leyla
 "Bimre kolonyalîzm".
 "Bijî serxwebûn"
 Bû gotinê wê yên dawiyê
 Ü weka alekî
 Hejiya li sêdarê
 (Qewla dîrokî sal 1988)
 Ez Leyla Qasim begêmin
 Dibû ku hûn min nasnakin
 Berîya we mîralayek hebû li vê derê
 Divê miribe û mirin gellekîn din
 Lê belê ez pirtir bûm begêmin
 Sitran sitran belav bûm
 Bûme marş di zimanê pêşmergede
 Li mehkeman diqîrim
 Li Helepçe dimirim
 Dimirim û bêtir dibim begêmin
 Li pêşiyê KAWA û şehîdên serhîdayî
 Û zarokên napalm
 Û şehîdên Helepçe
 Dema ku ew roja xwes hat
 Emê ciyên xwe di koma şehîdande-bigrin
 Û wî sitrana herî xwes
 Sitrana serxwebûnê.
 Emê hemû ji devekî biqîrin.

CAN GÜLŞENOĞLU

3 yê Gulanê 1988

Têbînî: Ev helbesta di kovara "Medya Güneşi"
hejmara 2 yan de (Gulan 1988) bi Tirkî belav
bû ye.

پیوهاتنا شه هیدید دیار به کری

مهلا طه

سه یدا بی هیزا مهلا طه شیخ مظہر مائی ل روزا (۱۹۴۱/۶/۲۸) ئ ب بیرونها تنا شه هیدید سه رہلدا نا شیخ سه عیدی پیران (۱۹۲۵) یا نقیسیی، ب هد لکه فتنا بو ورینا (۶۴) سالا د سه رفیع سه رہلدا نی را، هوزانقا نی ئه ق هو زانه بو خوانده ۋان نیڈ پیشەنگى کرە دیا ری

شینتى و تازيا شه هیدا ئه م ژبیرنا كەين ج جار
دئ فە كەين تىولا نەھنگا وەختە كىزىرپىن بىزادر
وان مەغولا راڭ دېستن مىرۇ مىرسەر ھنچنى——
تسوخم و نفسىي وان قەلاندىن ھەمىگا فاپە چىنин
توركىا گرتىن شىرۇ مىرچاڭ دەست و پىلىقەيدىكىرن
كەت بىكەت گرتىن و كوشتن ل بن سىپىتىكا خر كىرن
رسىتكا شەنقى بودا نا خەندقا نىدىپا رىيىز وەلات
شیخ سە عیدى جان فيدا مر رەشه روزەك بىومەھات
ئە و رو با دئ قەبەبى چوو ئاخوا زارى بۇون بلند
چوودلى شىرى ڙناف مە بىخودان مان دەشت و گوند
بوقىرى زىما رو شىنى كو وەلات ما بى خىنودان
پوسىدە ل سوژو خەمگىر ھەرەھەوا رئىدەن ئەمان
نىزخە ما وە ئەم بوهۇزتىن ئەشە هیدید رەحمەتتى
دئ ئازا كەين ڙناف و دەنگا كوردەوا رىيد بەركەتى
با دەكتە وە گەلە كوردا شیخ سە عیدى پە ھونەر
يەك بېن بۇقى وەلاتى دا زەنانى بەھىنە دەدر
ڙانەكىا قە ويا گرانە ئىشىكە بو كەقەنە رىيىش
برس و رويسى ھەرتىشا نى بىومە ئەم بىتىكا رو ئىش
لە و مە را ف بەستن ل توركىا دائەقى ڙانى ب رەنپىن
تسوخم و نفشا لىبەقەلېنىن ژىنەكىا نۇى بوبكەنپىن
ئەم ل جەھى خو بۇوین بىا نى خەلکى مالى بونە تورك
لە و مە كۈورۈ دۆل ژخويىنى مەندىرىن تابۇونە بىر
خويىن ل بىرکا نا مە يېتىن تا كو جەھى ئاق نەددەت
دا ل كوردىستا ن بەها رېتى دا رو با رېقىي بىدا
ھېقى و ئارما نج مە ئە و بۇون مە مەزا ختن جان و مەرگ
دا خەتىرەك ھەلبېتىن ژكۈردا را بېت ئاق و دەنگ
من دا خوازە ژوھ ئوشىرەت فى رېكىھوين بەرنتە دەن
ناف و دەنگى كورد بلندىكەن دەوسا مە وندانە كەن
بو لەپەرە (۴۱)

ببیره و هری

ح. ب. ه فرین

به ریبوا ری
ریم که وته و هرزی ژازارت
ها تم
ها تم
تا وه ک شه پوّل
رژا مه کوشی که نارت
تیّر روانیمه ،
ئه ستیّر هی چا وی گه شست
تیّر روانیمه ،
گوله شیرگزی له شست
تیّر روانیمه ،
ئا سوی لیوی ته روئالت
تیّر روانیمه ،
به فری رو و مهتی سا مالت
له دوای ،
دلی گریا وی خوّم
له دوای ،
گیانی سوتا وی خوّم
خه می توشم ،
نا یه کوّلیم
به م پایزه
جیت ئه هیلیم
له هه ر په نا و که ناری
له هه ر شوپن و گوزاری
س هرم هه لددا
ئه گه ر زیا م بو خه می تر
وه بای ساردي هه ناسه مدا
ئه سرم ئه شکی ما ته می تر

۱۹۷۹

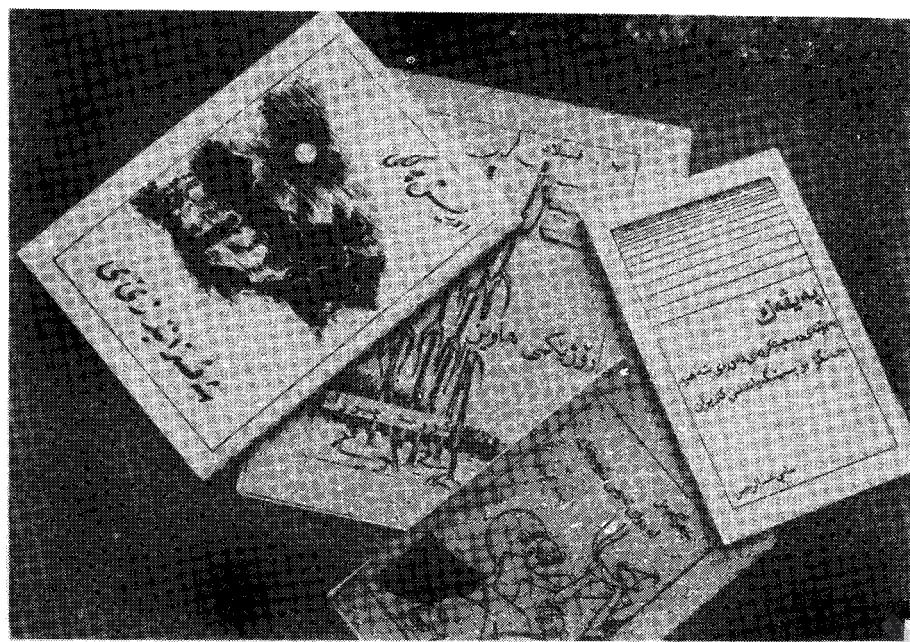
(ب . فلاڈ) -ه وله نا میلکه یه کی قه واره
نا وه ندی چا پ کرا وه و (چل و چوار)
لابه ره یه هقاره ما نه کانی چیروکه کانی
با وکی فلاڈ زاده هی واقعی عیکی دیاره
با ری خه م و په ژاره و ئازاری گه له که یان
کرد و ته شان له نو و سینه کاندا زمانی
ساده و جوان و پارا وی کوردی لی
ده تکیت وه و چیروکنوس ده ستیکی باشی
له دا رشتني چیروکی کوردیدا هه یه .

-۳- شه ڦسترا نیڈ زیٽ
نو به ره به رهه می چا پکرا وی شاعیری
لاو کاک (ا دریس چه لکی) یه و له قه واره -
یه کی (۱۳ ۱۸، ۱۸) سم چا پ کرا وه (۲۲)
لابه ره یی دایه و نرخه که (۱) دیناره و
(چوارده) پارچه هو زانی و خو گرتوه
شا عیر و یستو یه تی خوش و یستی نیشتمان
ودیمه نه سرو شتیه کانی بکاته هه و یمنی
شیعره کانی که تا راده یه کی زور باش
تیا یان سه رکه و تو وه و به جوانی و بنه هی
شیعری لی دروست کردون

۴- جه رگه بهز له دوای ته ره می
دیو هره یه ک

کو مه له شیعریکی (ب . فلاڈ) ه و لـه
نا میلکه یه کی قه واره بچوکی (۴۸)
لابه ره یی جا پ کرا وه و (۹) پارچه شیعر
ی و ه خو گرتوه .

۴- قا مووسی زبانی کوردی

ئه م کتیبه قا مووسی
ما موستا (عبدالرحمان
زه بیبی) یه و بریتی یه
له هه رد و پیتی (ئا،
ب) ۰ (۵۹۶) لابه ره یه و
ترخه کهی (۲۲۰) تو مه نه ۰

۵- فه رهه نگی ووشە دووا نه کان

ئه م فه رهه نگه لـه
نووسینی ما موستاتا
فهیزی زاده یه و لـه

(۲۲۳) لابه ره دا چا پکرا وه و ژماره یه
کی زوری ووشە دوا نیکوردی به باشی
لیکدر اونه ته وه ۰

خوینده ری خوشە ویست
ئه گهه ر ده ته وی ئه م په رتوکانه ده سـت
که وی ده توانی بهم نـا و نـیشانه دـا و
یـا نـبـکـهـیـت:

ایران / ارومیه : (ص. ب ۲۱۷)
انتشا رات صلاح الدین ایوبی

له چهند ما نگی را برد وودا ، چهندین
نا میلکه له چا پخانهی - گهـل - چـاـپـو
بـلاـوـکـرـاـنـهـوـهـ ، لـهـوـاـنـهـشـ:
۱- پـهـیـقـهـکـ بـهـبـوـنـهـیـ دـهـسـتـپـیـکـرـدـنـیـ
دـهـوـرـهـیـ شـهـهـیدـ جـمـگـوـ بـوـپـیـگـهـیـاـ نـدـنـیـ
کـاـدـیرـاـنـ ۰ ۰
له راستیدا ئـهـمـهـ موـحـاـزـهـ رـهـبـهـکـ بـوـوـکـهـ
له لـایـهـنـ هـهـفـالـیـ تـیـکـوـشـهـ رـ (ـسـاـمـیـعـهـبـدـولـ
رـهـحـمـاـنـ) ئـهـمـینـداـرـیـ گـشـتـیـ یـاـرـتـیـمانـ
بـهـبـوـنـهـیـ دـهـسـتـپـیـکـرـدـنـیـ دـهـوـرـهـیـشـهـهـیدـ
جـهـنـگـوـ بـوـ پـیـگـهـیـاـنـدـنـیـ کـاـدـیرـاـنـ لـهـ
بـنـکـهـیـ بـهـرـخـوـدـاـ نـبـیـشـکـهـشـ کـرـاـ ، دـوـاـیـیـلـهـ
ناـمـیـلـکـهـیـهـکـ چـاـپـ وـ بـلاـوـکـرـاـیـهـوـهـ ، کـهـ
چـاـپـهـ کـورـدـیـهـکـهـیـ (۲۸) لـابـهـ رـهـیـ بـچـوـکـهـ
لهـمـ نـاـمـیـلـکـهـیـهـدـاـ چـهـنـدـیـنـ خـالـیـگـرـنـگـ
دـهـرـبـارـهـیـ کـاـدـیرـ وـسـیـفـاـتـیـ کـاـدـیرـخـرـاـ
وـنـهـتـهـ رـوـوـهـهـ رـوـوـهـهـ شـاـمـاـژـهـبـوـبـاـرـیـ
ئـیـسـتـاـیـ کـورـدـسـتـانـ کـرـاـوـهـ وـ گـرـنـگـیـ
شـیـوـهـکـاـنـیـ دـیـکـهـیـ خـهـبـاـسـ لـهـتـهـکـخـهـبـاـتـیـ
چـهـکـدـاـرـیـ روـوـنـ کـرـاـوـهـوـهـ ۰
۲- رـوـژـیـکـیـهـاـ وـیـنـ
کـوـمـهـلـهـ چـیـرـوـکـیـکـیـ چـیـرـوـکـنـوـوـسـیـ لـاوـ

لهـمـرـکـرـانـهـ ژـمـاـرـهـ (۳)ـیـ گـوـقاـرـیـ هـهـلـوـیـسـتـیـ
ئـهـدـبـیـ گـهـیـشـتـهـ پـهـرـتـوـکـخـاـنـهـیـ پـیـشـنـگـ ۰ ۰
هـهـلـوـیـسـتـیـ ئـهـدـهـبـیـ گـوـقاـرـیـکـیـ ئـهـدـهـبـیـیـهـلـهـ
لـایـهـنـ دـهـسـتـهـیـهـکـ نـوـوـسـهـرـهـ وـهـ دـهـرـدـهـ چـنـگـیـ
لهـمـ ژـمـاـرـهـیـهـدـاـ چـهـنـدـیـنـ شـیـعـرـوـ چـیـرـوـکـ وـ
نوـسـینـیـئـهـدـهـبـیـتـیـدـاـ چـاـپـ کـرـاـوـهـ ۰ ۰
شـیـاـ وـیـبـاـسـهـ ئـهـمـ ژـمـاـرـهـیـهـ لـهـ چـاـپـخـانـهـیـئـاـ لـاـ
چـاـپـ کـرـاـوـهـ . ئـیـمـهـ بـهـنـاـوـیـ دـهـسـتـهـیـبـنـوـوـسـاـنـیـ
گـوـقاـرـیـ پـیـشـنـگـ پـیـرـوـزـبـاـیـ لـهـ وـنـوـسـهـرـاـنـهـ
دـهـکـهـیـنـ کـهـدـهـسـتـپـیـشـخـهـرـیـاـنـ لـهـدـهـرـکـرـدـنـیـ
ئـهـمـ گـوـقاـرـهـدـاـکـرـدـ ۰ ۰

چاپکراوی نوی

۱- مه موزین

بوجاری یه که م، (مه موزین) شاکاره
مه زنه که ای (ئه حمده دی خانی) له کوردستا ن
ی ئیران چاپ و بلاؤکرا یه وه
شیا وی با سه هوزان فانی هیزا (په رویز
جیها نی) اه م شاکاره زیندو و کرد و ته وه
وله چهند شوینا شروفهی لیکردوه.
ئه م کتیبه له (۳۸۲) لایه رهیتا وه نندی
دا یه و به رگیکی حوانی ره نگی هه یه و
نرخه که ای (۱۶۵) تو مه نی ئیرانی یه.
تنه نهان چاپ کردنده وهی شه م شاکاره
خرمه تبکی گه ورهی تور و ویژه کوردی یه
بربره دل پیروز با یه له ما موستا
په رویزده کهین و هیوای ته مه نیکی پر
به رهه می بو ده خوازین.

۲- دستور زبان کردنی

ئه مه ش بریتی یه له ده ستوری زمانی
کوردی ما موستا (ئه حمده دقازی) نوسیویه
تی وله (۲۵۸) لایه ره چاپ کرا وه و نرخی
(۶۵) تو مه نی ئیرانی یه.

چاپ کردنی ئه م کتیبه خرمه تبکی زور
گه وره یه و فارس زمانه کان بو فیبر
بوونی زمانی کوردی و ریزمانه که ای
ده تو ان سو و دی لیوه رگرن و سه رجا وهی
با شه بوئه و لاوه کوردانه که ده سنت
ده ده نه نو و سین و پیویستیان به ری
نویسی یه یه.

۳- دیوانی حدقیقی

چه ندین پارچه شیعری کوردی وفا رسی
ما موستا (حده قیقی) له (۲۷۷) لایه ره لـه
د و و ته وی ئه م دیوانه دا چاپ کرا وه و
به رگیکی ره نگی حوانی هه یه و نرخی
(۸۸،۵) تو مه نه.

و هر دگرن، بو نمودن دهوزانه کا خودادبیزیت
((روزه ک، شالیل چوو بو ناف با غ و بیستا نی
بلبله، پشتی جهند دهوره دان ل ناف با غ و
چه مه نی بی گول و رهیحانه وه و ووی:

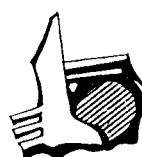
چیم بـاـغـهـکـیـ توـ بـیـ گـوـلـوـ بـیـرـهـیـ حـاـنـ
نـهـ سـوـوـرـهـ گـوـلـهـ وـ نـهـ بـوـنـهـ سـیـفـاـنـ
نـهـ خـهـ مـلـ وـ روـیـشـیـ نـهـ گـیـفـکـ بـاـ دـاـنـ
نـهـ بـهـ وـشـ وـ ئـاـ سـمـمـیـنـ نـهـ چـیـچـهـ کـشـلـانـ
لـ بـاـتـیـ نـیـرـگـزوـ نـهـ سـرـینـ باـ وـیـزاـنـ
لـ هـهـ رـجـاـرـکـنـاـرـتـ درـکـ وـ زـیـ وـانـ
لـ نـاـفـ جـوـلـانـ پـلـنـ گـوـهـنـدـوـسـپـرـانـ
ماـ روـمـشـکـ لـئـ دـکـهـنـ گـوـهـنـدـوـسـپـرـانـ
رـهـ نـگـ بـهـ سـتـ وـ زـنـاـرـهـشـکـ وـ بـیـخـودـاـنـ
بـهـ چـاـفـاـنـ دـبـیـنـیـ رـوـحـ تـیـتـهـ کـیـشـاـنـ
مرـدـنـ چـیـتـرـهـ بـهـمـ حـالـهـ وـ ژـیـاـنـ
سـهـ سـنـاـوتـ ماـ وـهـ بـاـغـ وـ گـوـلـسـتـاـنـ

سـالـحـیـ بـهـ خـشـیـ دـگـهـلـ زـمـانـیـ ماـ کـیـ چـهـنـدـ
زـمـانـهـ کـیـدـ دـیـزـیـ دـزاـنـیـتـ مـبـنـاـ روـسـیـ وـ
بـیـزـبـهـکـیـ وـ عـهـرـهـبـیـ، بـاـ هـذـیـ گـوـتـنـیـ یـهـ کـیـشـوـ
نـقـیـسـیـنـ ژـیـ هـهـنـهـ بـ زـمـانـیـ عـهـرـهـبـیـ، مـنـ پـاـ رـچـهـ
پـهـ خـشـانـهـ کـاـ وـیـ یـاـ دـیـتـیـ بـ عـهـرـهـبـیـ لـسـهـرـ
وـهـ فـاتـاـ بـاـ رـزـانـیـ یـیـ نـهـ مـرـ نـقـیـسـیـیـ، هـهـ مـسـیـ
نـاـهـیـتـهـ بـیـرـاـ مـنـ لـئـ سـهـ رـئـ وـیـ هـؤـسـاـ دـهـ سـپـیـکـرـ
بـیـ (ـ یـاـ تـرـبـةـ شـنـوـ بـاـ مـقـبـرـهـ الـامـجـادـ، قـدـ حلـ
فـیـکـ ضـیـعـ عـظـیـمـ الشـآنــ لـخـ)ـ نـهـ دـوـیـزـرـهـ
بـ زـمـاـنـیـدـ دـیـزـیـ نـقـیـسـیـنـ هـهـنـ لـئـ جـهـنـیـ
دـاخـیـبـهـ جـ بـهـ رـهـهـ مـیـ وـیـ لـ بـهـ رـهـهـ سـتـیـ مـهـ
نـیـنـهـ وـ بـهـ لـکـیـ بـشـتـیـ هـهـ بـاـ مـهـ کـاـ دـیـ بـکـارـیـ
بـهـ رـهـهـ مـیـ وـیـ پـهـ بـدـاـ بـکـهـنـ وـ بـیـشـکـهـ شـنـیـ
خـوـبـنـدـهـ قـاـنـیـدـ هـیـزاـ بـیـدـ گـوـفـارـاـ پـیـشـنـگـیـ

بـکـهـ بـنـ *

* سـهـ بـیدـاـ ٹـورـدـیـخـاـنـیـ چـهـلـیـلـ دـبـیـزـیـتـ لـ گـونـدـیـ
(ـ بـاـ وـانـ)ـ پـهـ بـیدـاـ بـوـوـبـهـ لـئـ لـ گـورـزـانـیـنـاـ مـهـ
لـ گـونـدـیـ هـهـ سـنـبـهـ کـرـاـ پـهـ بـیدـاـ بـوـوـبـهـ، چـونـکـهـ
ئـهـ وـ بـخـوـ خـلـبـکـیـ وـیـ گـونـدـیـیـهـ . . .

بـهـ رـهـهـ فـکـرـناـ : ۱. چـهـ لـکـیـ

هه تا کو دگه هیته . .
ئیک جوتیا رئیسه رکوت و کاله مو و پیب ره شک
نا ده م به گشتی مه ئمودرا نتاجا رین گه وی هشک

شه زد بیز م شه و که سئ دار بده پوی و که وو هه لز و
به فرو چیا بیو وینه پا رچید له شی وی، ئا چا زی و
سیروان و خابورو گا و هر و شه تی بوتان قه خاری.
شهل و شه پک و کراس فیستا ن کرینه کاری خوه . . .
لیسه روا ری میدیا ژیای و لاله ش و شه هر و مزدا
زبیری نه چو وین، شه ف مر و قن هؤسا ده من کول نافنی
(لوزان) دبیت ژبیه نا با روتی و خوبنی پیفه تر
نا بیته ئار ما نج . لوزان با ژبیه که ل سویسرا . .
ل و پیزی پهیما نا لوزان ژلایی رزیما تورانی پا
ترکیا و ده وله تید هه قبیه بیمان فه ب سه رکیشیا
ئنگلیزی ل سالا ۱۹۲۳ ای هاته ئیمزا کرن،
ل گور بهندید فی پهیما نی کوردستان بسو
جارا دویما هیئی هاته هه لوه شا ندن و پا رجه
گرن، ئیمپریا لیز می شه م ئیخستیه کرا سه کی
شنه ک و ناری و دیاندنا وی گه له کا ب
زه جمهه ته . .
صالح ل بارا قنی چه ندی د هو زانه کا خودا ل
زبیرتا فی (جه یغا گران) دبیزیت

چوون و بیو وین سال و زه مان
ل مه بیوون دزم میان مجلسا لوزان
تیک پیچاین و قنونج فه هیرا ین
ژمه ساتا ندن خوشی و زیما ن
کورد هیلانه کول و کنونقان
زیک دویر کرن باب و بران
ب و کورد نه هشت و ا روکو پستان
پیکه سوتین حه یغا گران

هه بیوون زمانه کی هه فکرتی بو مللہ تی مه بی
کورد ئارما نجا هه می نفیسه رو هه رنیشتمان
په روه ره کی کورد، شه ف په که زی ناهیته دهست
شده ره ده سه له لاهه کا سیاسیها کور دیا حوکمدار
پیشه را بیت، هه لبه تا نوکه زی شه ف ده سه له لاهه
په بیدا ته بیو ویه، له وا هنده ک نفیسه روید کورد
ب پیکولید خو بزا قنی دکهن کو ریکی بیو
په بیدا بیوونا قنی زمانی خوش بکه ن هه ریه ک ب
ئا و ا به کی و دیتنه کا تایبہ تی، صالح ز وان
نفیسه رایه بید کو هه ردو زاری د کرمانجی
تیکه هل دکهن و په یقید جوان ژه می زارا فا

((ده نگه کی خوه ش ل سا لحد، ئه و گه له سرانه
جمد عه تی زانه و ب خوه زی سترا نا و شیوا زیمه ر
خوه دسیورینه و دسترنی)) . .
یا مه بیهیتی و ئه د زانین سالحق به خشی هوزان فانه
نه سترا نبیزه، لیچ نه دویره ل فیله مه بسته
ئور دیخانی ئه وبیت کو سالحق هوزان تید سترا نا
نفیسی بن اوشا واز و سه لیقه بودان بن . .
صالح هوزان فانه کی بیشکه فتی و نیشتمان په روه ره
هوزان وی ریبا ری ریالیز ما سوشیا لستی بمه
نه دایه، په یقید سک و ره سه ن، نا قه روه که کا بلندو
ب سه نا هی، دا ریتنه کا جوان و ته فنده کی فه بی و
خوه ش ره نگ، لیچ جهی دا خنیه هوزان تید وی ب دهست
مه نا که نه و مرۆف نکاریت ب درستی لسهر هوزان
وی با خفیت، ته نه که مه په ک دو پا رجه کن ز
هوزان تید وی ب دهست مه که فتین و دی بیو خوبنده
فان تید هیزا به رجا فکه بین:
چل و سی ساله . . سالحق به خشی ل و هلاتی خو دویر
که فتی و مرۆف کی مشه خته . .
چل و سی ساله . . ده نگی زیبی به هدینا و قه بقده با
که وید چیا بیت لینکی نه بیهیتی،
چل و سی ساله . . ز سه برا نتی بشیش و گاره و مه تین
و شیرین ولینکی بتبیاره، به روین ما زویین و
شهل و شه پک و بیو شی نه دیتی نه . . ز هنگی و هره ژوار
گه هی زینا خو چووی و که فتیه با زیری دید بیانی،
هه رجه نده زینا ویری زکه له ک ره خا قه خو شتره،
به لیچ جه وابیت وه لات خو شتره و مرۆفی پیفه
گریدا بی به، وه لات وه کی دا یکیه و دا یکا مرۆفی
جه ندا کریت ژی بیت ژه می دایکان جوان شتره و
مرۆف نه بیت که بیتا خویه دهه لبیز ار تنا دایکه کی
دا بیو خو، زینا مشه ختی بیت چه ندا خوش بیت مرۆف
هه می ده ما هه ستی دکهت کو شتره کی ژی کیمه . .
(ئه قینا وه لات) دده رهه فا قییه کی دا دبیزیت:

ئیک روز زینا وان و سویلاف و سه رسنک
نا ده م به مولکی جیهان و به کلک
 بشیشو شرین و گاره و ریزگار و لینک
نا ده م به کیمه لای و ھلپ و کارپات و کارپات
ئا میدی و جزیره سا بلاغ و دھلۆک و دیک
نا ده م به له نده نو پا ریس و جنیف و له بیسک
ئیک چر فه ئا چا پینچوین و چا رچه ل و پیرک
نا ده م به نیل و ئا مه زون و فرات و هند و گیرک
ئیک کیزه کوردا چا فرەشا ب زولف و گیفک
نا ده م به گشتی عه لمو دا نلیف سو و رین بیسک

سالحی به خشی: هوزانقانه‌گی زمرگرمه

شە و گرفتارى و ئالۇوزى وبەلەنگا زىيىد بىر مىلەتى مەداها تىپن دئەنجا مى سياستا شۇقىيىنى و درىندانە با رېزىمىيد حكمى ل كوردىتا نى دىكىدەن ئەگەر و ئوشتا يېيد سەرەكى و خىمەتى بىزىن و زەھە قېبەلاقبۇون دوپىرگەفتەن و نەنبىا سىنا گەلەك تۆرەغان و تېگەھشتى و زانى يېيد مىلەتى مەبنى كورد، ھەرەسا تەنگا قىيىن و قىزازىا گەلەك نقىسىرا ژەفتارا فان رېزىمىيد شۇقىيىنى و دوپىر كەفتىنا وان ژەلاتى، ئەگەر سەرەكى با پەيىدا بۇسا تۆرى مىشەختىيى بە (ادب المھجر)، ئەگەر بەھىت و سەحکەيىنە تۆرەغانىيد مىشەخت و تۆرى مىشەختى بېي، دىچى بىيىنەن كو مىلەتى مەدقى وارىدا تۆرەكتى پېر بەها و زەنگىنىيەتى، شە و بەرەھەمى (محمد امین بۆز ارسلان) و سالحى بەخشى و جەگەر خوبىن و ... بېشىگىشى مىلەتى خوکىرى، ... شە كېمىت رەز نفيسىنىيد (جبرا ان خلبىل جبرا ان و ايليا ابسو ماضى) لى ل قىيىرە مەبەستامە ئەۋنېنە كولىدەر تۆرى مىشەختىيى با خقىن چۈنكە ئەقسى با بەتلىيەتكۈلىكىدە كا تا يېبەتى پېيدىتى، يَا مەدقىت ل قىيىرە خوبىا بىكەين شەۋە كو ئېكى زەمەلەغانىيد دەرپىا ئى تۆرەپ كورتى بىدەيىتە نىبا سىن، ... و زى هوزا نىقانىيەتى، و بەرگەفتى سالحى بەخشىيە، يېكىو ئەۋەپ چىل وسى سالە ژەلاتى خو دوپىرگەفتى و دەربەددەرى دىنبىا بېي بېي .

سالحى كورىتى بەخشى كورىتى شەممەدى دەستبەكىرى سالا (۱۹۲۴) ئى ل گوندى دەستبەكرا ل دەقىقەدا دەشتازى - قەزازاڭ مېدىتى بەيدابۇپە .

سالا ۱۹۳۲ ئى دەسها قىيتىيە خاندانا قورشا ناپېرۇزۇ بەرتوكىيد ئا يېيىنى، بېرىكى فەقىاتىيى ل گەلەك گوندا گەربىا پە، ل بىزىرىپە مىتا ئامېدىسى و دەھوكى و مۇسلىخانىيە و زانىتىنە كا با شىذىمىنى عەرەبى و دوزىپە ئا يېيىنى دا بەيدا كىرىپە .

سالحى مەۋەقەكتى هوشىا رو تېگەھشتىيى، بەرەمەر گەلەن خو بىئ راست و دروست بى، خودان ھەزر و با وەرو بىرپارىپى، نەنبىا چاقىيد خول زوردا رىيىن وەركىپەت و سياستا شۇقىيىنى و كەفتەپەرسەتا رېپەما پادشاھىيَا سەر ب ئىنگلىزى قەبول بىكەت، مىلەتى مە دەسەرەپەرەكى ئالۇوزۇ باشكەفتىدا بى لەپەرا ل سالا ۱۹۴۳ ئى دەسها قىيتە خەبا تېنۈگەھشتە بازىنىيە مە دەسەرەپەرەلەدانى بازىن دا كەر .

سالا ۱۹۴۵ ئى پاشتى تېكچۈونا سەرەلەدانى سىيىيە بازىن، دەگەل رېپەرە دەسەرەلەدانى بازىن كوردىپە

عيرا قىي جۇونە كوردىتا ئىيرانىي ول وېرەن دادا مەزرا نىدا كومارا مەبايادىدا پىشكەدا رېبۇون . سالا ۱۹۴۷ ئى ئېك بى زوان (۵۰۰) چەكدا رېتىدە كەردا سىد كورد ئەۋېد ب رېپەرەپىا قەھەرە ما ئىملىي بىي شەمر - مەصفى بازىنى - دەگەل لەشكەرە سى دەولەتا شەرکەرىن و رېكاكا خوشەقكەرىن و جۇونىدە ئېكەتىا سوقىيەتى .

تېكەلەيا جەقا كىن سوقىيەتى و مانا وي ل وېرەپو هەيما مەكاكەلە كا درېزۇ دېتىنا جىها نەكاكىنوي، كېنچەكە مەزن ل زىيانا وي كرو ھەزەرپا وەرېتىد شورەشا ۱۷ شۆكتوبەردا پېرۇز ل شاف دلىي وىپەپا دەبۇون، ل (تاشقەندى) پا يەتەختى كومارا يېرۇز بەكەستانا سوقىيەتى بىيە ما مۇستاول وېرە زىن ئىتىنا و ئاكنجى بى .

پاشتى شورەشا چارەدى تىرمەھا پېرۇز ل عيرا قىي وەك هەمى مەشەللىيە خۇ فەتكەرەپا عيرا قىي، لىنى دىبارە سالح ب سەرەپەرەپى ئەنگىي بىن بزاڭا رىزگا زى خوازا كوردى ل عيرا قىي رازى شەپى و ھەندەك دېتىن و بوجۇونتىد شۇي ھەبىن، لەوا جەھى داخى بىي جارەك دن ئەگەرەپا قە ئېكەتىا سوقىيەتى و شەھۆ مەلا وىپا ل تاشقەندى وىتى بازىشە سەنتە (متقا عد) .

سالح و هوزان

سەيدا بىئ ھېزىرا ئوردىخانىي جەللىل دەپەرتوكا خودا (سترانى زارگوتىدا كوردا يە تارىقى) دېپىزىت

خوی ده کا نلاویکی تازه هولجوده و دهستی چه بی خستوته ڈیر چهنا گهی، به توکل پهه له خالیکی دهیا ریکرا و ده روانی مجاو ده سهر و پینه گهی یه ده لیکرت، ته ما شای ہی بخهی خوت کرد، هه ناسه - بده کی قولت هولکیپشا و لمدالی خوتدا کوئتنت؛

اوپرا ی خوه مه چوکا ن بلام زره ده خه تهی ۔

لہیوانت چوک دانا ده (۱۰) .

سهرت بلند کرد، بدنه توپست هه رهہ ھیما کردن پیپسی پیکه یه نتی که ما نازی بھم و پینه یهه و ده که بست، پسے خوندہ وٹا ما زهی لای (با کورا) سکرک، تینگه یشت، بده لام دیا ربوو خه مه کاری ھیپنده زور بیرون، لسنه زماره کارته که خوت یا ن کا تزمیره گهت، اکھے راکه بیاند، بندہ روازی سہ بدری یهه پیک، سک زماره یه کی دیکھے زما رهی کارمه که خوت یا ن کا تزمیره گهت، اکھے سا و پیکھا ش بیو شاکات له کات برا بیو، ھنندی پہنچوکا یبت، لاه و مهه شرسا ی شه مجا ره نسلووره یه کیکستا ن بھی ولیک دا بیپریں، شو پیش دا چله کی، بھه قفولی سه رنجی دا بیت و ته جولا، باہن سا وی هه ر دوکتا ن بیکه و سه پیری کارته کا نی خوتا ن کردا، نوره که مسنا ن شہ بیو، زمزدہ خوندہ یه که په رہه سهر لیوہ کا نت دروا پیشته شه و اتھی لکھل بھا نکھه کسے دروست ده که ن و پا ریزگا ری لہ بیو نیقہ او ریسے ک ده گه کن،

پیڑت ها ته وه لای شه وهی که ره نکھه نیستا

زده میپتی کی شاخان فتن لہ بار بی، رہه نکھه ھنندی راز ونسیا ز بھے چې په شا راسته یه کدی بکھن (۱۰۰۰)

دندکه ناسکه که بانکی دا یه وه (اڑھاره او (کا ت) ی) ده رجوسی را که بیا نند، ھه ردوکننا ن سه پیری په کدی تا ان کردا، بھی شه وهی چا لو لیه کتر پیتروکیستن،

را سته بھی قیمت بھوندہ وه، الیه را نسپه دی په کدیستا

دندکه ناسکه که بانکی دا یه وه (اڑھاره او (کا ت) ی) ده رجوسی کا نت وه دندکه کا نت په دندکه کا نت

پیڈه نکھه کا نت شه ووت لکھل دیمه نتی خوتا بار اورد

کردا سه ره نجاحا م جووت بیوون (۰) .

کورته بنسه ورک زله که دو ها بایمته کا نتی مقدمو

پیان تندی که و تپوو، بهه رده اوام بھه ره دومتا سند،

ھاتوجویا ن ده کردا، خویا ن گرزو موون ده نتوسا سند،

دمیان مرا ند، هه ره ھیندہ ما بیوو بھر کیشتن

بکھه نتی، کھے جی سا می شیوو له قه و چه ده دا نسھو و

لیک را ده مان، لیبوی خویا ن ده کروزت،

ھه ندو دیپه ته کا نت پشکننبوو و هه لدت ده سه نگا

ندن، باده شوپست وھ ک پسپوریکی سا بیکولوژیسا ش

ھه مه و شته کا نتی شیوو دل و ده درون و خویوون و

مینیکی شه و شا فره ته بخونپیتھ و جو لا، ھیند-

پیکی دی رووی خویی به لای توودا و دیکپیرا، سینک و

میکی بھه ردو دا دای، و پینه یه کی بچکو لاته، کسے

ھه ندو ده سکی کوری دیا راده کا نسی دیکپیرا بیو، لدھ نیپوان

ھا و سپیبه ت، توش چه ز ده کرد خوی بیو و درسو پیشی،

بها شه وش پینه خه مبا ره که سه رسپنیت پیپنی،

سه رنجت دا یه و پینه که شیو مه مکھ کا نتی سلھو،

ھه سنت ده کرد شه و پینه اسہ رنج ده دا ته و پینه که لے

دھربرپنیک و لہکه روپیدا چ شاوازیک وله بسان

لیوہ کا نبا ج ھہ زیک ده بندے بھر کولیتا خا لیکنکی

بیدتا م وجیز، بکھه ندھ خشے بیت سه را وین کرد لسنه

دلی خوتدا گوتست، (له بھرک و ره نتالا ھیپسرا

دیا ره، پاکپر و گرفت که و پینه من ده رہما نی خوم

نمزا نت ده ترسم شه و پینه لہ زما نی خوی زیپسرا

نمزا نت (۰) .

له وسیمه‌لکه‌ی جاوه‌رواندی

کا کر جه سه ن

نده ختنی سله میته وه بیوچه تند جر که بی جا و مکانی
دا گرفت ، مریمکی تو ولی له هه وا مکنی بیوچه تند جر که دار
لله که دل هوندا سهدا سنک و سکی زینتر بیزیو .
ده ستپکی بوسه رتبه شه ره سنا له با ته کشه دادا
هیسا و شه و چه تند دالوبه شا دره ده بی راما لکی که
رمنکه لوه شه رسی هیند بده که رسی ته ما شا کردی
تو وه ده ری داسی ، چا و بیکی خیڑا بیه بیوته و اوی
هوله که دا گمرا . . .

له که دل خوندا بیه بیهنتی که وتبه دوا ن ، ایته سه ن
تا را دمه وه که بیهنتی لی سهندو وه خه ریکه چه نند
لو چه کیش روی دا بیکری ابه لام ته مه ن و خه ده کانی
که وه که فزن و زیوا نی سیو ته با ره بیه کی که نیم
دیما رن ، نبا شین جوانی و دلکری سیما که بیه زن) . .
بهره و به رزا بیه روا نی ، ویته خوت له سهور روی
که و شو شه بیه بیهنته وه اکه لای چه بیه شه ره و می
په نجه ره وه کی کهوره هوله که بیک هینا بیو .
دلک کوشرا . . . هه سنت به بله په ستویه که ده گردد و
هدنا سه کانت گران بیودن ، ریات ده بیهنتی که خه مسنه
کانت یمه ویش بیه ره و جهیها نی تزو وه دیهان و نیهنته
که ویش بیه ره که دیکه شه وه هه سنت به خوت شمه
خوی کهیل کرد . . . دلوبه ره کرده وه همروه که جاران
بیو ، بله لام که بیه درام بیوپت ، ته ویش چبیکوی
بیهرا نه کیپ ا او شه و چا و اسنه لجه چا وه کا نتی بیزی ،
نه بیتروکا ندن ، هه سنت ده گرد و اسوزه شه رمیکی
گه رم بیه سه دلومه ته کا نسیدا نیشتوه وه ده نکسی
توش سور هه لکه درا بده چاوی کوشا نه وه سه بیزی
ده درکدو ره که کانت بیهنتی بیهنتی له دیو اری دله وه
شیک ، بیاری کولت سوک بیکات بله وسات و کاتا
نه دا . . . نده ما می خوش و بیستی چهندره کیکی دیکه
درمه چوون و لمه کل خوبندا بیهنتی ده کردن . . .
دا شور بیوته وه ، بیه چا و بیکی بیه لجه سه زدروه ،
دیسا ن سه و زنجه کا نست بیکرمه وه بیهنت شه ویش بیه
تاسه وه بیه وش بیو سه زنجه کا ن ده کاته وه وه
کوکر ، چوکه که اده سته کانت بیه بیهنتی داده هیهنتی .
جه لار جه نده بله بیه خوی بیه لای شودا و دیکیسا .
کرده وه . . . لجه بینی بیه وه لیست ده را نتی ده گه .
بی شه وه لمه سنت بی خوت بیه کارته که ده سنته وه خه ریک
جاریکی دیکه خوت بیه کارته که ده سنته وه خه ریک
کرده ، بله لام شه مه ن بیو چه ند خوله کیکی که م بیو . .
دیسا ن کوری شیکا کانت شارا سته سه رو سیما
کرده وه . . . لجه بینی بیه وه لیست ده را نتی ده گه .
بیه نه و قی سه ری . . . هیچ کریکت بیه وه نه دا ، اکه
جاوه مونه کان هه سنتی ان کردو و ده بیه نتیه وی
نه بیهنتی سیو بیا خه لی سه زنجه کا نستی ن بیزی ، شه وه
له و سا و بیه شدا بیهنتی هور نه وه بیو . . . خوی لسه
جلوبه دیکی ره ش لولادا وه بیهنتی بیه . . .
ده خوری بیه کی زیره و مسی روشن . . .
له تا کا و وه تا کا ها تیه وه وا سه دیجی خوت ده
دهی ووه ک شه وه له نا سبده وه خوت دلستی
تنه بیت ، بله بیا لا سه رو سیما خوت ده روا نی او و نکه
کان ها وری سیون . . . دیسا ن چا وه کا نست بیه لایه و دا
وه رسود را ند . . . شه مجا ره بیا ن بیسوز بکی زیها تسره وه
نیکا کانت وه که دشنه سارانیکی ته ره دا با رانده
سر هه بیه وه کوتنا و لسیو و چهنا که ده که دن و تاسه دی
زینتر ته ما شا کردن بیه بیو بیه ک جو خینه کردو بیو
ده حدو که سیک نده شه شیا خوی له زیر بیه بیکری . .

شه هید : عبد الله فتاح عبد الله

شه هیدی نه مر عه بدولت ناسرا و به
ری (سالی ۱۹۶۵) له شا روچکهی با مه ر
به دونیا هه لینا .

شه هید : ئیحسان عثمان عبد الله

شه هید مهلا ئیحسان عوسما ناسرا و به
(جگه رخوین) ، له سالی (۱۹۵۶) بو ڏیان
چاوی کرده و .

شه هید (ئیحسان) له بنه ماله یه کی هه زارو
کورد په روهر ، په روهر ده بورو ، ئه وه بووهه ر
زوو به شداری له شورشی ئه یلولی نیشتمنی
کردو دوا یی به شداری له شورشی گولانیش
کردو قاره مانانه ئه رکه کانی خوئه نجا م
دهدا و جیگا ئی خوش و یستی هه فلانی بورو .

سالی (۱۹۸۵) هاته ریز ریکختن که کانی
پارتیما ن (پارتی دیموکراتی گه لـ)
کوردستان) و له ریکخرا وی (تیکوشین) زور
چالاکانه دریزه هی به کا وی ریکختنی حزبی
دا و زور دلسوز له خوبورد و بورو .

به لام به داخه و له روزی (۱/۲۷) (۱۹۸۸) به
دهستی فاشیه کانی به غدا شه هید کرا و
گه یشته کاروانی نه مران .

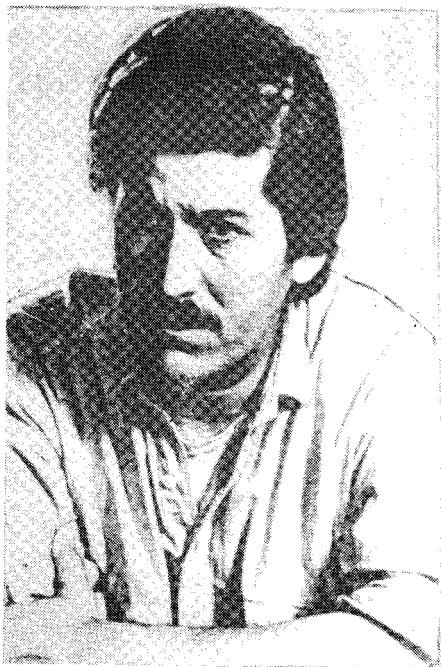
- نه مری و سه ربہ رزی بو شه هید ئیحسان و
ته وا وی شه هیدا نی ریگا ئی رزگا ری گه له
که مان و شه هیدا نی بزوتنه وه نیشتمنی
عیراقی .

شه هیدی نه مر له هه ره تی لاویدا که و ته
زیندا نه کانی رژیم و ته مه تیکی زوری له
کونجه تاریکه کان به سه ربرد به لام پاش
ئازا دبوونی به لیبوردنیکی گشتی جا ریکی
تر قولی خوی له خه بات، هه لمالی یه وه و
سالی ۱۹۸۲ هاته ریز پیشمه رگه کانی
حزبمان و گوئرایه لانه کاره کانی خسوی
ئه نجام دهدا و لهنا و جه ما وه ردا به
مروفیکی نیشتیما ن په روهر دلسووز
نا سرا بورو که ریزیکی تایبہ تی هه بـ و
به لام هه زاران مه خابن له روزی (۴/۷/۸۲)
کا تی به رسنگی له هیرشه کی رژیم بوسه ر
با مه رنی گرت و له ته ک هه فال و ها وری
کانی مه ردانه شه ری کرد به گولله یه کی
رژیم پیکا و گیانی خوی کرده قوربانی
گه ل و نیشتیما نه کهی .

- هه زاران سلاو له گیانی پا کی شه هیدی
نه مر (عبد الله فتاح عبد الله) و ته وا وی
شه هیدا نی بزوتنه وه گه له که مسان و
بزوتنه وه نیشتیما نی عیراقی .

- مردن و نه مان بو پیا و کوژانی به غدا .

پیشانگای هونه رمه ندیکی کورد

روزانی (۸ — ۱۹۸۹/۵/۱۲) لە شاری سەقز، لە کوردستانی ئیران، پیشانگای هونه رمه ندیلیها تسوو (رەمزی قطب الدین) کرا بە وە . بە دریزا بى روزا نى پیشانگا، ھولى پیشانگا کە جمەیدەھات و خەلکى بى زورى شارى سەقزو شارەکانى تريش بوبىينىنى ئەم پیشانگا يە دەھاتن، بەم جورە خەلکى يە كچار زور سەردانى پیشانگا كە يان كرد، لەم پیشانگا يە چەندىن تابلووکارى هونه رەنگى رونى و باستيل و درا بۇون وبرىتى بۇون لە (رەنگى ميوا نان و بېنە را نبۇن، شەوهى شايىنى باسە ما موستا رەمزى زور رەنگى كە وتوانە توانىبىرەتى كارەھونە رىيە كا نى خەنەوي بەندەخىينى و ئەۋەنەرى بەجا و بەدى ئاكىرىت ودىسو ئا وەھى كارەسات و روودا وەكانن بىيان خاتە بەر جا وان و ئاشنا يان بىكەت ..

رەمزى قطب الدین، بە كىكە لە هونه رمه ندەبەتە تا كا نى ئەمروى كوردستان و خاوهەن رېچكەي تا بېتەتى خوبىتى، هونه رمه ند لە چەند سالى را بىردوو دالە چەندىن پیشانگا يە تەنھا و ھاوبەشى بەشدا رى كرد و وە كەزما رەبىان دەگاتە (۱۵) پیشانگا .

رەمزى هونه رمه ند دەلى: ((شاخ، زانستگاى من بىو شەگەرچى بەرھەمى كەمى پى بە خشىوم، بە واتا بەكى دى كە متى پەرزا و مەتە سەركار، بەلام لىپەرروى چۈننەتىيە و، جورە بىنا غەبەكى دى بى دا راشتووم، شەۋىش تىكەل بۇون و توانەوە لە گەل شىش و ئازارى گەورەي ولات و نەتەوە كەم، خوبىنى بەرەنگ و ھىلە كا نم بە خشىو ..

بەرلەزىبا نى شاخ و پېشمەرگا بە تېيم كارى هونه رېيم زور بۇو بەلام بېبىستىان بە خاکى خوى ھە بۇو تا رەگ و رېشەي دروست دا كوتەن، فېڭەرە كا نى پېشۈم لە رەووی دەرەوەي مېلەتە كەم دەدوا ن، كە متى رى يان بۇ دېبىي ئا وەھى خوشكرد بۇو، دەيارە دېبىي ئا وەھى فېڭەرە كا ن كات و جىي دەۋىت، ھەلبەتە سەتكەر، بۇو جىي و زېانى ھەمىشە بى كوردىشىو و كا تىيان ..

ئىمە بەنا وي دەستەي نۇو سەرائى گۇۋا رى (پیشەنگ) كە رەمتىرىن پېرۇز باي لە رەمزى هونه رمه ند دەكەپن و ھېباي تەمەن درېزى و سەركەوتىن بۇخوي وھونە رەكەي دەخوازىن و ئاواتە خوازىن تەۋا وي هونه رمه ندا ئى كوردستان، ھا و كارى لە كەرتەوەي پیشانگا يە هونه رېيدا بىكەن و لە رېگا يە هونه رەوە دەنگى كې كرا وي رەواي كورد، بە جىبەن دۇور و نزىك ئاشنا بىكەن ..

۴- ببه شه خسده تیک، فیدا کاری بکه بو شا ما نجی
به رزو نه جیبا نه و مه هیله شه و شتا نه که پیت ده لین
که فیدا کاری تو بی بهوده بیه، تو له ریگای شا ما نجست
ببه ده رو ساردت بکاش ووه . . .

۵- به ره فتا ری شهره فمه ندانهی خوت پشتیوایانی له
دا یکت بکه و خه می بی فایده هی بو دروست مه که به
هه مه مو توانا ته و با رمه تی بده چونکه زیانی شه و
بدهن اخوشی و تالی و ثازار ژه هرا وی بو وووه .

۶- ئەگەر لەزیانىدا سامانت نەبۇو بە وە دلى خوت بىدە وە كەسەرچا وەي بەختە وەرى واقىئىسىما نى يە ..

۷- بـهـا وـهـ رـی خـوـت كـرـبـکـا رـیـکـی بـهـ شـهـ رـهـ فـهـ لـبـزـپـرـه
بـیـوـیـسـتـهـ ئـهـ وـ دـهـ سـتـکـرـا وـهـ وـ بـهـ مـوـحـیـبـهـ وـ کـرـیـکـاـرـ
بـیـنـ وـ بـتـوـاـنـبـتـ تـوـیـ خـوـشـ بـوـیـتـ . . .

1960-1961 and 1961-1962. 5

- لجم لده یا لی خواه صاچ ده که م بود یکسی
ئیوه ریگایان نهاداین، ره نگه بهم شیوه یه با شتر
بیت .

مال ئا وا هيلن، با وكت لە كاتىكدا كە دە مرىيەت
ها وار دە كات ((بىزى فەرەن _____))
ئەم نامە يە لە زىندانى سانته لە بە روارى (۱۷)
ئا وريلى (۱۹۴۲) تۈوسرا وە كە بە روارى لە سىدارە
دانى منه ..

سهرت به رز را گره، چونکه با وقت تیربا ران
ک را وه .

۱- ناتامه‌ی ژان کالووه سه روکی دهسته‌ی (ف، ت، پ) بwoo لـه ژانواس
ژان کالووه سه روکی دهسته‌ی (ف، ت، پ) بwoo لـه ژانواس
لورن لـه ۲۴ زوئنی / ۱۹۶۴ لـه ته مه‌تی نوزده سالیدا ،
لـه (مون والرین) تیرباران کرا ..

دا يک و با وکی ئازيم فرن ۲- / ژوئن ۱۹۴۴
ئىستا، ئاگا دار بۇومەوه كەئىمەرۆ كا تۈزۈپ سىي
دوايى نىبۇرۇ رو گوللە باپان دەكىرىپىن، بە مچۇۋە ئەمە
دوا نامەدى من دەبىت . من تاد دوايى كار دلىپەر و
بە جەرگ دەبىم، بە رچەنرەشەم ھەوالەبو ئىبۇ سەخت
ووناخوشە، بە لام من بە توانا بەكى بەھېزە و ئەمە
تانا بېڭرا دەگەپەنم، بە تا بېپەتى دا وا كارم كەھەول
بىدەن دلى (زاپىن) بىدەنە وە بو شەمەش سوپا ستان
دەگەم .

ئىستا كەشەم نا مەپە دەنۇوسم كاتىزمير يازىزەدە و
نىيۇ، چەند كاتىزميرك لەزېيانم ما و بە يادىتىيە
و بە يادى فەرەنساي نىشتىيما ئى نەجىبم دەگۈزەرى
من لەپىنا وي ئاما نىجىكى راست و دروست دەسىرم ،

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

و همه مووتان به گهه رمى ما ج ده که م ، جا رىکى تسر
دا واتان لى ده که م که بە جه رگ بيت و بزا نيت من
بى هوده نا مرم . من به ته و اوی ئارامى به و ، بى
فيکرى ئاسوده و ويژدانى ئاسوده و ئەم نامە يە
ده نووسم ، حە سرهت لە وە دا يە كە بۈوەمە ما يىھە
ئازارى گەورەي ئىبوه ، بەلام با وە ربىكەن كە وە زعى
من زور جىگاي حە سرهت نىيە چونكە نەزەنەمە هينا وە و
نە سەرپە رشتى خېزانىكىم لە شەستو دا يە .

تەواوی دوستا نم کەله پا ریس و ئا وینیون و
کارپا نتراس(ان ما ج دەکەم ..

ھ. پا یت ز توک

هـ. نـا مـهـیـ ما رـسـیـلـ بـیـرـتـونـ
ما رـسـیـلـ بـیـرـتـونـ لـهـ پـهـ کـهـ مـیـ ئـوـکـتـوـبـهـ رـیـ سـالـیـ ۱۹۴۱ـ
پـهـ یـوـهـ نـدـیـ بـهـ بـزوـتـنـهـ وـهـ کـرـدـوـ ئـهـ فـدـهـ رـیـ (فـتـ.پـ)
بـوـ، لـهـ ۱۷ـیـ ئـاـ وـرـیـلـیـ سـالـیـ ۱۹۴۱ـ لـهـ مـهـنـیـ بـیـسـتـ وـ
پـهـ کـهـ سـالـیـدـاـ تـبـرـ بـاـ رـاـنـ کـرـاـ ..

(ب) کچه که دی) ۱۹۴۲، اور بیل ۷۱

هیلتنی بچکوله م، کا تیک که تو شه م نا مده خوینه و ه
گومان لوه دادنیه، میشکی بچوکت تازه لوه ما نای
زیان ده گات تو خه سره ده خوبیت بوجی با وکت لنه
ته کتا نی به، تاله گه ل دایکت تو خوشبه خت بکات.
هیلتنی من پیوسته روزیک بزا نیت که بوجی با وکت
له ته مه نی بیست و یه ک سالیدا مرد، بوجی خوی فیدا
کرد و بوجی به رواله ت توی به جی هیشت، من توم خوش
ده ویست، خوش ویستیه کی با و کاشه ئه و ها که لنه
وانه بیه له بیا ویکدا هه بیت، بو دا هاتوی تو زور
لیکدا نه وهی جو اشم هه بو، به لام ئیتر نابیت،
به لام متمنه م به دایکت هه بیه، ئه و ده زانیت جون
له ته کتا جیکای من بکریت و هه ..

هیلانی بچکوله م، ئىستا كا تۈزۈر (٢) دا دوای نېيە
شە و لە كاتۇزىرى چوار دا دەبىت ئا ما دەمىز
دەنم بىم، پېيىستە پەلەبىكەم، كۈي بىگە و لە
ۋىستى من رېز بىگە :

۱- لهده وا وي کاره کانی ڙيانست، لهدا پكت وياد
گاري با وکت ريز سگره وئه گهه روزيک له ريز
گرتنى دا پكت که مته رخه مى بکهيت بزا نهه گهه ر
بتوانم ٿاگا دار ببمه وه، له گور ديمه نه ره وه
تا سه، کنهه ت بگهه م.

- فیر به تا تیبگه که من له پیتا و چیدا ده مر م .
 - فیر به تا که سانی ده و رو به رت بنا سی و ده ربا روی
 که سان له سه رکرده و هکانیا ن بریا ر بده ، نه ک لمه
 سه ده و قسا نه دی که بوت ده که ن .

وه رگیرا نی

لە فارسی یە و
جمال محمد امین

دوامه‌ی چند قاره‌مانیکی گولله باران گراو

شەگەر ریگای نووسنی دوانا مەی پیشمه رگیان
دەبوبو، بى گومان دەدیان نووسی: بزى کوردستان -
خاکى بربندارو داگیرکراوو سوتا وی شیمه ..
وه رگیر ..

شەمەش دەقى نامەكان:

و نامەی هانرى بايتز توك
هانرى بايتز توك لە ژوشن ۱۹۴۲ دەستگیر كراولە
شانزەھ ئۆكتوبەری هەمان سال لە کاتىكادەمنى
لەبىست سال كەمتر بوبو، تېر باران كرا ..

فرن - پەتكەمىئۇكتوبەری ۱۹۴۳

دايىك و باوكى خوشەۋىستم
لەكوتا بىدا ئىچازەم وەرگرت كەنامەتان بىـو
بىنۇسىم. لەپىشەۋى ھەمۇ شتىك دەمەوى پىتىان
بلىيم كەلەر رۇوي تەندىرۇستى لەش و كىانەوە لەو
پەرى سەلامەتىدا مەو لەھەر دوو بارەوە وەزۇم
زور باشه ئىملىق بەيانى لەگەل ھا وریكادىما
لەفرن دادگا كراين، بەوشۈپەيى كەچا وەروا نبۇ
وەم، ھەر (۲۵) نەفر دەمان بەئىيەدا م حوكىدرابىن.
ھېچمان بى تواشايىما نىشان نەدا، ھەمۇمىان
بەئارامىھ و شوينى خومان دىبارى دەكردۇدە توانىم
پىتىان بلىيم من كەمەدىت وەزۇم بەم شېۋەپەيى،
لەتا خەوە ھەستم بەشادما تىيەكى قوول دەكىرد.
دايىكە، تو دەتowanى بىيى و من بېيىنى، خەزىدە كەم شە
گەر بتوا شىرىت! (ئەلوا) (ش بېيىتم، بەلام شەگەر
دۇزار بېت و كۆسب لە ریگادا بىت، شەم دېتىنە
ھېچ پېيىست نىيە، وورەم زوربا شەو جىڭەلە و شەجۇنە
دادگامان تەوا وبۇوە، ئىچازەھى شەۋەم ھەپەيە كە
كتىپ بخۇينىمە وەو لەگەل ھا وریكاش بىم.
لەگەل شەۋەي كەمە حکوم بەمەرگم لەلام تەدلۇنىما
بە شەۋەي بەتوم ووت لە وكاتەي ھاتىلەلام، ھەمۇمى
حەقىقەتە، ھەمۇمى راستە.

دوبارەي دەگەمە و زور پەريشانى و بى ئاراسى
بوم نېشان نەددەن شەۋەي بوم ھاتوتە پېشە وەزور
ئاسابىيە، شەگەر من سەرباز دەبۈرمەنگەزىاتى
بە وونى وېيىنىشانى دە مردم لە كاتىكدا ئىستى
تە مردوم، وابېردا كەمە و كەشە دوانا مەم بېت

چەند ووشە:

خوبىتەرى بەرپىز ..

ئەم نامەنى كەلەپىنا و نىشتىما نەكەيىان مەدن كە
قارەمانان نەن كەلەپىنا و نىشتىما نەكەيىان مەدن كە
لەزىز دەستى داگىرکەردا بوبو، شەۋەي كەلەـ
پىنا و رىزگارى فەراتىسى نىشتىمانىان مەدن كەـر
چى تەمەن و جورى ژىان و كا روپىشە و تەنەت لە
زور جاپىشدا بېرگەردىـ وەشىان جىـا وا زبوبو، بەلام
ھەمۇپىان مەرداشە لەپىـنا و ئامـجىكدا شەھىـد و
گولـلەبـاران كـران شـەۋـىـشـ رـىـزـگـارـىـنىـ خـاـكـەـدـاـگـىـرـ

كـراـوـكـەـپـىـانـ بـوبـو ..

ھەبوبو لەنبىوانىان با وەرى بەئاپىن و دەستورە
كاـنىـ ئـاـپـىـنـىـ يـا~ نـمـو~ بـە~مـو~ جـىـبـەـجـىـ دـەـكـىـرـ، ھـەـبـوبـوـ
كـومـونـىـسـتـ بـوبـوـ، بـەـلامـ شـەـمـانـ نـەـبـوبـونـىـسـ
رـىـگـارـىـ شـەـۋـەـيـ قـارـەـمـانـ ئـىـنـىـانـ لـەـ
پـىـناـ وـخـاـكـەـكـەـپـىـانـ بـېـبـەـخـشـنـ، ھـەـمـوـپـىـانـ بـەـكـەـ
نـەـسـتـىـاـنـ ھـەـبـوبـوـ لـەـبـەـرـاـمـبـەـرـ سـىـدـاـرـ وـ گـولـلـەـبـارـاـنـ
كـرـدـنـ شـەـۋـىـشـ چـاـوـنـەـتـرـىـ وـ بـەـجـەـرـگـىـ وـ بـەـوـرـىـ بـەـ
ھـېـزـ بـەـوـھـىـ كـەـمـدـنـ لـەـپـىـناـ وـ خـاـكـ وـ نـىـشـتـىـمـسـاـنـ

زـىـاـنـ، بـەـقـەـولـىـ شـەـرـاـگـوـسـىـ شـاعـىـرـ:

شـەـوـھـىـانـ كـەـبـاـ وـھـرـىـ بـەـخـواـبـوـ

شـەـوـھـىـانـ كـەـبـاـ وـھـرـىـ پـىـ نـەـبـوـ

ھـەـرـدـوـ وـھـىـانـ پـەـرـسـىـ

شـەـوـخـوـخـىـ دـىـلـىـ دـوـزـمـنـ بـوـوـ

من ناتواتىم ھېچ ووشەپەك بەخەمە سەر و ووشەبەـ
خوبىن نۇسرا وەكـانـىـ ئـەـمـ نـامـانـ تـەـنـهاـ شـەـوـھـىـبـىـ
كـەـفـاـشـىـتـەـكـانـىـ شـەـلـەـمـانـىـ كـەـلـەـرـەـ كـانـىـ مـېـزـوـوـ
يـانـ بـەـتـاـ وـانـھـىـ كـانـىـ خـوـبـاـنـ بـەـرـكـرـدـەـ وـ، مـافـىـ شـەـوـەـ
يـانـ بـەـمـ پـېـشـمـەـرـگـانـىـ بـزوـتـنـەـ وـھـىـ بـەـرـگـرـىـ فـەـرـنـسـاـ
داـوـھـ كـەـپـىـشـ لـەـسـىـدـاـرـدـاـنـ وـ گـولـلـەـبـارـاـنـ كـىـرـدـنـ،
نـامـەـپـەـكـ بـوـ شـازـبـىـزـانـىـ خـوـبـاـنـ، دـالـىـكـ وـبـاـكـ وـبـرـاـ،
وـ دـەـزـگـىـرـاـنـ وـ ڏـىـنـ وـ مـانـلـىـانـ بـنـوـسـنـ، بـەـلـامـ
فـاـشـىـهـ كـانـىـ حـزـبـىـ عـەـفـلـەـقـىـ، تـەـنـاـنـھـەـتـ رـىـگـاـنـوـسـىـنـ
چـەـنـدـ وـوـشـەـپـەـكـ نـادـەـنـ بـەـوـسـەـدـاـنـ قـارـەـمـانـنـەـىـ
كـەـھـەـرـ رـۆـزـ لـەـزـىـنـدـاـنـدـەـكـانـىـ مـوـسـلـ وـ بـەـغـىـداـ وـ
شـوـپـىـنـەـكـانـىـ تـرـ لـەـسـىـدـاـرـ دـەـدـرـىـنـ، لـەـوـبـاـ وـھـرـ دـامـ
سـوـزـ وـ خـوـشـەـپـىـتـىـ شـەـۋـەـنـ بـوـ كـورـدـسـتـانـ لـەـسـوـزـ وـ
خـوـشـەـپـىـتـىـ شـەـۋـەـھـىـ بـەـرـگـرـىـ فـەـرـاـنـسـەـ بـوـ
فـەـرـەـنـسـاـيـ نـىـشـتـىـمـانـىـانـ كـەـمـتـرـ نـەـبـوـوـ ..

کوتایی ها تنسی شه رید ووه می جیهان . .	۱۹۴۵/۵/۸
به ستنی په یما نی وارشو . .	۹۰۵/۵/۱۰
دا گیر کردنی فه له ستین له لایه ن زایونیه کانه وه .	۹۴۸/۵/۱۵
را په رینی جه ما وه ری خورا گری شاری ره وا ندوز .	۹۸۷/۵/۱۹
(۵۷۴) کورد بودا دگای سه ربا زی دیا ربکه بران . . فه رمانی لـه	۹۸۳/۵/۲۴
سیدا ره دانی (۳۵) یا ن و به ندکردنی (۲۸) اتریا ن درا ، هه رووه ها (۳۳۳) که سی دیکه شیان له نیوان (۳) — (۳۶) سال حوكمی به ندیا ن بویرا بـه وه	
گـا مـه زـرـا نـدـنـی رـیـکـخـراـوـی بـهـکـیـتـی ئـهـفـرـیـقـیـا .	۹۶۳/۵/۲۵
له سیدا ره دانی شیخ سه عیدی پـیرـاـن وـهـاـوـرـیـکـانـی .	۹۲۵/۵/۲۸
ئیزگـهـی دـهـنـگـیـ کـورـدـسـتـاـنـیـ شـورـشـ (ئـیـزـگـهـیـ پـاـرـتـیـ دـیـمـوـکـرـاـتـیـ گـهـلـیـ کـورـدـسـتـاـنـ)ـ بـهـرـنـاـمـهـ کـانـیـ ئـاـسـاـیـ خـوـیـ بـلـاـوـکـرـدـهـ وـهـ .	۹۸۸/۵/۲۸
روـزـیـ جـیـهـاـنـیـ منـدـاـلـ . .	۰۰۰/۶/۱
رـیـکـهـ وـتـنـیـ نـیـوـانـ عـیـرـاـقـ وـ تـورـکـیـاـ وـ بـهـرـیـتاـنـیـاـ مـهـ زـنـ بـوـدـیـاـ رـ کـرـدـنـیـ سـنـوـرـیـ نـیـوـانـ عـیـرـاـقـ وـ تـورـکـیـاـ بـهـ پـیـ (هـیـلـیـ بـرـوـکـسـ)ـ لـ بـهـ مـ جـوـرـهـ وـیـلـیـهـتـیـ مـوـسـلـ (کـورـدـسـتـاـنـیـ خـواـرـوـ)ـ خـراـیـهـ پـاـلـ عـیـرـاـقـ . .	۱۹۲۶/۶/۵
ـ تـهـ فـگـهـ رـیـ رـزـگـاـ رـیـخـواـزـیـ کـورـدـسـتـاـنـ،ـ لـهـ نـیـوـانـ هـهـ شـتـ هـیـزـیـ کـورـدـسـتـاـنـ باـکـورـ بـوـ سـهـ رـکـرـدـاـ یـهـتـیـ کـرـدـنـیـ بـزـوـتـهـ وـهـ رـزـگـاـ رـیـخـواـزـیـ گـهـ لـسـیـ کـورـدـ لـهـ کـورـدـسـتـاـنـیـ تـورـکـیـاـ،ـ دـرـوـسـتـ بـوـوـ .	۹۸۸/۶/۲۲
ـ رـوـزـیـ جـیـهـاـنـیـ بـوـ هـاـوـکـارـیـ لـهـ گـهـ لـ مـرـوـفـیـ ئـهـفـرـیـقـیـاـیـ خـواـرـوـوـ .	۰۰۰/۶/۲۶

پـاـشـمـاـوـهـیـ لـاـپـهـرـهـ (۵۳)۰۰

پـرـکـوـقـاـنـهـ (ماـئـیـ)ـیـ ژـارـ شـهـیـ شـهـیـدـ جـاـنـ مـهـ زـنـ
ـ لـهـ شـلـیـکـوـزـرـیـ سـوـوـتـ کـهـ زـهـ بـ لـیـجـهـ رـگـ وـ مـیـلاـکـیـدـگـهـ زـنـ
ـ بـ خـوـینـاـ وـهـ خـهـنـهاـ کـرـنـ دـهـ سـتـ تـورـکـاـ دـاـ عـهـ یـدـیـ بـکـهـ نـ
ـ کـرـگـوـلـافـ رـوـنـدـ کـیـدـ ئـیـتـیـمـ ئـهـ وـرـهـ شـاـنـ دـاـ بـیـنـ بـکـهـ نـ
ـ ئـهـ فـرـوـبـیـسـتـ وـهـ شـتـ خـزـیـرـاـنـ لـهـ وـرـحـاـ منـیـاـ دـسـوـوـزـیـتـ
ـ پـشـتـیـ بـوـوـرـیـنـ شـاـ زـدـهـ سـالـهـ دـلـ دـنـالـیـتـ نـاـ هـوـشـیـتـ
ـ چـهـنـدـ بـیـرـاـ مـنـ تـیـتـ کـوـوـهـ کـتـهـ رـسـتـکـاـ شـهـنـقـیـ هـهـ ژـاـنـدـ
ـ زـوـرـبـهـ شـوـشـ وـبـکـهـ رـبـلـنـدـیـ سـیـ جـاـ رـاـگـرـتـ وـ لـهـ قـاـنـدـ
ـ ئـوـتـهـ گـوـتـهـ رـسـتـکـیـ تـوـیـ رـیـکـ بـوـ ژـینـ فـیـ نـهـ ژـادـ
ـ کـورـدـوـ کـورـدـسـتـاـنـ بـیـنـ هـهـ رـدـلـگـهـشـ وـئـاـ زـادـوـ شـادـ
ـ ئـهـ وـبـهـ رـاـ تـهـ چـیـاـیـیـ نـیـزـیـکـهـ کـوـ خـیـقـ بـبـیـتـیـتـ
ـ دـئـ کـرـیـسـکـ بـنـ خـهـتـیـرـهـ کـوـ وـهـ لـاتـ پـیـ رـوـوـنـ بـبـیـتـیـتـ
ـ ئـهـ زـ دـخـومـ سـوـنـدـهـ کـ مـهـ زـنـ بـوـتـهـ دـدـهـ مـ سـوـزوـ قـرـارـ
ـ کـورـیـاـ تـهـ ئـهـ زـ نـهـ بـهـ رـدـهـ مـ دـئـ لـسـهـ رـکـهـ مـ ئـیـخـتـیـارـ
ـ سـهـ دـهـزاـرـ رـهـ حـمـهـتـ سـلـافـ وـ عـهـ رـزوـ حـورـمـهـتـ بـوـتـهـ بـنـ
ـ چـهـنـدـ کـهـ مـاـلـ وـعـصـمـهـ تـوـرـکـ گـورـیـتـهـ وـ گـورـاـتـهـ بـنـ

پوژر ژمیری پیشنهانگ

(هه ولدر او وه، ئه وانهی لەزمارە کانى پېشىو تو ما رکرا ون، دووبابا رەنە بىندە وھ)

رژىمى عىراق دەستى كىردى بەردا نى كوردى فەيلىيەكان لە	1980/4/5
عىراق، بە بىا نوى ئە وھى كەغىرا قى نىن، ھەربەم مەبەستە زىما تر لە (٢٠)ھەزار كوردى لە عىراق وەددەرنا و ژما رەيەكى يە كجا رزورىشى زىندا نى كىردىن، كەتا وھى كو ئىستا چارەنۇسىان نادىيا رە . . .	
لە سودا ن كوتا يى بە حوكىمى دىكىشا تور جەعفەر نميرى هات . . . كوشتنى ئەنۋەر ساداتى كامب دىفېيد	1985/4/6
بويە كەمین جار، رژىمى عىراق بە ئاشكرا بە چەكى كىميا وي گوندە كا نى كوردىستا نى عىراقى بوردو ما ن كرد، كە بە تەنها لە مروزەدا گوندە كا نى (ھەلەدن - كا نى تۇو - بەرگەلۇ - تۈزى سىا خسەمەر - سېرىوان - نولجىكە - چنان رەتى - چالاوه - سەرگەلۇ) بە رئەمشىلا لوھ كە وتن . . .	981/4/15
بوردو ما ن كردى شىيخ وەسانا ن و چەندىن گوندى يىكەي دولىتى بالىسان بە چەكى كىميا وي و گازى خەرددەل، كە بە تەنها لە گوندى شىيخ وەسانا ن (١٠٩) كە شەھىد (٢٨١) كە سەرپىندار بۇون . . .	982/4/15
كوجى دوا يى شا عىرى بەنا وبا نگ ما موستا . . . هىمن مۇكريا نى . . . جەڙنى روژنا مەگەرى كوردى . . .	986/4/16
كوشتنى بە كومەل و رەشە كۈزى گەلى ئەرمەن، لە لايەن عوسما نىيەكان . . . روزى شەھىدا نى گەلى ئەرمەنلى برا . . .	986/4/18
راپەرىتى جەما وھرى شارە كانى كوردىستا نى خوا رۇو . . . سەرگە وتنى گەلى فيتنام بە سەرئەمريكا و رىزگار كردى سايگون . . .	000/4/22
جەڙنى كريكا رانى جىهان . . .	915/4/24
نەدىل گىرانا نى كاروانى (فارس و چەنگو) و ھەفالانيان، لە نىزىكى رۇبا رى دېجلە . . . كە دوا يى لەشە وي ١٣/ئازارى ١٩٨٥ لە سیدا رەدران و گەيشتنە كاروانى شەھىدا ن . . .	000/4/24
لە توركىيا ياساى دوورخستە و راگواستنى كوردان دەرچوو . . . بە گوپەرى ئەم ياسا يە ژما رەيەكى يە كجا رزورى كوردان لە خاڭى با ب و با پىرا ندا ھەلگەندىران و لە سەرگوندە تورك نىشىنە كان بە رېزەي بو سەد كەس دانىشتowanى تورك (٥) كورد نىشته جى كران . . .	982/4/24
دا مەزرا ندى بەرەي كوردىستا نى عىراق بو سەرگەدا يەتى كردىنى بزوتنە وھى رىزگا رىخوا زى گەلى كورد لە كوردىستا نى عىراق . . .	975/4/30
	000/5/1
	1986/5/3
	1932/5/5
	1988/5/7

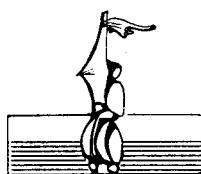
هیشتا با وه ریان بهم ئاینە هەبە و هیشتا لەنیلو
بە زیدیه کاندا دەیان ناوی وەک (ما دۇ) بوبىا دىكىد
نە وەی (میدیا و میدیه کان) بە رجا و دەگە وئى. رەنگە
پە یوهندىبەک ھەبى لەنیوان بە زیدیه کان و نیشتنە
جى بۇونىان لەنا وچەی با دىتىن دا، چۈنگە و شەھە
با دىتىن لە دوپرگەپ (بە پەتىن) پېك دىت و بە^۱
ما ناي بە دىتىن يادىندا ران دىت. بوبىه گەرە كە
قسەي زۆربەی زۆرى شە و توپىزە را نە دەللىي
بە زیدیه کان بە رەچەلەك زەردەشتنى دەستگارى بىكى
چۈنگە پېچەوانە ئەم قسەيە را سەتە لە لايەكى تەرە و
لە ئاشا كەمى سەرەتلىدا ئايىنە كەنى يە هودى و مەسيحى و
ئىسلامى چەندىن رەگەزى ئەم ئايىنە تىلەكە لاؤ ئايىن
بە زىدى بوبون .

پاشما وەي دوانا مەي چەند
قا رە ما نىكى گوللە با ران كرا و .

ھىوا دارم كە شهر بە زۇويى كوتا يى بىت و فىدا كارى
ئىمە بىھودە ئابىت دا يك و باوكى ئازىزم ،
ئىتەر ئىۋە ئابىنەم، ئىۋە شەرەتى من بە رگە بىگەن و
بە رەچەرگ بەن وەك چون من لە كاتى ئىيىدا م كردىن
بە جەرگ دەبم .
ئىتەر ئازىشم چىتان بولىيم، من بە مال ئا و يى
كوتا يى بە و ئەنەم يە دەھىتم، دەۋوپا رەي دەكەمە وە ،
كە ئىۋە خوش دەۋىت و وە مىشە بە پا دىئىو دەبم .
دوا ما چە پەر لە خوشە و يىستىيە كەنى خومتىن بولىي
دەنيرم، مال ئا و ، بىزى فەرەت .
كۈرى خوشە و يىستىن
زان

تىپىينى:

(ف.ت.پ) كورت كرا وەي (فران تىروپا رتىزان) -ه
كە ئازىم بىزۇتە وە بە رگەي پا رتىزانى مىلىي بولىي
لە دواي داگىر كەنلىقى فەرەنسا لە لايەن لە شىڭرى
ھېتلەرە وە، لە لايەن پا راتى كومونىستى فەرەنسا و
دا مەزرا و كەسانى كە كومونىستىش نە بوبون بە شدار
يان تىدا كرد .

بە بەندى بەتا رېكىيە وە ھەبىت و رەنگە ھە ربۇيىەش
رەنگى شىن بە دىزىپ بېزانتن و ھېج كاتى ئەم رەنگە
نە بېلاش، لېكۆللىنە وە بېرۇپا وەرى بە زیدىه کان لە
بەر ئەم ھۆپىانە خوارە دەۋچا رى چەندىن كۆسپ و
تەگەرە دەبىي : -

۱- ڈيانى شاخۇش و پەر لە مەيىەتى و كارە ساتىسى
بە زیدىه کان، نا جا رى كردون بە وەرى نەھىنىيە وە
رەي و رەسمى ئايىنى خلایان ئەنجام بەدەن و بە مەش
بە زىدىپەكى رەش مېزۇوى ئەوان دەشا رېتە وە .

۲- كەتىپە ئايىنەپەكى ئايىنى يەزىزىيە كەن
لە بەر دەستى كۆنە توپىزە رو مېزۇو نوساندا بوبون .
(مەسەحە فى رەش) يە كە مىن كەتىپى بە زىدىپەكەن و شىخ
عدى نوسىوپەتى و تىيايدا باسى مەسەلە كەن
خولۇقاندن و دروستكىرىنى جىها ن و رەچەلە كەن
بە زىدىپەكان دەكەن دەكەن دەكەن كەن دەكەن
ھۆزانى ئايىنى دەخاتە رۇو، شەم دە دەكەن كەن
كۈردى و بە شەلەف و بىلەپەكى ئايىنى دەكەن
رۆزە لاتناس (شەنستا س ما رى) توانى سەرەن لەن
دەركات و نەھىنە كەن ئان ئاشكرا بىكەن، ئە و بە سو
دەقى عەرەبى و كوردى ئەم دەكەن سالى
لە ۱۹۱۱ لە گۈلۈ رەنترۆپلۆجىدا چاپ كردا . لە
لایەكى تەرە و قۇنسۇلى روس كا رەتسون سالى (۱۸۸۴ ز)
تowanى سا و رۆزە كەنى سەرەن شى بکا تە و وگە رۆزە
ئىنگلىزى (بى رى) دەقە عەرەبى كەنى سالى (۱۸۹۵) جاپ
و بىلاو كەرددە وە .

لە بال (شەھورا مزا) خواي جا كە ئەھرىمەنى خواي
خراپە بە خۇي و سەربا زۇدا رودەستە كەپە وە كە بە
دىپو ئاسرا ون شەپى (شەھرىمەن) دەكىسات .
بە زىدىپەكان (شەھرىمەن) و (دىپو كەن) بە شەيتانى
خۆپىان دەزىن و ھەركىز ئايىنپەرسەن و بە مەش
دەتowanىن قسە كەنى (مېنورسکى) دووپات بەكەيىنە وە كە
دەللىي بە زىدىپەكان ئا و بانگى (شەيتان پەرسەت) بە
جنپىو سو كاپەتى پەلە كەنلىقى خلایان دەزىن .

لە گەل وەرسورا ئى رۆزى كاردا جادوگەرە و فالگەرە
وە تىلە لاؤ بېرۇپا وەرى بە زىدىپەكان بوبە و بۇپەش
زەر دەشتى بە كەم و زەر دەشتى دووھەم و زەر دەشتى
سېپەم (۳۰۰۰، ۴۰۰۰، ۵۰۰۰) اسال پېش زايىن) ھە ولپىاندا
رېپۇنېنە كەنى شەھورا مزا لە جادوگەرە و گىانشە
خراپە كان پاك بەكەتە وە .

ئايىنى بە زىدىپەكەن دە ئايىنى زەر دەشتى كۆنترە و مادە و
سەرچا وە ئەم ئايىنى پېك دەھېنى و كوردىپە زىدىپە
كەنىش كوردى رەسەن و داب و شەرىتو كەلتۈرى
ئايىنى خۆپىان پا راستو .

(خالىپە كەن) شە بىنە مالە دېرىپەنە كورد كەن
ئىلىستا لە كوردىستانى عېراق و تۈركىدا دەزىن .

شده مکیانه پرووتانه بود و ووبه شد ابده شد همین: -
ئاش سما نتی و زه میتی، مهد که تا ووی لاه به رزتریستن
تا قی ئاش سما نه و شیخ شادیش لاه پیشنه و هی زه مینه کا نه
و شه و حه و زاته ش که با سکران لاه چیشی شامها نیمه
کاشن و خد لکانی لاه سر زه بیدا نوپنه رایه تیان
ده که ن، ئاشینی به زیدی شابنیکی یه کا نه یه و دان به
بوونی خوا و فریسته کاندا ده نیت که بیا و مهه تیمه دری
خوان بیه را په راندنی کاروبه ری زه مین و ئاش سمان.
ده رو ها شابنی به زیدی هه رچوار ره گه زی (شاغر) -
خولل - هه وا - ئا و) به پیر لاز ده زانیت و بیه هه ر
رزویکی هه فته خوا یه کیان ته رخان کرد و جوار
شه مه شیان لابیر لوز و هه مووسالی لاه م روزه دا به پیی
روزه میزی (گریگوری) روزه لاتو به بوشهی سه ری سالی
تازه ئا هه نگه ده گیترن، به زیدیه کان رزیمیک
چینا یه تی ئاشینی به کجا ر شالوزیان هه به و ئه مهه ش
به لگه بید کی زیند وی جیا وا زب وونی شه م ئاشینه به لجه
گه لش اینی شیسلام و خودی شه م با به ته ش پیویستی به
لیکولینه و هه بید کی قول و تا بیده تی هه بیده
ژماره بید کی زوری پرینسیپ و ریندوینیه کانی ئاشینی
زه رده شتی له نیو ئاشینی به زیدیدا به دی ده کری و
لیکر شدا پرسیا ریک دیتله پیشه وه: - ئاش اینی
پیده زیدی به رده و امیونیکی ئاشینی زه رده شتیه ونا و پیکی
تری شه م ئاشینه بیده، با خود له ئاشینی زه رده شت
کونتره و ئاشینیکی سه رب خویه؟ .

کورد نزیکه‌ی (۴۰۰۰) سال پیش زاین و ما و هیه کسی
زوریش پلش پهیدا بوسنی زهردهشت شاگرو خواری
په رستوه و تیشك و رونا کی بهره‌چله‌کی خوی دانا وه.
داستانی به زیدیه کانیش دهربا روهی خولقا ندنسی
امله‌که شا ووس (داستانیکی ناسرا وه و که و توتنه
سه رزاران و به زیدیه کان تائیستا شا و با نگی سورانی
به وله‌کانی خلاپا ن ده به خشن هه ووه ک (شیخ علی‌دی
سورانی و شیخ شه مسی سورانی و ... هتند).
هه روه‌ها به زیدیه کاث شا ظیستاش روژانی جه‌زن و
چووا رشه مه و ههینی لاهشوینه بیروزه کان و مالی
پیبا و اسی شاینیدا شاگر ده‌که نه وه ورژو مانگ و
که ستیزه کانیش به پیروز ده زان جونکه رونا کسی
نه به خشونت.
به زیدیه کان رقیان له‌تاریکی و هه رشتیکی تره که

با سه رنجیگی که ریبه ک له دوورا به بدهین تابزا نیس
کامیان له راستی نزیکترن .
به که م :- له هیچ کتیبیکی میزودا به رجا و مان نه
که وتووه و نه مان بیستوه به زیدی کوری موعا و پنه
شهمه وی له ما وهی کورتی دهسته لاتی خلیدا شاینیکی
تا زهی دروست کردبی، هه مان شت بلوپه زیدی کوری
ئه نیسی خا رجیش راسته . رای دووه میان هه ر
چهنده له مهنتیق نزیکتره، به لام خا و هنرا یان به
تا یبه تیش به هوی که مشاره زایی خلیا نده ربها رهی
ئه ده بی شاینی به زیدیکه کان نهیا شتوان نیوه به لگه
ته وا بدهنه دهست و ، والیرهدا شیله ش بلوپشتگیه رهی
کردنی بلوچوونی ئه م به ریزا نه چهند دیاریک
هولزان نیکی شاینی به زیدیه کان به به لگه دنینه وه :

یہ زید خودی سولتا ن

هه زا رویه ک ناوی لین را و
نا وی هه ره مه زنی به زید خودا یه

* * *

سولتان یه زید ده زانی
ده ریا چهندئا وی تیا یه
جیها ن له به رده میدا هه نگا ویکه
به سه عا تیک ده ببری و
هه رخوشی زه ما وه ندیئا ده م و
جه وا یگیرا .

لهمهه و به‌ومان ده رده که وی به زید به‌کی لهنا و هکانی خودایه که‌له‌هه رسی ؟ اینه سره‌کیه کاندا ئاده‌م و حه‌وا خولقا ندوه . به‌لام مهسه‌له‌که له‌وه‌ئا لوزتره که شیمه بیزی لی ده‌که پنهه و .

به هه رحال شايني يه زيدي پاشما وهى شاينيکى ديرينى رۆزهه لاته و چەندىن بېرۇبا وەرو داب و نەربىتى كۈنە شارستا نىتىيەكانى (وادى الرافدين) و كوردستان و شوپىنى دىكەش دەپا رېزى ھەروەك خۇرومماڭ بەرسىتى داتانى خوايەك بۇ ھەرجۈرە نەساغى بەخۇشى مەك و بۇھەريەك لەدىارە جۇرەجۇرەكانى سروشت لە چەشنى با و زىيان و گەردەلۈول و بىرىشكە شەۋىرۇز و ... هەتدە ئەم دىارەيەش تەنها تايىبەت بەيە زىديبەكانىيە و چەندىن گەل و كۆمەلگا دىكەشەمەرەك بۇنانە كۆنەمان رىپا زىيان گىرتۇتەبەر . يە زىديبەكانى با و رىپا بە جەوتىبۇنى گىانەيە و لەھە مۇوبەدە و چەرسەرخىلەپە سەركەردە ئاشىنى خۆيىان ھەبووه و ئەمسەرگەدا ئەگىانىڭى ھەمىشە زىندۇن و گىانى مەرۇشىك لەسەر زەۋيدا شۇپىنە رايەتىيەن دەكتە

سبیخ عدی و سبیخ عده سه نتی بردازای که دارا و ته و به غذا
و دا و اینان له خذل پنهه عده با (موسته کفی بیللا)
کردو مرنگه بینا بندان بکه رنگه و سه رشونی خوشان
وا ته (الله ش) بخله پنهه شتا مهیه کی بینادا و بیل سوری
با شای ده رما شره ای موسیل و بده ش شیخ عدی دلوی
جا ریکی شر داب و ته رسنی شا بسی خوبان زبسنند و
بهکا ته و .
به زیده کان و به تا بجه تپیش دلوزه و هی ما تای وشهی
به زیده کان و به مه شده تو این چه نهادن همه شده و
گردن کوتله و لاسین و بهی به نه پنهه کانی شده
شا بشه بجه بمن .
به زیده کان (ائمه دی، ایزدی) ته و ته و به کی خاوه ناب و
ته رسن و رویوره سهی شا بسی خوبان زن و ها و هایان به
به زیده و مله که تا ووس هدیه که که و زیده کسان
به زیده کان ته و سه رؤکی فرشته کان ته به زیده کسان
دهلین: خوا مله که تا ووسی لهدوتا کی و تا ده مهشی
له خول دروت کرد بیلده ش کانی خوا ده رما نی سه
مله که تا ووس دا کمتر نوش بیل شاده م به رنگ کمتر نوشی
بلو ته بیل خوا اشیله تا داشت شده و هدا کردنیه سه ره کن

له شا ن شا الامون .
به م جلاده ده گه بشنه شه وها و هر که میزد وری بسا و هری
بلام وشهی (شیزدی - ایزدی) لیکدا ته و هر کی زوری
بلکرا و هر میشه جنیا ده مه قاتی و ت و پیشیستون
شه و نوسه ره و تولیزه راه ده بوده کده لم با بهت ده داون
ده سته بک له توسه راشی عده همی مولصلما کهله مسنه و
به ر دیا در بمان بغل کردن دوبابا تی ده گهنه وه و شهی
(به زیدی) له به زیده وه و دکبرا و ههندیکی ترسنه
بلویه زیدی کوری شهیشی خارجی ده گهه تشن وه و سکون
شه و هر بسسه لمهین بنه زیده که ن سه ره تا مولصلما ن
بسوته و دوا بی هولکه راه ته وه و هله لپن به که میهان
دا مه زریته ریشه ده بوریها و هر هه ده سته ده زان و ۰۰۰۰ هند
ده سته دووه می رازه لاتنا سان شان به شا ن میزد و
سوسا نی کورد دووه اتسی ده گهنه و که و شهی (به زیدی)
مانای خودا ده به خشیت چونکه و شهی به زدا ن له هه ر
دو و زمانی کوری و فا رسیدا به مانا خوا به .
ده سته بکی دیکه ش و شهی به زید ده گهه تشن وه و سکون
شا ری (به زد) (به زدوم) ا ولاتی فا دس و به مه ده و ها شی
ده گهنه و که به زیده کا ن ها شما و هی کوتاه شا بشنه کا نی
شیارا ن .
به زید - به زیده کا ن - شا بشنهی به زیدی
به زیده ما بهت له هه ده ده کادا گردن و برق و پل و
والپیه دا هه و لذه ده بین به بست به ستن بهم دووه ره
شا ری (به زد) (به زدوم) ا ولاتی فا دس و به مه ده و ها شی
ده گهنه و که به زیده کا ن ها شما و هی کوتاه شا بشنه کا نی
دووه : لیکلشنه و هی هوزان و که لتوهی شا بشنه

موسلمان سون و دوای صردنسی ورده ورده با شکه ز
بیو و نهاده و تا به و سپر و با و راهی شیاستا با که بشتوون،
را گواستن و شده که بشتوون،
و امه میزدی سه راهه شی بیزد و دوی به زیدی بیزدی شیاستی
(شیخ عدی) ده گهه رسن و شه م که سه کهی و به سوده رسن
له گهه شا بیشی به زیدا بیدا چی به؟ دوا بی دیپنه رسن و
تمهها سه . . .
لیکو لیست و ه ده شه رسن و دوی نا کریش و ده شه و ده ده و پشت
تم کا راهه نجا م داده ده رسن . . .
۱- به شیو و ده که فرا وان شا ده زای شا بین و پیش
با و راهه که که شا رسن دلزه لات بی هدره به رسن و
شما رسن و ده کهه رسن و ده ده کا ته ما نه و ده و
زه راهه شتی و به هودی و مه سبھی و شا بین شیسلام
مزهه به جوز به جوزه که شا رسن و ده . . .
۱- به بوده شدی به که پته و له گهه خودی به زیده کا رسن
به بیت و شاره زای داب و نه دیت و نه دنها نه جل و
مه رگ و شا و کا رسن سیت و کله لشود شا بین و زیده و
شا بین شه وان بخوبیت شه ده می شا بین و زیده
کان دو و بده شی لیل ده بیت و : بنهه ما کا تی به که مه سبھی و
ده گهه رسن و بیل پیش سه راهه لدانی شا بین مه سبھی و
شیسلام و دوه میشنا ن تازه و داب و نه دیت
بیرون و راهه کسی ده ورده دکا رسن شی کرده و جایجو
میوشنا داده و سی له ترسی ذولم و زلزی به مریه و اسی شا بینه
مه هیزه کا نه ما خود و ک دیا در دهه که رسن و شتی رسن
کان رسنکردن و به بیه که بشتنی کله لشکه جوزه جوزه کا ن
که کیکیان به شیخ عدی کوری موسا فیر نا سرا و دله
له ونی سوچکی قیمت کرده و ده و خه لکیکی زلزی لسه
ده و ده خوییدا کوکور دوه و شه م بیا و مه سالی (۵۵۵) ای
کلچی به را مبهه زه (۱۶) ای شا بین کلچی دو اسی کرده . . .
دوای شه و شه بوده که شی کوری سه خر کوری موسا فیر
شیستا له رسن و زیده کا ندا بلاؤ بیوتنه و ده و بده جه شتی
که س ندا و شی بیه ده ها سه کهی به که رسن و ده . . .
ی برای زای شا و بنا کی ده کرده و دوه میشنا ن شه بیو . . .
مه فا خیز عدی کوری شهی به راه کا ته و له گهه کا رسن
دا بیک بیو و دوای شهی به راه کا تی با و کی بیو و شیستی
شه نا و ده و تنده جی شه و ده دوی ده میا ن به زقد دیز که
زه وت کرده و له شا کا مدا سالی (۱۶) ای کلچی و اسیه
سالی (۲۲۶) ای زای بینی بدهه رسنی مسرو مه غول (به لشیو)
ده ستکر کرا رسن و ده بینی کوزدا رسن . . . که جی (میسو نو) و
قده شه ما بیشون سالی (۱۶۵) ای (۱۶۴) ای ده لین شیخ
عدی به نه ته و ده کورده و ده شا بین زه راهه شتیه . . .
ده لین شیخ عدی (شادی) لمه ده رسن و
ده نه و ره ما شی له کتیبه که بیدا به شا وی کورده با دهستان
ده لین شیخ عدی (شادی) لمه ده رسن و
ده کارهان به جی هیشت و ده و ده که ده رسن و ده رسن
ده رسن و ده که ده رسن و ده رسن . . .
ده رسن و ده رسن . . .

((شیخ عدی)) و به بیو و ندی له گهه
شی بیشی به زید بیدا

شیوه رسن و ده رسن موسلمان چه که کوردن و . . .
ده لدا نی شا بینی به زیدی، به بیه زیدی کوری معا و . . .
ده ده ده ده شیخ دی کوری موسا فیر و ده کری دده ده
ده لین لیده نکردا رسن (شیخ عدی) به عدیه کا ن شا رسن و
(المسما رسن) له کتیبه ای "النسا ب" دا شا رسن شه و ده که
بلون له که شتیه که بجهای شه کار ده کار ده که
مه زبدی که و شووه . . .
شیوه رسن و ده رسن . . .
شیخ عدی) سه رهان هله ده رسن و ده رسن . . .
کوری به جهای شا رسن و ده رسن . . .
ده کارهان به جی هیشت و ده و ده که ده رسن و ده رسن
ده رسن و ده رسن . . .
ده رسن و ده رسن . . .

دہربارہی یہ زندگانی کا

نووسینی / شیخ عہلی

وہ رکیرا نی / ہہ لامہت

ناچار بیوون بہوبہ پری شہینیہ وہ ری وہ سمی ٹا بنی خوبیا نئے نجما مبدہن و خوبیا لہ جبیہا نی دہربہ وہ دوور بگرن و بہ مہش چہندین ٹھفسانہ داستانی بیسہ رو بہ ریا ن بوجہ لبہ سترا و رووی راستہ قیشہ بیا نبہ شہوا وی شیواندر ا کارگہ بیشته شہودی ہہ ندی کہس بہ جا وی درندہ دی کلکدا رسہ بیریا ن بکات و ہہ ندیکیش بہ کافرو شہینیتے نبہ رست و خوانہ ناسیا ن شاوبیات۔

دواں شہودہ ڈمارہ پہ کی زور لہ تویزہ رو میزو و نوسو روڑھہ لاتنا بیا نبیا پہ خیکی روزبیان بہ لیکولینے ہی بیروبا وہ روشانیہ کا بی شا وجہی روڑھہ لات دا لے دم بوا رہشا ٹا بنی پہ زبیدی بیا پہ خیکی کہ می پیٹھہ درا ، تائیستا چہندین لیکولینہ وہی بہ نرخ کہ ریباڑی زانستیا نہ دہ گرنہ بہر ، بہ زمانی جوڑا و جور دہربارہی بہ زبیدہ کا ن دہ رجوون، کہ چی تہ نہایا لایہ نیکی پہ کجا ر سا کاریا ن چارہ سہ رکردو و مہرا می سہ رہ کی خلیسان نہ پیکا وہ لہ نیوان ٹھم کتیبا نہ دا ((گہشتیک بتو دوکی را فدین - نوسینی روڑھہ لاتنا س ویکدا)) و ((کہ زبیدہ کا ن - کوردا ن - نوسینی میجه رسوں)) و ((یہ زبیدہ کا ن - نوسینی لاد ملونس)) و چہند کتیپیکی میزو و نوسانی کورد لہ جوڑی ((پوختہ میزو کور دوکور دستان - لہ نوسینی محمد امین زکی)) و ((میزو وی گہلی کورد - لہ نوسینی صالح قطفا ن)) و ((کور دلہ بادینا ن نوسینی ا نورما شی)) و ((یہ زبیدہ کا ن و ٹا بنی پہ زبیدی لہ نوسینی شا کرفتاج)) و چہندین کتیپی تر بہ رجاء ددکھون ۔

بہ شی دووہ می لیکولینہ وہ کا ن راستیہ کا ن چہ وا شہ ددکھن و نوسہ زا شی ٹھم کتیبا نہ لہ وہ ولیستی شوپینیستا نہ وہ ما رکیری ٹا بنی پہ وہ سہ رچھا وہ هہ لدہ گرنہ هہ رجہندہ ہہ ندیکیا ن توانیا ن ہہ ندی لایہ نی شہ شتوگرا فسی و کوہ لایہ نی پہ زبیدہ کا ن روون بکھنہ وہ و بہ شلکی دا ب و نہ ریت و نا وی جہ ڈنہ کا ن روون تؤما ریکہن، بہ لام ہیشتا دوور بیوون لہ شیکر دندہ و دہ رک کردنی بنہ ما و بنج و بندہ وانی بیا وہ ری پہ زبیدی

پہ کا ن ، لہ نیوان ٹھم نوسہ رانہ دا کومہلی نوسہ ری عہ رہبی موسلمان لہ جوڑی ((احمد تیمور، عبیاس العزا وی ، صدیق الدملوجی، عبدالرزاق الحسینی ، داد سامی سعید - سعید الدیوبو جی ۰۰۰۰۰ ہتھ)) بہ رجاء ددکھن و ٹھم نوسہ رانہ بیت ورد بیوونہ وہ لیکولینہ وہ دہ لیپن گوا نیہ پہ زبیدہ کا ن بالیکی هہ لگہ را وہی ٹا بنی شیسلامن و لہ سہ رده می (شیخ عدی) والی خوبیا ندا

خہ لیفہ کا نی راشیدین ہہ ولیا ندا ٹا لای شیسلام بتو دہربہ وہ کوہ لگای عہ رہ ب بگویزندہ وہ ویمپرا تور - بہتی خا وہن شا رستا نیتی دیترینی فا رسین کے زور بیان زہ رددہ شتی بیوون و کوسب و مہترسی بیوون لہ بہ رددہ بلاوبوونہ وہی ٹا بنی شیسلامدا ، مہ را میکی ہہ رہ سزیکی خہ لیفہ کا ن بیوو ۔

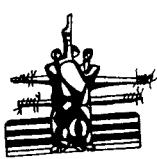
فارسہ کا ن چوونہ ڈپر باری شہم وا قیمعہ تازہ بیہ و ٹا بنی شیسلامیا ن پہ سہ ندکرد، بہ لام چہندین دہستہ و گروب لہ جوڑی بہ هودی و مہ سیحی و کاکہ بی و شہ هلی حدقہ و بہ زبیدی و هی تریش پی و شوپن و ٹا بنی خوبیا ن پا راست. ٹھوکا تھ شہ و دہستہ و کوہ مہلانہی نہ چوبونہ پیزی شیسلامہ وہ دہیا نتھا نی لہ بہ را مبہر بساج چہند شتیکی تردا بہ سہ رہستی ہہ ندی کاروبیا رو ری وہ سمی ٹا بنی خوبیا ن را بپہ ریشن، بہ لام دوا ٹھہ وہی دہستہ لات کہ وہ دہستی ٹھہ مہ وہ کا ن و دوا پیش عہ با سبہ کا ن و بہتا پیش عوسما نیہ کا ن کہ ٹا بنی شیسلامیا ن وہ ک پہ رددہ بہ ک بتو مہ بہستی دوڑمنکا رانہی خوبی خستہ کار بتو ٹھہ وہی هیزی مہلکہ ندی ٹا بن بتو بہ هیز کردنی پا بہ دہستہ لاتی خوی بہ کا زبھینی و ہہ رہ سمی ٹا بنی کہ زگا بہ کی رہ سمی ٹا بنی بہ دہستہ لاتی لہ نیو کوہ مہلدا دا مہ زراندو ٹھہ مہ دے زگایہ فتوای بتو بہ هیز ان دہدا و بہ مہ ش سولٹا ن دوا ٹھہ وہی گیا نی (شیجتیہا د) لہ ٹا بنی شیسلامدا زیندہ بہ جمال کرد کہ وہ کیا نی بہ رہہ لست کا رانی خوبی لہ شیعہ و سوونہ و مہ زہ بہ کا نی دیکھی شیسلامدا ، جاٹہ گھر چا رہ نوسی پہ ریہ وانی ٹا لای شیسلام ٹا وابیت، ٹاخو دہ بیٹھے بہ کا نی دیکھیا ن ج بہ زمیکیا ن پیٹ کرا بیٹ ؟

پہ زبیدہ کا ن دہ گیڑہ وہ سولتا نہ کا نی عوسما نی بہ نا وی ٹا بنی شیسلام و لہ ریکای والی و میرا نی خوبیا ن (۷۲) شا لاوی قہ لاجو کردن و سہ رکو تکردنیا ن کرد ڈتھ سہ ریا ن و کہ دہ رہبا زبوا نیش شا خود ڈل ویشکہ و تھ کا نیا ن کرد ڈتھ پہ نا گا کا خوبیا ن . ٹھہ میٹھے و قہ سا بخا نہ کہی سالی (۱۹۱۵) ایڈہ رہمہ نقران و پہ شہ کوڑی پتھ لہ یہ ک ملیبوں و نیو خہ لکی لاشہ پو بیتی تا وانی ٹھہ مہ نبہ دہستی سورکہ کا نہ وہ ہیشتا لہ با دوبیری خہ لکدا زیندہ وہ ۔

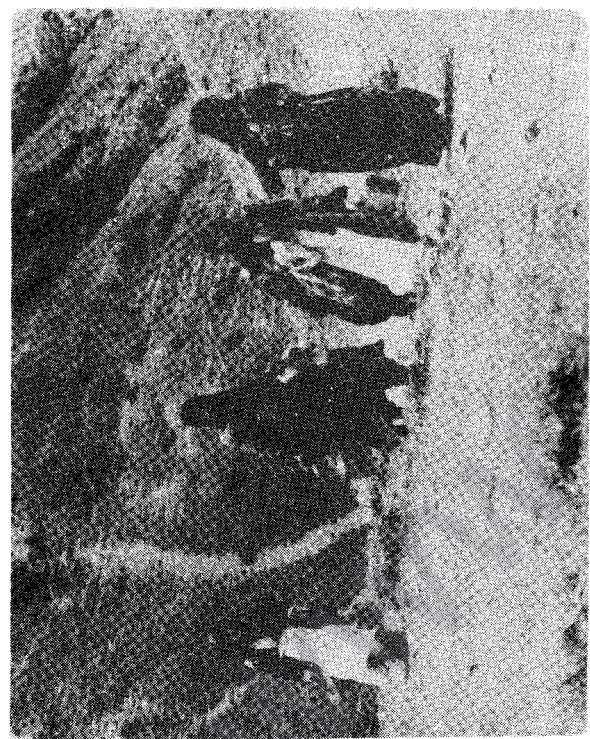
ٹیمہ کا تی تا وانہ کا نی عوسما نیہ کا ن دہ رہہ قسی مروٹھا بہتی و خودی ٹا بنی شیسلام دہ خہ یں دہ رہہ رہو دہ ما نہ وہی دوپا تی بکہ بینہ وہ کہ بہ زبیدہ کے ن

شگه ر راسته و خوشم پیشنهاره ده گه ل سه ره ک
عه شیره ته کان باس بکا سه ناکه وی و ولامی
نا دهند وه لجه به رشده شیوه فیل و فریموی
گرته پیش ده کوریکدا که هه مه مه زن و سه روکه
کرمانجه کاشی تیدا. په شدا ربوون باسی ده شتی
زه شیپرو لجه و رگای پا ن وبه ریسی تارانی هینسا
گور، پاش شه وهی زوری باسی کویستان و گه رمین و
پیت وبه ره که ده و زانی کورده کان زاریان ره شا و
بو گیرانه وه و زانی کورده کان زاریان ره شا و
که و توه وه و ته ما عیان ری نیشتووه جا شه و جاره ای
دان بو سوودو قازانجی خوبیان برونه شه مه لبه ند
انه کورده کان که جیکه و ریگه وجی هه وا ریانه
ثا زه ره ربا پیجاندا به ره سک بیو شه مه پیشنهاره بیان
قه بیول کرد. زیما تر لجه نجا هه زارمال کوجی
خوبیان به ره و ده شتی رهی (تاران) ده ستیکرد.
ده و کوچه میزو و بی پیدا زور بند ماله به یه کجا ری
له ده و روبه ری تا کستان و زه نجا و قه زوی
دا نیشته جی بیون و ثیستا شه وه و نه تیجه کانه ای
هه ر لجه وی ماون و زمان و فه ره نگی خوبیان
پا راسته، پیلانی شاهه بی فیلبا زی لجه بند و بی
دوا پی نه ها تبیو. ده هه لیکی دیکه دا سپا ش دوسال
له نیشته جی بیونی کورده کان لجه ده شتی وه را میمنو
خوار دا - باسی هیرشی شوزبه ک و تورکمانی بیو
سه ر خورا سان ده گه ل کورده کان با سکرده وه و نیش
که شوری نیشیما ن په ره ره ریان هه بیو شه ماده بی
خوبیان بو پا راستنی ولاتی خورا سان به شتی
را گه را ند، شای فیلبا ز به شا ما نجی خوی گه پشتی بیو
شه گه ر کوره کوره شوزبه کیان شکاندیا و لجه ثیرانیان
دوورکردن بانه وه شه وه ستووری ثیران ده پاریزرا.
به تیدا چوونی کورده کان نیش مه ترسی پتھ و بیو
خود رشتی گه لی کوره وه پاش ده که وت و هزو
کورده کان که پاش زوریان لی ده ترسا کزده بیو
و مه ترسی سه ربزیوی بیان که ده بیو، لجه کوچی
دووهم دا هیندیکی دیکه لجه ده ما وندو خوار و
وه رامین به جی مان و چل و پیچ هه زار مالیش له
سالی (۱۰۱۰) ای کوچی مانگی دا گه پشتنه خورا سان.
شهم کوچه هه زار و به ربلو لمه سالی (۱۰۰۷) ای کوچی
دا دهستی پیکردو پاش سی سال کوتا بی پیها ت.

ورمی - به هاری ۱۹۸۹

بوته هوی شه وه مه زهه بی خوبیان بکه نه شیعه و
به زمانی تورکیش قسه بکه ن، لجه و چل عه شیره تهه
خورا سان شه وهی هواره وه ناویان لجه بیرون ما وه؛
۱- شا ریا نللوو؛ به زمانی تورکی و بن زارا وهی
شورا نلقوسده که ن .
۲- زه عده را نللوو؛ به تورکی و بن زارا وهی زاخورا
تللوو قسان ده که ن .
۳- به لکان للوو؛ تا نیپتا لجه شوینیک دا نیشته جی
نه بیوون و لجه نیوان قووچان و تورکمه ن سه حرا دا
گه ریمن و کویستان ده که ن .
۴- پسیرا نللوو . ۵- چرکتا نللوو عبا دا نللوو
۶- پا رئه حمه دللوو . ۷- موسوا نللوو ۸- میرسلتا نللوو
۹- گورا نللوو . ۱۰- موسوا نللوو ۱۱- فه تیح
۱۲- قوشما نللوو .
میرزا مه مه ده حوسینی مسته وفی لجه مه ره سوزو
تایفه و گله جورا و جوره کاشی زه مانی شا سولتان
حسینی سه فه وی دا شا ماریکی سه رنج را کیشی بلاو
کرد و شه وه و باسی عیلات و عه شیره کاشی گرد و وه لجه
مه ر کرمانجی خورا سان ده تووسی:
((په کیک لجه عیلاتی کون وره سه نی خورا سان کورده
کاشن گه سهت و چوار چه ماعده و چوار تایفه
گه و ره ن، په کیک لدم تا پیفه گه و ره نه زه عده را نللوو
ویان ناوه که مه زه که بیان (مه مه شخا نه) و قه لای
چناران بده دهست شه وه وهی، ده مه ما شی شا سولتان
حسیندا زماره بیان ده گه پیشته سهت وه شتی
هه زار مال . لجه شکریان لجه سواران پیک ها تووه .
زوره بیزوریان گله گهت و چوار شاهه و جوا نجا کن .
سهت سواریان غدنیمی هه زار سواری بیگانه بیه .
ده شه ردا دهست نادهنه تهنه و ده لین شه ره تفه نگ
کاری پیا وان شهه ! مجونکه ژنیک ده توانی بنه
تفه نگ دروست سهت که سی . توپخانه و چه کی گه رم
په سند ناکه ن و بوشه ر تیروکه وان و شیرومه تال
هه لجه گرن)) .
هوی شه وهی کوره بده و خورا سان کوچدران ده
کتیبه به شرخه که ده مه مهسته ته وه خودیدا به وردی
با سکرا وه، وه ک شه و ده نووسی ده لهه سه وفه وله
خورا ساندا هیزو سوپا و ده سه لاتیکی شه وتوی شه بیو
که بتوا نی پیش به هیرشی بی پسانه وهی تورک
تاتا ره شوزبه ک و مه غوول بکری، بیو شه و مه بدهسته
کار به دهستا نی سه فه وی کورده کانیان نهاره
خورا سان، شیمه لبره دا ده قی نووسرا وه که
ما مهسته ته وه خودی ده گیرینه وه؛
((شاهه بیان که زور فیلبا زو به هوش بیو لجه سه ده
فه لجه فهی (ابن عمید) که گرتبووی (کوردا ن بکه نه
به لجه ردا ن) شه خشی کواسته وهی کوردا ن
کیشا تا به تیرپک دوو شا ما نج بپیکی، ده بیزه نی

بُرچ / بُرچار

فَرِیدْرِیْخْ مُحَمَّدْ

زه نگ که بہ در بیڑا بیی میڑزو و هیج نہ ته وہ پیہک، وہ که سه ته وہی کورد سه که وہ پیشته زبیسیر ته وہ می پہ لاما دی زوردا ران و ملہور انسی تا ریخ روزگار بیک سیلاوی سوبا ی مہ غزوول، پاشان ته پیموده شه لو شه و جار شاهده با سی سه فه وی و جی پیشنه کا نی، دیسا نسہ تا سورک و ره زا شای پہ هله وی و لہ هه موآن خوبن خورتر سهدا منی خوبن منز، ته نشها چهند نموده پیه کن لہ و که سا نهی که ویستو و پا نه کورد بہ کوشتا رو کوچدا ن بتوپتھ وہ و لہ زبیسیر و بیشنه کا سی خوبان شوپتھ وار بیکیا ن لی نه هیلکه وہ شکگه ر جوگرا فیبا سیا رسیا رسی ر و زده لاسنی تا و رہ ا ست بہ تا بیبه شی لہ روا نگکه ته رکیبی دا نیشتو ا نه وہ بخه پیتھ ریز شی کرد نه وہ، دہ بیشنه که لبیرو لپه وی و په لہ پہله جهه ما و ری کورد بلا و بوده وہ لہ شه فغا نشستا نو بہ لپو و چستا ن و پا کستا ن خورا سا ن و نوزبه کستا ن و زور شوپنی دیکه لہ سه ر فہ لاقسی شیکرا ندا کو مه ل کو مه ل کولونی کورد لبیر و لہ وی ده زین، بیکو ما ن لہ ولاته عہ ر بہ کا بیشدا شه و کاره سا نه ده گکه ل کورد کردا و و تورکیا ش که بہ در بیڑا بیی میڑزو وی خسویو پیشانها شه ته سه ر کاری شه تا تورک سا پیک لہ تو اند نه وہ گکه ل کورد دا نه وہ مسنا وہ بہ وہ لیپور دا سا سی ده که سین پیک لہ و کوچھ بیکنکا شه بہ که بہ فیل و فرسو بہ سه ر گکه لی کو ورد دا سه بہ وہ و تا شه م دو ایپی باته که بہ و ھیمه تھیسی بیڑا شیکو شاد کا کا که ل بمولانه وہ جو دی (کنیتی) بیڑا شیکو شاد کا کا که ل بمولانه وہ (کوچی) تا ریخی کموده بخورا سا ن) بیلدو بیلدو وہ ن و شیکو شیکو رهیج تا کا دا دی پیه کی لہ و رودوا وہ بیلزو وی بہ شه موزو، ما مؤسنا ته وہ خودی که خسوی نور دیکی خورا سا ن بہ وردی بہ سی شه و کوچھ دی شه و عیله لہ بہ شوری شورا وہ بہ وردی شیکر ا نه و ده ها تون و لہ ده وردی بہ ری ته و رسید کمیرسا نه و ده جار خوبن تا ن دا زیما ن و وک ده رکه و شو زه را ره بیان جل عه شپرہ و هه شت هزار بیش ما لہ بیو وه ده کا ته میا ن لہ (هه شتھ دو) و (سموده دو) و (سہ را و) تا مالکه دیکه شی بہ راد خورا سا ن کوچ دا ن ولدہ ده و روره وی قوچا ندا دا بیمه زار ندودن، وہ کا موسنا ته وه جو دی سا کر دو و، کور دی خورا سا ن بیشک لہ عیلی که وردی شکا کن که بہ خورا سا ن و سیوا بیان زور خوش بیو و شه و دو سنا به شی نوا سرا و نه وه ده قی سو و سرا او وی موسنا فہ تھی

بزم نیز برو پسیکمینا
ده درهی شه همه

سازمان اسناد و کتابخانه ملی ایران

لہڈیں دروشمی (بما شترین کا دری گھوہ کے

که وردہ تریجین حرمہ پیشہ سی رو در ریس
زمادہ خد کے بکاٹ لہیہ کی لہیا دھگا
کانی حربماں لہروزی (۱۵/۱۲/۱۹۸۸) بسہ
سہریہ رشتی مہ کتہ بی سیا سی پارتبمن
پا رتی دیسو کرا تی گاہ لی کور دستا ن
دہ وردہ شہ هدید جہ نگو بو پیگہ یا ندنسی

دہ کا تھے شہ و سہ رہنچا مہی کہ بیریا ری تھدا تھا وہی
قمر و قولی دھر دھو دھ کری جی ہبھی بکری و
راستہش تی بھے مہ ترسی بھ کا نئی نہ مہنگا وہ لے
لہیز دا برسیا ریک دیتھ پیشہ و بیو جی ہپینٹا
کتیبھ کے بیدا لم بیو جو نہی خوا رہو سه رچھا وہ
ھدله دھری: (بورزو و نہی نہی ایہتی ولاستھے
قہر زارہ کا ن پھلو بستی بھ دھ لیزرا ردنی دینگا چارہ دی
نہادا نہ وہی قدر زرکا ن ہو ہیہ، بہ الام کھیرو گرفتھ کے
لہو دا یہ کم کو تھہ لکھا فرہ جبندی بھ دڑھ و نہندی
بیو ہکی دیا ریکرا وی نہتھ و ایہتی بھدی تا کر پیسٹ،
لہ وائے یہ ولاته خا وہن قہر ز
ہ کا ان ھیزی چہ کدما ر دڑھ ولاٹھ
قہر زا رہ کا ن بھ کا ریپینٹ ۰۰۰
بہ لام وا شیستو نیش نا تو انسی
لہ تولہ دی قہر زہ کا نسی دو لاٹیکی
وہ کا ئہ رجھہ نتیں ویہ را زیسل
دا کیپر بکا ت ۰۰۰
بلکو بھ رڑھ و نہندی تا کھ چینچک پا خود چینھے سہ
دم سندھ کا نئی کوئمل ھدھل پیشی حکومت لہ مہ سہ
کتھنے ہو کی دیا ریکرا ودا دھ سنتھا ن دھ دکھن، بھے لام
سافی شہو ریکا بیہا نہی بتو چارہ سر رکرد
مد بھادی قہ دزد قیوالی دھ رہو وہ بہ بھر وو دھ کری
خورمہ تھی بھ رڈھ و نہندی کا نئی دھ سندھ و تا قم
دھ سندھ ایتھارہ کا ن دھ کھن).
برڈ فیسٹر دھلی: (دھ نتھیو یہ م بھ رہنا ما نہ لے
ما ویہ کی دو دو دو دیزدا روپیکی شیجھا ہی بھ
غرضھتی بھ رڈھ و نہندی کا نئی سہ رہما بھدرا بھکریز
جو ہونکہ ریکا بتو حکومتھ کا نئی شہم نا و جہے بھ
جیھا ن خوش دو کھن تا شہو و پار دو ہو لہی بھویہ رنسا
مہی کو مہ لامہ تھی تھ دھان گرا اوہ کھم بیکھنے وو وکر کی
کا رکھے را نیش لہ تا سنتھکی هدھ رہا سہلپنڈھ وو
شہ مہ دیسا نہ وہ بھو قا زا سنجی سہ رہما بھدرا ران تھے
دھ بھٹ و سوپن وہا یہ سا ندیکا کا ن لاؤ از دھ کا ت
ماک سوان دو کا تھے شہو سہ رہ میجا مہی کہ (تھے نکھ
جہ لامہ قہ روزو قبول بھار دو دھنپکی لہما ر بیشا لا
سہ رہما یہ دھ خو لعینتی) و شمہش (بھے تا شک
دھ دھنچی سوارما بھدرا ان ریا دھ کیپنٹی)*

دهکات بکات به مولکی کریا ری پیگانه پیشنهادی
له سنوری ولات بجهت دهره و دلیره دا کالیستکی
شهوتی مهکسیک به نمودن شدته کدان نهادن نیووه ریگا
پاساوه هدرکه بجهت ناو تانکه ره کانه ئیه و
نهوت هد لگرانه ده لمه نده ده ری مهکسیک له نگهربان
گرتوه، یه کسر ده بیته مولکی کریا ران . . .
هه رووهها کالیستکی شه و بیچونه ره ده کاته و ده
گواوه سزادانی شابوریا نه ده لاته قه رزاره کان
له لایه ن با نکه تاییده کان و دام و ده زگا کانی
یه و ده ره نگه ریگا یه کی کاریکه بی پوشیده و ده
قه رزاره لامده کان پاشگه زبکا ته و ده ناچاریان
بکات قه رزه کانیان پیچیزه، جونکه سزادانی
شابوریانه ته نهاده له ریگا ها و کاری و ده ما هنگی
ده ممو دهوله ده و کومپانیانی کانی بیگانه کاریکه
ده بی و ده مه ش خوی له خلییدا کاریکی هاسان نییه
و شه و کومپانیانیا یانه ده همه ده روزه و ده نهاده
قه رزاره کان ذه روزه روزیانی کی راسته و خویان لئی
شادات بدم کاره رازی شابن کالیستکی چهندین
نمودن شه دینه و ده نیشا نمان ده دادت چون نه
دا نه و ده قه رزه کان و ته ناده ببریا ری خلما لی
کردنی مولکا پهتی بیگانه شله پیروز و لیپیا و
میسر سزای شابوری به کومه ل و کاریکه دی لی
در وست نه بدو، کالیستکی به پشت به ستن به منمونا
نه دی سه ره و ده دلی: زما ره بیه کی خویی بانکدا ن
رازی شابن چالاکی پر قازانجی خویان بوهستین
نه نهاده له بده ره و ده کی ده روزه کانی ده ره و ده نه
دانه و ده، کالیستکی بی پشتگیری کردنی شه مریکای
خویی گه و رهترین با نکی شه مریکای با کور به
نمودن شه دینه و ده شه مریکای با کور به
کان پتر له (۲۰٪) ی تیکرا قازانجی خوی له
به رازیل و ده دهست که و پر روزه کانی و ده ره رهیتا نی
شه بانکه له بده رازیل پیش جار به قدد و ده ره
ناشکانی هه مان با نکه له ولاته یه کگرتوه کاندا
قازانجی هه بدو . . .
بوشه و ده دینه و ده شه و ده شه و ده شه
سه روون بکه بین ده لیکن ره نگه ولاته خاوه نه ده رزه -
کان هیزی چه کدا ری خویان دزی ولاته قه رزاره سه
نه خته کان به کاریکن به لام که رای کالیستکی
ذور زه حمه ته ته ناده هه لذکانی وا شین تو نیش
بتواشنه له توله ده رزه کانیان و لاتیکی و ده
شه رجه دنتین و به رازیل و مهکسیک داگیر بکه ن . .
کالیستکی ده لیکی ده نیوه ده زه ره رهیتا
ولاته سه رما په داره پیشکه و توه کان هیچ هنگا و
یکی توله ستینی له م جوړه بان دزی ولات
قه رزاره لامده کان نهاده و پیشتوه به مه شکانی

بدهین، که ده لیکی: (حکومه ته کانی ولاته سه رما په
داره کانی شه مریکای لاتین تا شیستا جگه لی
سیا سه تی پشتیان شه ته کدان نهادن نیووه ریگا
جه ره بیه کی تر بدوزنه و ده میشه هه ولیاندا و ده
قہیرانی شابوری خلیان بدشیوا زیکی شلور سوزه -
کسیانه چاره سه ربکه ن و به رهنا مهیه ک بودانه و ده
قه رزه کانیان شا ماده بکه ن . ده رجه نده ئیه
ده ولادتاه ریانگه بانده ده پشتگیری گه شه
پیکانی شابوری و به لام شه گهر لام سه ره بیچین
خه لک ده کدن، به لام شه گهر لام سه ره بیچین
ره فتاری ئه ده حکومه تا نه حکوم بدهین بیومان
ده رده که وی که ده ممو بان رازین به ره زه و ده
یه کانی نیشته ده بیچین بیچین بیچین
قه رزه کانی ده ره و ده بکونجیشن (۰۰۰۰) قه رزد اند
به مانی شه و ده که و ده بیچین بیچین بیچین
دارانی شه مریکای ده ره و ده ده و ده
کاره شه شیوه بیه کی ده ته می ریزیمیکی ته قه شوفی
توندو تیزی لئی له دا یک ده بیت . . .
شه نا تول کالیستکی روزنا مه نووسی (فا بینا نشیال
تا بمز) له لیکولینه و ده که ده سالی (۱۹۸۵) لی
لایه ن ده زگا بلاوکرده و ده بیچین بیچین ده
بلاوکرایه و ده لی: (شه گهر ولاتیکی شه مریکای
لاتین رازی نه بیت قه رزه کانی خویی بیزیری، شه و
بانکه خاوه نه ده رزه کان له ریگا دادگا شتیکی
ذور یا هدر هیچیان ده دست ناکه وی، کالیستکی
ده لی: (ده زگا یه کی خویانی ده رز بیکه ده ده تو
شوتومبیلی قه رزه ریکی لام زه ده بکات، به لام
تیشیس ما نهادن - نهادن هه مان ره فتار
له گه ل ده ولادتی به رازیل بگریته به ره . . .
کالیستکی ده لی: (سه ره رای شه و ده شیمره ئیه
ولاته نه ده بیچین ده ده تو اسی ده بان
ریگا بگریته به ره خوی لام سزای خاوه، قه رزه کانی
بیگانه بذیت و ده نهادن ده زگا یه کی
ده دهوله ده نهادن ده زگا یه کی قانوونی تا زهی بی
وهک ده زگا یه کی با زرگانی تؤما ره بکری، شه و کانه
نهادن نهادن ده ولادت به به ریرسی قه رز و قوچل
ده زگا شابورا و له قه لام بدری و ده مه شه ده ولادت
خوی ده باریزی). کالیستکی ده لی: (با نکی خاوه
قه رزه نهادنی له بده راه بیه کی ده رزه کانی
که شتیکی کانی کومپانیا یه کی به ره رکه شه سه ره خوی
زه ده بکا هه رجه نده شه مه کومپانیا به ره راستیدا
هیشتا له ژیل ده سه لاتی ده لاه و ده قه رزدا ریت . . .
شه و ولاته شه بیه و ده قه رزه کانی خوی بدانه و ده
به ها سانی ده ده تو اسی له ریگا ریککه و ته نهادن
گونجا و دا شه و که ل و په لانه ده و ده و ده بیان

دوا باری نالهه بازی ثا بوری شه م ولاتانه رو و لم
چا کی ده کات . شه م چند ساله دایی دوا بی به رازیل و
مه کسیک شا چا ربوون نزیکه (۵۰%) دا ها تی شده و ایه
تی خویان بتو خا و هن قه رزه کانیان ته رخان بکهن .
نا بی ریگه به و بدری که باری قورسو گرانی
قه رزدانه وه ته نه لاهه سکوی هه زا ترین چین و
تولیزه کانی کوئمه بیلت .

فه راما نره وا بیانی شه مریکای لاتین بتو زال بوون به
سهر گیر و گرفتی قه رز و قوی که لد که بیوی ده بیان
ساله خلیان بدهنا بیان بردوته به رسایه شه
شه تاندنی که مهربه ندو دهیا شه وی بی شه وی
به رزه وه ندیه کانی گه وره سه رما بیدا رو بولداران
بخنه مهترسی به وه ، لمه سر حسا بی که مکردن وه
دا هاتی رهش و رووت و هه زاران ، سوودوقا زانجی
قه رزه کانی ده ره وه بیان بده شه وه و هه ریویه ش
زه حمه تکیشا بـه توـنـدـی دـهـیـ شـهـ سـیـاـسـهـ دـهـسـتـ .
ـهـ لـاتـداـ رـاـنـ دـهـ وـهـ سـتـنـ وـ رـوـدـاـ وـهـ کـانـیـ دـوـاـ بـیـهـ

ـهـ نـزـوـبـلـاشـ بـاـشـتـرـیـنـ بـهـ لـگـهـ کـهـ شـهـ رـاـسـتـهـنـ .
ـلـهـ لـایـهـ کـیـ تـرـهـ وـهـ شـاـکـاـمـیـ هـهـلـبـزـاـ رـدـنـهـ کـهـ شـهـ شـیـ .
ـشـهـ پـلـولـیـ ۱۹۸۷ـیـ شـهـ رـجـهـ نـتـیـنـ زـهـنـگـیـ کـیـ دـیـکـهـ .
ـمـهـ تـرـسـیـ بـوـ بـوـ بـهـ رـیـوـهـ بـهـ لـهـلـبـزـاـ کـهـ رـاـسـتـیـ شـهـ مـرـیـکـایـ لـاتـیـنـ
ـلـهـ مـهـلـبـزـاـ رـدـنـهـ دـاـ وـاـیـانـ دـهـ کـرـدـ شـهـ رـجـهـ نـتـیـنـ بـزـاـ رـدـنـیـ
ـقـهـ رـزـهـ کـانـیـ دـهـ رـهـ وـهـ بـهـ سـوـهـ سـتـیـنـیـ ،ـ بـهـ لـامـ حـزـبـیـ سـهـ رـوـکـ
ـرـائـوـلـ (ـحـزـبـیـ رـادـیـکـالـ)ـ کـهـ دـاـ نـیـشـتـوـاـ شـهـ رـجـهـ نـتـیـنـ
ـبـهـ لـیـپـرـسـزاـ وـیـ قـهـ بـیـراـنـیـ شـاـبـورـیـ شـیـمـرـوـیـ وـلـاتـهـ کـهـیـ
ـخـوـیـانـیـ دـهـ زـاـنـ ،ـ زـوـرـبـهـیـ مـوـتـلـهـ قـیـ خـوـیـ لـهـ جـفـاتـیـ
ـنـوـیـنـهـ رـاـنـ لـهـ دـهـ دـهـسـتـ دـاـ وـ دـهـسـهـ لـاتـیـ شـیدـاـ رـهـیـ خـوـیـ .
ـجـیـیـهـ تـیـ (ـمـحـلـیـ)ـ دـوـپـاـنـ .

ـشـهـ گـهـرـ بـهـ شـیـوـهـیـهـ کـیـ قـوـلـتـرـ رـوـدـاـ وـهـ کـانـ سـهـ رـاـ وـبـنـ
ـبـکـهـ بـنـ بـلـهـانـ دـهـ زـدـهـ کـهـ وـقـیـ کـهـ بـارـیـ نـالـهـ بـاـرـیـ شـاـ .
ـشـهـ مـرـیـکـایـ لـاتـینـ هـهـ رـگـیـزـ شـاـقـمـیـ شـوـلـیـگـاـ رـکـیـ شـهـ مـ .
ـوـلـاتـانـهـ هـهـ رـاـ سـانـ نـاـ کـاتـ .ـ لـهـ رـاـسـتـیدـاـ شـهـ مـ .
ـدـیـاـ رـدـهـیـهـ جـیـلـکـایـ سـهـ رـسـوـرـمـانـ شـیـهـ وـ تـاـقـمـیـ .
ـشـوـلـیـگـاـ رـکـیـ شـهـ گـهـرـ بـهـ شـیـوـهـیـهـ کـیـ کـاـتـیـشـ بـیـ دـهـ بـهـ وـیـ
ـشـهـ دـهـ رـوـدـوـخـهـ دـرـیـزـهـ بـکـیـشـ چـوـنـکـهـ لـهـ کـهـ دـهـ لـهـ .
ـبـهـ رـهـزـهـ وـهـنـدـیـ جـهـنـیـهـتـ خـوـیدـاـ دـمـگـونـجـیـ .ـ رـوـذـلـهـ
ـرـوـزـ شـاـشـکـرـاـتـ دـهـ بـیـ .ـ تـچـونـ .
ـبـهـ رـهـزـهـ وـهـنـدـیـ جـهـ ماـ وـهـیـ زـهـ حـمـهـ تـکـیـشـیـ شـهـ مـرـیـکـایـ
ـلـاتـینـ لـهـ کـهـ لـ بـهـ رـهـزـهـ وـهـنـدـیـ شـهـ دـهـ سـتـهـ وـ تـاـقـمـانـهـیـ
ـبـارـیـ شـاـبـورـیـ وـ دـارـایـیـ وـ سـیـاسـیـ وـ لـاتـیـانـ لـهـ زـیـرـ .
ـدـهـسـتـدـاـیـهـ نـاـکـوـکـ وـ جـیـاـ وـاـزـهـ . . .
ـبـاـ جـارـیـکـیـ تـرـ دـیـقـهـ تـیـکـیـ وـ تـاـرـهـ کـهـیـ شـاـرـسـهـ رـمـنـاـکـ
ـسـوـانـ مـاـ مـؤـسـتـاـیـ شـاـبـورـیـ سـیـاسـیـ لـهـ زـاـنـکـوـیـ بـوـسـتـنـ

ـاـ رـگـهـ رـیـ وـ لـاتـانـیـ شـهـ مـرـیـکـایـ لـاتـینـ ،ـ هـیـجـزـیـاـ دـبـوـنـیـکـ
ـلـهـ تـوـانـیـ بـهـ رـهـهـ مـهـبـیـنـ وـ شـوـیـنـیـ کـاـ رـدـابـهـ دـیـنـ
ـکـرـیـتـ)ـ . . .

ـتـیـلـجـوـوـیـ بـزـاـرـدـنـیـ قـهـ رـزـوـقـوـلـیـ گـهـ وـرـهـ وـگـرـاـنـیـ دـهـ رـهـ وـهـ
ـبـهـ شـدـاـ رـیـهـ کـیـ زـورـ دـهـ کـاتـ لـهـ سـهـ رـهـهـ لـدـانـیـ دـیـاـ رـدـهـیـ
ـهـ لـهـ لـثـاـ وـسـانـ کـهـ شـمـشـیـرـ شـاـ بـارـیـ شـاـبـورـیـ وـلـاتـانـیـ
ـشـهـ مـرـیـکـایـ لـاتـینـ هـهـ لـدـهـ قـاـچـیـ .ـ بـهـ پـیـیـ رـاـ بـلـرـتـیـاـ خـرـ
ـوـ شـوـخـرـیـ سـالـیـ ۱۹۸۷ـیـ (ـ CEPATـ)ـ ،ـ دـوـسـالـ لـهـ مـهـ وـهـ
ـبـهـ وـهـ لـهـ لـثـاـ وـسـانـ لـهـ شـهـ مـرـیـکـایـ لـاتـینـ (ـ ۱۹۵ـ)ـ بـوـوـ . . .

ـسـالـیـ ۱۹۸۷ـ دـیـاـ رـدـهـیـ هـهـ لـثـاـ وـسـانـ لـهـ بـیـلـنـجـ وـلـاتـیـ
ـشـهـ مـرـیـکـایـ لـاتـینـ سـنـورـیـ (ـ ۱۰۰ـ)ـ بـهـ زـاـنـ . . .
ـبـهـ رـچـاـ وـتـرـیـنـ نـمـوـنـهـیـ شـهـ مـ دـیـاـ رـدـهـ بـهـ شـهـ رـاـزـیـلـهـ
ـکـهـ شـاـ سـتـیـ هـهـ لـثـاـ وـسـانـ تـیـاـ بـیدـاـ خـوـیـ لـهـ (ـ ۳۴۰ـ)ـ دـهـ دـاـتـ .
ـهـ رـوـهـ هـاـ هـهـ لـثـاـ وـسـانـ لـهـ شـهـ رـجـهـ نـتـیـنـ نـزـیـکـ . . .

(ـ ۱۸۰ـ)ـ وـ لـهـ مـهـ کـسـیـکـ شـزـیـکـهـیـ (ـ ۱۴۰ـ)ـ دـهـ بـیـتـ . . .
ـبـهـ کـیـ لـهـ دـیـاـ رـدـهـ کـانـیـ هـهـ لـثـاـ وـسـانـ بـرـیـتـیـیـهـ لـهـ
ـدـاـ بـهـ زـیـنـیـ خـیـلـرـاـیـ نـرـخـیـ پـاـرـهـ وـبـوـلـیـ وـلـاتـانـیـ
ـشـهـ مـرـیـکـایـ لـاتـینـ لـهـ مـ سـاـلـهـیـ دـوـاـ بـیـدـاـ وـهـ رـجـاـ وـهـ
ـتـرـیـنـ نـمـوـنـهـیـ شـهـ مـ دـیـاـ رـدـهـ بـهـ شـ(ـ بـیـسـوـ)ـیـ مـهـ کـسـیـکـهـ .
ـسـالـیـ هـهـ شـتـاـ وـدـوـوـ ،ـ هـهـ دـوـلـارـیـ تـهـ نـهـاـ (ـ ۲۶ـ)ـ بـیـسـوـیـ
ـدـهـ کـرـدـ ،ـ گـهـ چـیـ شـوـبـاـتـیـ نـاـ کـهـ دـوـلـارـیـ بـوـوـ
ـبـهـ هـهـ زـارـ بـیـسـوـ وـ نـاـ وـهـ رـاـسـتـیـ هـهـ لـیـلـوـلـیـ هـهـ مـاـنـ سـالـ
ـبـوـوـ بـهـ (ـ ۱۲۰۰ـ)ـ بـیـسـوـ وـ دـوـاـیـ دـوـوـهـ فـتـهـ سـنـورـیـ
ـ(ـ ۲۵۰۰ـ)ـ بـیـسـوـیـ بـهـ زـاـنـ بـهـ پـیـیـ سـهـ رـزـمـیـرـیـهـ کـانـیـ
ـرـیـکـخـراـوـیـ کـارـیـ نـیـوـدـهـ لـهـ تـانـ سـالـیـ ۱۹۸۷ـ ،ـ دـیـاـ رـدـهـیـ
ـبـیـکـارـیـ بـهـ بـیـسـوـ وـ هـدـاـ بـوـوـ وـ لـهـ کـاتـیـکـداـ سـالـیـ
ـهـیـشـتاـ لـهـ بـهـ رـزـبـوـوـنـهـ وـ هـدـاـ بـوـوـ وـ لـهـ کـاتـیـکـداـ سـالـیـ
ـ ۱۹۸۵ـ تـهـ نـهـاـ (ـ ۴۷ـ)ـ هـهـ زـارـ کـهـ سـ بـیـکـارـ بـوـوـ کـهـ چـیـ
ـسـالـیـ ۱۹۸۷ـ ،ـ نـزـیـکـهـیـ (ـ ۲۰ـ)ـ مـلـیـوـنـ بـیـکـارـ بـهـ دـیـدـهـ کـرـانـ .
ـ(ـ شـاـرـسـهـ رـاـنـ لـهـ دـهـ دـهـسـتـ دـاـ وـ دـهـسـهـ لـاتـیـ شـیدـاـ رـهـیـ خـوـیـ . . .

ـ زـاـنـکـوـیـ بـوـسـتـنـ لـهـ سـهـ رـلـاـپـهـ رـهـ کـانـیـ خـوـیـ رـیـ (ـ)ـ
ـ(ـ دـهـ لـیـ (ـ تـیـلـجـوـوـیـ قـهـ رـیـرـاـنـیـ قـهـ رـزـوـ قـوـلـ بـهـ
ـتـاـ بـیـهـتـیـ لـهـ شـهـ مـرـیـکـایـ لـاتـینـداـ کـارـیـ کـیـ زـوـرـ سـلـبـیـ
ـدـهـ کـاتـهـ سـهـ وـلـاتـهـ قـهـ رـزـاـرـهـ کـانـ وـ سـهـ رـبـاـرـیـ شـمـوـهـیـ
ـکـهـ شـهـ مـهـ گـیـرـوـگـرـفـتـهـ لـهـ گـشـتـ وـلـاتـانـیـ شـهـ مـرـیـکـایـ لـاتـینـ
ـ دـاـ وـهـ کـیـ بـهـ کـنـیـهـ ،ـ کـهـ چـیـ سـاـلـانـیـ (ـ ۱۹۸۵ـ)ـ ۱۹۸۵ـ)ـ
ـ دـاـ هـاتـیـ تـاـکـهـ کـهـ سـیـ شـهـ مـ نـاـ وـجـهـ بـهـ بـهـ رـیـزـهـیـ (ـ ۹۹ـ)ـ
ـ دـاـ بـهـ زـیـ . . .

ـ لـهـ شـاـ کـامـیـ زـیـاـ دـبـوـنـیـ بـیـ کـارـیـ وـ دـاـ بـهـ زـیـنـیـ شـهـ وـهـ
ـ پـاـرـهـ وـبـوـلـهـیـ کـهـ دـهـ وـلـهـتـ خـهـ رـجـیـ مـهـ رـاـ مـهـ کـوـمـهـ لـایـهـ
ـ تـیـهـ کـانـیـ دـهـ کـاتـ ،ـ دـاـ هـاتـیـ هـهـ زـارـانـ زـیـاـ تـرـ لـهـ
ـ کـورـتـیـ دـاـ .ـ بـهـ بـیـسـوـنـهـ سـاـلـانـیـ (ـ ۸۱ـ)ـ ۸۴ـ)ـ هـیـزـیـ
ـ کـرـیـنـیـ کـرـیـ کـارـگـهـ رـاـنـ بـهـ بـرـاـدـهـیـ (ـ ۳۵ـ)ـ دـاـ بـدـزـیـ وـهـ
ـ شـانـ بـهـ شـاـنـیـ شـهـ وـهـ شـسـاـلـانـیـ (ـ ۸۰ـ)ـ ۸۴ـ)ـ پـاـسـتـهـ کـرـیـ کـیـ
ـ کـارـگـهـ رـاـنـیـ بـهـ رـاـزـیـلـ بـهـ رـیـزـهـیـ (ـ ۱۷ـ)ـ هـاـتـهـ خـوـارـهـ وـهـ
ـ بـهـ لـامـ دـاـ بـهـ زـیـنـیـ کـرـیـ بـهـ وـمـاـنـاـبـهـ نـیـبـهـ کـهـ مـهـ مـهـ وـهـ

قەرزەگانى دەرەوەى ئەمریکىي لایتن

مه گسیک لە سا لانی ھە شتا و سیپوھ تا ئىستا پېتىر لە
 (۱۸) ملیما ر دولارى سەرفى بىز اردۇنى قازانچى
 قەرزە كۈنە كەن كىردوھ .

کومیته‌ی ثا بوری کاروباری شه مریکا لاتین که
سده ربه ریکخرا وی نه ته و به کگر تووه کانه ل_____
را پورتیکی ما نگی نیسانی ۱۹۸۸ دا شکزای کرد
که داسه وهی قده رزه کانی ده رهه هوی سره ک_____
ثا ستنه نگه دژواره کانی ثا بوری شم نا وچه ی_____هی
جیها شه .

سه روکی شه رجه نتین (را شول شه لفونسین) روزی شه شی
شازاری ۱۹۸۸، لهوت و ویژیک لهگه دل روزنا میمه
(شوینتا) ای نیتالی دووباتی کرده و که (شه مریکا)
لاتین لهم پیچ سله دوا بیدا به قدد نزیکه هه ده
دو پروژه که ای مارشال سقه رزی دا وته وئه مریکا
ی با کور ۰۰۰۰.

جا لیپرەدا دەتواتشین بەھا سانی ئا کامە دیا رەکانى تېیکشا ندنى ئا بورى ۋە مریکا ي لاتین بەدەستى خاوهن تەۋەزە کانى بىگانە تېبىيەن بىكەپىن .

بە پیشانی را پورتی ئازارى ١٩٨٧ءى با نكى ها و بە شىئە مەريپكا، سالى ھەشتا و شەش تەنها لە سە لاتلىكى شە مەريپكا لاتين (بە رازىبل، كولومبيا، بانا ما) تېكراپىي داھاتى نەتەۋا بەتى بۇ ھەركە سىككى كۈمەل، لە داھاتە كەدى (٩٨٠) ئى شەم لاتا نەزىبا تربوبەرە را پورتى نىسا نى ١٩٨٨ءى CEPAL داھاتووە كە سالى ١٩٨٧ زىيا دبوبونى داھاتى نەتەۋا بەتى كە مەريپكا لاتين لە چا و سى سالى را بىردوودا بە يىزەتى (%) دا بە زىبۇ .

به پسی ری نویسنده کا نی کومیتھی ئا بوریئه مریکا لاتین کہ سہ ربہ نہ تھے وہ بہ کگر توہ کا نہ، بہ ری ئا بوری کے مریکا لاتین نزیکہ (۱۵) سال گہرا وہ تھے وہ پاش و حائلی حاڑ بہ قہد نیوہی دو وہ می حہ فتا کا ن بہ رہم دیپنی

(رُؤُد ریگر دورشیوشن) ما موستا ای شا بوری، روزی ۲۹
شا بی هه شتا و شه ش له سه ر لابه ره کا نی (شینت) هه ر
نا شنال هیرالدتریبیون) ده لی: (پشتیان شوندکردن
کوسپیکی گه ورهی به رده م پرلوسی و به رهینا نه و
نه مریکای لاتین له سه ر حسا بی دا به زینی توند و
تیزی شاستی و به رهینا ن، سودوقا زانجی قه رزه کا -
نه ده دادته و، به جوری که شا ستی و به رهینا نسی
ده ندی ولات بوته هیچ (سفر) . نه ده ش دیا رده یه کسی
ترستا که چونکه ویرای زیا دبوونی خیرا ی هیزی

هه را و پیکدا دانه که هی شه دوا بی بهی فه نزو پلا که
سه دان کوشته و هه زاران بریندا ری لئی به جئی مسا ،
نمونه به کی زیندو و به رجا وی شا کا مه ترسنا که کا نی
گیر و گرفتی قه رزو قلولی ده ره و بهه ، هه رجه ننده
فه نزو پلا له چا و با قی و لاتانی شه مریکای لاتین که
hee ما ان چاره نووسن هه په شه یا ن لئی ده کات ، قه رزی کی
به کجا ر گه می له ده ستوڈا به . . .

لگه ل شده و هی ثبمرو قه رزه کا نی شه مریکا ی لاتین
گه بستوونه ته را بدیه کی ترسنا که، که چی شه مقدار زانه
هیشتالله ب رزب وونه و دان ب پی سه رزمیله کا نی
کومیته شابوری کا روباری شه مریکا ی لاتین که
سه ربه نه ته و بکگرتووه کا نه و لدیسی بکه کا نی نیسانی
۱۹۸۸ ب لاوکرا و هتده و (CEPAL)، شه مقدار رزانه
گه بستوونه ته (۴۱) ملیار دلار شده له کاتیکدا که
پلاش شده سال و اته (سا لی ۱۹۸۲) زور لدیه که مستر
بوون و خلایان له قدره هی (۳۲۵) ملیار دلار دهد.
له کوتایی سالی (۱۹۸۷) دا شه رجه متین (په نجا و شهش)
ملیار دلارو مه کسیک (۱۰۵) ملیار دلار قدره رزانی
دهوله تا ن بوون. له لایه کی تره وه با نکی ناوهندی
به رازیل له (۶۰) نیسانی (۱۹۸۸) دا رایگه یاند که
به رازیل (۱۲۱) ملیار دلار قدره رزا روبار
هه ما ن قدره زی به ریزه هی (%) زیا دی کرد.

سالانی (۹۸۲- ۱۹۸۲) بانکه گهوره کانی شه مریکا
له ریکایه وه پتر له (۱۵۰) ملیار دوّلاریان له
شه مریکای لاتین و همیرکه و ده م به ینه شد
به رازیل به تنهها (۵۵) ملیار دوّلاری بژا رد.
هیشنری کیسنجه ر) و هزیری ده ره وهی پیش روی
شه مریکا له وتا ریکدا که روژنا مهی (با یوز) ای
شیسبانیا روژی (۷۲ ته موزی ۱۹۸۲) بلاوی کردده وه
را یکه باند که ولاتانی شه مریکای لاتین (نه ک به
هوی گه شه کردنی با ری شا بوری خوبانه وه به لکوله
ریکای قه رزو قولی تازه وه) کونه قه رزه کانیان
ده ده نه وه و (به مه ش سودی شه م قه رزا نهی گهوره که
سا لانی دا ها تتو بدرینه وه زیاد ده کات) له چوار
چیوهی شه م راستیه شد و هزیری دراوی مه کسی
ما نگی ثاب و شه یلو ولی ۱۹۸۷، را یکه باند که

خاکی نا میبیا ده کاته به هاته . .
 بده لام له راستیدا شه م رزیمه هه ولدده داته گه ره
 بخاته به ردهم گه لی نا میبیا و ریکخرا وی سوا بتو
 تا نه تو اندیشی رولی راسته قینه هی خویان له همه ل
 بیزاردنه کانی داها توودا بگویین و به مه ش
 نا میبیا هه میشه پاشکو و گریبدرا وی رزیمه هی
 با شوری شه فریقا بیلت، شا شکرا به که ولاته یه ک
 گرستوه کانی شه مریکا دولستی سه ره کی هه مه و
 نه خشہ و پیلانه چه په لاه کانی حکومه تی ره گه ز په رستی
 با شوری شه فریقا یه . .

کیشیده کی دیگه ش به رجا و ده که وئی که ناتا نسرا
پشت گوئی بخری چونکه دهستی نا وته بینه قاتای
ده ولاه تانی ثه فریقا، شه و پیش کلیشه قه رزو قولو
دا رما نی با رو دلخی زیانه . به بی خولی (۴۳) ای
ثه نجومه نی کشتی نه ته وه به کگر توه کان: ش---ه م
کلیشه به بوته کوسپیکی به رده مگه شه پیدا نسی
با ری ئا بوری و کوئمه لایه تی کیشو وه ری شه فریقا . .

بـهـشـخـورـاـ وـيـ گـهـلـانـىـ شـهـفـرـيـقـاـ لـهـوـهـدـاـ بـهـدـيـسـارـ
دـهـكـهـوـيـ گـهـ(ـ٢ـ٥ـ)ـ سـالـ لـهـمـهـوـبـهـرـ مـاـمـ نـاـوـهـنـنـدـىـ
ثـاـ سـتـىـزـيـاـنـ لـهـوـلـاتـاـنـىـ شـهـوـرـوـپـاـ وـنـزـيـكـهـىـ (ـ٤ـ٥ـ)
بـهـ رـاـ بـهـرـىـ ئـاـ سـتـىـزـيـاـنـىـ گـهـلـانـىـ شـهـفـرـيـقـاـ بـوـوـ ،ـ
كـهـجـىـ شـهـمـ زـماـرـيـهـ شـيـمـرـوـ بـوـتـهـ (ـ٤ـ٣ـ)ـ بـهـ رـاـ بـهـرـ ،ـ
پـسـپـلـارـاـنـىـ شـهـتـوـهـوـيـهـ كـگـرـتـوـهـ كـاـنـ لـهـوـبـاـ وـهـدـاـنـ ،ـ
كـهـ ئـاـ وـوـهـ وـاـيـ نـالـهـبـاـرـىـ شـهـفـرـيـقـاـ بـهـتـهـنـهـاـ
سـهـ بـهـ بـكـاـرـىـ دـاـ بـهـزـيـنـىـ بـرـادـهـىـ گـهـشـهـكـرـدـنـىـ بـهـرـهـدـهـ .ـ
هـيـنـاـنـىـ كـشـتـ وـكـالـ وـنـزـمـ بـوـوـنـهـ وـهـىـ ئـاـ سـتـىـزـيـاـنـ
نـسـيـيـهـ ،ـبـهـ لـكـوـ زـيـاـ دـبـوـونـىـ كـلـكـاـيـهـتـىـ دـهـوـلـهـتـاـنـىـ
شـهـفـرـيـقـاـ بـلـ وـلـاتـهـسـرـمـاـيـهـ دـاـرـهـكـاـنـىـ رـلـزـشـاـ وـاـ
تـونـدـوـ تـيـرـبـوـونـىـ چـهـوـسـاـنـدـهـ وـهـىـ كـيـشــوـهـرـىـ
شـهـفـرـيـقـاـ بـهـدـهـسـتـىـ شـهـمـ وـلـاتـاـنـهـ هـوـيـ رـاـسـتـهـ وـخـلـىـ
سـهـ رـهـهـلـدـاـنـىـ شـهـمـ دـيـاـ رـهـهـيـهـنـ ..ـ

لـه لایه کـی دـیکـه و هـیـشـتـا دـهـوـلـهـتـا نـیـ رـلـزـشـا و
شـهـ مـرـبـکـا لـهـبـهـ رـاـمـبـهـ رـاـنـگـهـ وـاـزـیـ نـازـهـیـنـهـتـهـ وـهـ
یـهـ کـگـرـتـوـهـ کـاـنـ وـیـهـ کـیـشـیـ سـوـقـیـتـ وـدـهـوـلـهـتـ وـگـهـ لـانـسـیـ
دـیـکـهـیـ جـیـهـاـنـ لـهـبـیـنـاـ وـ دـوـزـیـنـهـ وـهـ رـیـگـاـرـهـ
یـهـ کـیـ کـارـیـگـهـ رـوـ رـاـسـتـهـ قـیـمـتـ بـلـ قـهـمـرـاـنـیـ قـهـرـزـ
وـقـوـلـتـیـ یـهـ فـرـیـقاـ وـ لـاـتـاـنـیـ دـیـکـهـیـ تـاـزـهـ گـهـ شـهـ
سـهـ نـدـوـوـ ،ـ خـوـیـاـنـ کـهـ پـ دـهـکـهـ نـ ..
شـهـ رـکـیـ سـهـ رـشـاـنـیـ مـرـوـقـاـ یـهـ تـیـ بـلـشـکـهـ وـتـنـخـنـواـزـ وـ
هـهـ مـوـ خـیـرـخـواـزـاـنـیـ کـوـمـهـلـگـاـیـ نـیـوـدـهـ وـلـهـتـاـنـهـ کـهـ
بـهـ جـدـیـ کـاـرـبـکـهـ نـ لـهـبـیـنـاـ وـ جـلـدـ وـکـرـتـنـیـ کـاـرـهـسـاـتـیـ
کـیـشـوـهـ رـیـ شـهـ فـرـیـقاـ وـخـهـ بـاـتـیـ شـلـاـکـیـرـرـ دـزـیـ
سـیـاسـتـیـ دـاـسـهـبـیـنـرـاـ وـیـ شـهـ مـرـبـکـاـ وـهـاـ وـهـدـیـمـاـنـیـ
کـهـ دـهـ بـاـنـهـوـیـ دـهـوـلـهـتـاـنـیـ کـیـشـوـهـ رـیـ شـهـ فـرـیـقاـ
هـهـ مـیـشـهـ کـلـکـاـ یـهـ تـیـ یـهـ وـاـنـ بـکـهـ نـ *

ڻه مرکايو رڙيئي باشورى ڻه فريقا

هه مهو مرؤثا يهتى و به تا يېھ تېيش گەلانى كېشۈرەتى
ئە فەريقا بە پەھرە تا مەززۇيىيە وە چا وە زەنگى وە دى
ھېتىنا نى سەربەخۇيى نامىبىيا و چا رەسەر كەردىنى
ئاشتىيەنە ئەم كېشەپەن كەسالى پار لەوت و
وپىزى چوار قۆللى نېۋان ئەنگۇلاؤ با شەشورى
ئە فەريقا و كوبىا و ئەمرىكى بە سەربەرشتى ئەتە وە
پە كەرتەوە كان ھاتە دى . . . ھەر دەرە جىبىان چا وى
بىرىۋەتە شەوهى كەئاشتى و ئا سايسىش جا رىڭى
دىكە باز بە سەرنى وە كەدا بىكىشى، چونكە لەوە
تاى سوپاى حكومەتى با شورى ئە فەريقا خاڭى
نا مىبىيا دا كېرگەر دەرە كەنەنە دەست دەخاتە نا و كاروبارى ئەنگۇلاؤ دەپە وەت-لە
رېڭىدا دەستدرېپىزى بەر دەوا م وېھ كەلدۈۋا يېكە
تە گەرە بخاتە پېش پەرە سەندى و پېشىكە وتنى
ئە مولاتە، گەلانى نا و چەكە لەئاشتى و ئا رامى بى
بەشىن، ئاشكرا يە كەر زېپىمى رەگەز بەرسى با شورى
ئە فەريقا نەك تەنها دېرى گەللى با شورى ئە فەريقا
و كۈنگەرە ئىشتىيما نى ئە فەريقا، پېشەنگى گەللى
با شورى ئە فەريقا رەفتار دەكەت، بەلكو دېرى
گەلانى دەرە كەنەنە كەر دەھەنگ بەكە رەھە هېنىت و
بەھە مهو شېپەرە كەھە لەدەدات رېڭىكە وتنى مەھى
سەربەخۇيى نامىبىيا لە رەگە وە ھەلتە كەنەنگى و بىز
ئەم مەھەستەشەن تەنلى هېلىزە شۇرۇشكېرە كەنەنگى
رېڭىخرا وى گەللى با شورى ئە فەريقا (سو بۆ) بۇنا و

سینه وی برونسماهی نه نه وایتی کلهان

ای سو بر ا که بسیار بیکنی نه ته و به که کترشون کاشه،
شه مریکا و که نه داده ما و هی (۲۵) سالی زبردو و دا
بستر له (۱۰۰۰۱) الوی شده فریقا پیان دزیوه که لمه
سواری شا سنتی فیلر سوون و خویشنده و ریدا بسته
چا لاکترین دو لیپها تو و شرین و بهه شه ذمود نشوند بن الا انسی

لیستی شیمپریا لیزیم برہ الہتا و اسی گورنمنٹشا
ندی نا سنا مہی تھے وابہتی کہ لان و ہو لدا ن
لے پہنچنا و ریسہ کیش کر دنی بیسری نہ تھے وابہتی لے
میشکی گہلانی جبھا ندا ہدوں و تھفہ لای کنولو
نہیں لیستہ کا نی فہرہ نسا لہ سہ رخا کی جہزادہ و
سوئٹہ اری شینکلیز و فہرہ نسا لہ و لانا نی دیکھی
تھے فریقا بہ لکھی شہم راستہ سیدھو وہ ندی
شینکلیز و فہرہ نسا ہو لیا ندا زہ مینہ بہ کیلہ
با دبو تا کوکی و تا تھے بایا لہ کہ فریقا بہ خشیت
و بیویہ شہم کیشوہ رہما نلہ نلیوا ن خوبیا ندا
بہ کرد و بہ بیٹی بہ رڑھ وہندی خوبیا ن کہ وہنہ
سنود کیشا ن لہ سیٹوان لاتا نی شہ فریقا و کھل و
ہلوی بہ کہ بہ رجھا ن لیکھا اور کر دو وہ ولیاندا
جھہ لکھکی شہ و ستو لہ نلیو سنودنکدا کلوبکہ تھے و کہ
بندے مای کہ لیکی سیدھ کفرت و بہ ن تھے بیت و لیتھم
ریکا بیہ و چہندس دو وہتی تیکہ لو بیکہ لیسا ن
قیوت کرد وہو .

بہلام لہ بوا ری سرینہ وہی میشکی گہلان، مسو زدہ
ہینہ را و نیکردارا انسی شہ و دوہا بیویہ فریقا
کہ وہنہ بلا کر دنہ وہی بیروہا وہری شہ و ستو کسہ
کووا بیہ چہ لکھ کی سروش و بیروہا وہری شہ لکسی
تھے فریقا دہ کہ ریکت وہ بیویہ پیٹا ن ما میونتا بانی
سبی بیکت لہ فریگہ و قوتا بخانہ کا ندا کا ریسا ن
دہ کر دو دہیا نکوت کہ شہ فریقا میزو و نی بہ و
خوبنده کا رانی شہ فریقا کو رکہ میزو و سه رہ دی
کلولو بیہا لہ سوی شینکلیز و فہرہ نسا و کہ لکھو دی
دا کپر کہ دا ن بخوبنی شہم جنزو وہ سرینہ وہی
میشکی گہلان تا نیستا ش کا ریکہ رہو لہ کھلے ل
بیہا رمهتی بیم سہ رجھی شا بیورشدا دہ گوئی، شیمرو
تله لہ فریون زنجیرہ فیلمی شہ مریکا سی بیم زہر
چبا ن دهداد و با زارہ کا نی شہ فریقا سیون لے
وزہت و تا وان ل جھلوری (دلاس) نیتھے ما شا
جنرا ون شیمرو لہ زاری شہ فریقا بیویہ مہیدا ن و
ہدھ را جھا نہی خرا بشرن کا لاو کہ لوبھلی شہ و دوہا
روتا ندھ وہی کیشوہ روی دہ بیشتنا ن بہ دھ منتھی
دہ دھل و بہ رکی بیروفہ دا رو دہ سته جلی شہ و ستو کہ ده
چبا ن دہ دبڑا رہی خوا رددھ مہنی لہ بڑو کسل بسا
کرا) دہ دو وہ تا نی شہ فریقا بہ هم سو و سوا نا بہ
کہ وہ وہ لاد دھ دن تا لہ ریکا دا بینکردن
خوارکی بیٹو بیت شہم کا رہا تھے بیٹو بیت و شا سٹی
زپا نی ها ولاتھا ن بہ رذکہ تھے وہ بہتی سے در
جا وہ کا نی تھے وہی کفرت و بہ ن سہ رکنی شہم
وہ نکا وہ بارہ و بولنکی رذکی کہ رکہ (کلکھ ف
دیوت) لہ کوئی ری (ذی شہ شیوہا ن بہ دارالد) دہ سوئی
وہ لی: حذما ن دمکرد بہا وہ بیکہ بین کہ جیہا ن

شاوا نایقه تینه و لاهه دوار تو زیشدا و هک سه رده می پیشووی ده سه لاتی کولوتیالیزم دیها نه و هدر پا شکو گریدرا وی روژتا و اده بیت و به مهش وا نیشان دهدن که گواهه گه لانی گه فریقا نا توان نه به دهستی خویان گیر و گرفته کانیا ن چاره سه ربکه ن و ده بیت تنهها گویرا پهله فه رمانه کانی وا شینتوون و دهوله تانی روژتا وابن . . . حکومه ته کانی دهوله ته ئیمپریا لیسته کان و به تایبده تیش شه مریکا نایشا رنه و که دهیا نه وی نا ردنی خوارده مهندی بکه ن به پردیکنبو کوشار خسته سه رتیکرای ولاتانی تازه گه شه کردو . . . کاتی خوی (هتری کیستجه ر) به راشکا ویرایکه باند که: که می داشه ویله لاه جیهاندا ده بی ده سه لاتیکی تازه به ولاته یه کگرتوه کان ببه خشیت ده سه لا تیکی به و تو که کونترول کردنی با ری شا بوری و سیاسی ولاتان و گه لانی دنیا بؤهه مریکا مسوگه ر بکات. شه سه شنا و هر وک و پوخته یا رمه تی مسرو - گانه و خیبر خوازانه وی وا شینتوون و پیشه ختنه کانی روژتا و ده رده خات و به راشکا وی بومان روون ده کاته و بیلچی یا رمه تی و کوچه کی روژتا و ا شه مریکا زور دره نگ وله گه رمه وی وشکی و نه هاتیدا که یشت و زور لاه وهش که متربوو که حکومه تانی روژتا و ده هولیان بی ده کوتا ده سه لاتدا رانی روژتا و تنهها به ته گه ره خسته به ردهم گه . . . یشتنی یا رمه تی خیبر خوازانه لایه نه لایه نه دیموکرا تو کلمه لایه تی وثا بین په روه ره کانی شه و روبانه و هستان، به لکو به شیکی شه و یا رمه تیا نه بان له ریگا وون وی سه رو شوین گرد . . . (جالز شه لیون) ی خه لکی به ریتنا و سه روکی ریکخرا وی کوچه لایه تی بؤیا رمه تیدا نی ولاتانی تازه گه شهرکدو لاه مباره یه و گوئی: وا شینتوون و لاه ندهن لاه سیلانی دوا ییدا به شا نقهست نا ردنی یا رمه تی خیبر اکیان بؤهه سیو بیا دوا خست به و هیوا بهی که حکومه تی مارکیستی شه م ولاته و هلا نیان، شه نجومه نی و هزیرا نی بازاری ها و به شی شه و روبان ش خه ریکه لاهه موو بیا ریکدا یا رمه تی و کوچه ک بؤهه م ولاته که م ده کاته وی . (کنیرا تریک) نوینه ری پیشووی شه مریکا لاهه ته ویه کگرتوه - کاندا داخوپه زارهی خوی ده ربری که شه مریکا ویرای شه ویه حکومه تیکی مارکیستی لسنه - ئه سیو بیا دهسته کاره، که چی یا رمه تی و خیوزاک بؤهه م ولاته ده نیلری لیپره دا بومان شا شکرا ده بیت که ئیمپریا لیسته کان کاتی بار چه نه شی پیشکه شی سه بر سیان ده که ن، به رله هه موو شتی با یه خ به دهستکه وی سیا سهی خویان ده ده دن و هدر لدم ریکا به و ده بانه وی کوشار بخنه سه ر حکومه تی و گه لانی سه ربکه خوی جیهان . . .

مهی شا بوری سودا ن بدوزنیته و و بمهش دارو دره خت و شک بیون و لوه رگا کان زه رد هه لگه ران و گیان دارو شا زه لفه و تان و شه پیلی بیا بانیش زه وی وزاره کانی دا پوشی . . .

یارمه تی برقه دارو ته کیکی ساخته

ویرای شه وی که ده سه لات و شوینه و ری کولوتیا لیزم لاه شه فریقا هوکاری راسته و خوی سه ره ل دانی بر سیتی و کاره ساته کانی دیکهی شه م کیشونه ره، که چی سیا سه تکارانی روژتا و ا و کوچه کی که م یه کگرتوه کانی شه صریکا یا رمه تی و کوچه کی که م با یه خی خویان به چوا رچیوه یه کی پرلوپا که ندهی برقه دار ده را زینه وه که دووره له راستی و له بده رزه وه ندی راسته قینه که لانی شه فریقا . . . روژنا مهی (دیرش بیگل) یه لاما نیا ریوزتا و ا په نجه بؤهه میتیه ریز ده کات و ده لی (خوپه رستی بیستور زوربهی دهوله تانی سه ره ما یه دارو شه وانه که بده رنامه یا رمه تی له روژتا و ا ریکده خه ن شار راسته ده کات و ها و شان له گه ل شه وه ش په رو . . . پا گه نده یه کی پر هه را و ها وار جا پ ده دن و به رسته ره شکا وره نگ ده ربا رهی مسرو - و مروغایا یه تی ده بده خشین) . . .

له هده مان کاندا شه م یا رمه تیا نه له بده رمه تیه ری (شیلر) نه (لا گوس) ده ربا - ده کرین و یا رمه تیدرا و ان ده بیت له بده رمه تیه ریارمه تی دهوله تانی روژتا و ا ده که ل و په ل له با زاری دهوله تانی یا رمه تیده ر سکرپ . . . به بای منیه ری گوژتا ری (شیلر) نه (لا گوس) ده ربا - رهی شه م مه سله یه ده لی: زوربهی جار له جوار چیوه یه یا رمه تیده کاندا که لوبه لی زورتا زه و مسددیرن ده کاته شه فریقا و هه ندی لاه و که لوبه لاته به هیچ جوری بیویست نین و هه ندی کی تریشیان ته نهایا بؤهه رمه رستی پسپورا نی بیکانه کا رده که ن، هه روه ها بده شیکی زوری پر روژه کان په ده سه تی خه لکانی بنتیات ده ترین که شا ره زای با زود خی ولاتانی تازه گه شه سه ندوو نین . . .

له کاتیکدا شه فریقا روژله دوا ای روژ زیارت - غه رقی کاره سات ده بیت، دا موده زگا کانی را گه بیا - دن و پرلوپا گه ندهی روژتا و ا هه را و ها وار یکی - زیا تریان لی هه لده سه تی و بانگه وا زی یا رمه تیدانی بررسی ولیقه و ما وان بلاوده که نه وه لجه چوا رچیوه یه شه م شا لاوه شدا بده شیوه یه کی دیما گوچیا شه ده هولی شه و ده کوتون که گوا یه (شه فریقا بی یا رمه تی و خیبر اکی به هیزا نه ده لیانا کات)، وا ته شه فریقا بی یا رمه تی و کوچه کی شه مریکا و دهوله تانی پوژ

و شه و کا لایانه به رهه میهیتن که ده و لاهتائی
کولونیا لیست پیوستیا ن پیهه به . بیونموونه
به پیت و پیزترین کیلگه کانی شه فریقا ته نه
قاوه و کاکا و په مت به رهه مدیتن ، چونکه کار
گه کانی شه وروپا په میلو کاکا و قاوهیا نگمه که
و ئا و هه وا شه ده و لاهتائیش به که لکی جاندنی
شه ده و لاهتائیدا ره واجیان هه به ده اکاریه کسی
زوریا ن له سهره له لایه کی دیکه و کومبا نیا فره
نه ته و کان شرخی شه که ده و په لاته بیله ده و لاهتائی
شه فریقا ده ستنيشا ن ده که ده و به مه شده و لاهتائی
کیشوه ری زه ش ناچارن به شرخیکی هه رزان کالا -
کان خلوبان هه راچ بکه ده . زوریه و لاتائی
شه فریقا له قوشاغی کولونیا لیز مدا ته نه شه و
کا لایانه ده رهه مدیتن که پا یته خته کانی
شه وروپا داوا بان ده کردو هه ربوبیه ش شیمرو له
نیو بر سیتی کومه لا شی خلکدا ناتوانن به
ها سانی شا بوری و لاته که دیان شا راسته بکه ده ..
نیچیریا که ده زیبا ، که ده زینی شه فریقا به و
زماره دانیشتوا نی (۱۰۵) ملیمان که ده بیت و
تا ماوهیه کی که ده به رهه شیستا له با رو دو خیکی له
باردا ده زیبا ، که ده زینی ده زینی شه و ده له
با زاره کانی جیها ندا شه ده لاته دووجاری ته نگ
و چه له مهیه کی شه و ده کردکله میزووی و لاتدا بی
وینه ببو . شیستا شه ده و لاته شریکه ده (۲۰) ملیمان
دولا رهه زرا رسیده و لاته شه شده تداره کانی شهور و پا ز
به . له لایه کی تره وه چهندین ده و لاهتی شه فریقا
که باری شا بوری و لاته که دیان شا راده بیه که له باز
بسو ، له مدوا بیه دا ریا نگه دیان ده ده زینی
داهاتی شا راده ده رهه وهی کالا دووجاری که ده
کومپی شا بوری کردون . شه ده له کاتیکدا که
زوریه زوری شه ده و لاتائی شا و بیان بپریوه ته
شا راده ده رهه وهی جوزپیک دا دووجوری به رهه ده .
دا به زینی شرخی من له سالانی را بردو و دا کاره .
ساتیکی راسته قینه هی خولقاندو له شا کامدا
ترا زیدیا بی (بر سیتی) له زامبیا که پشت به شا راده
ده رهه وهی شه کان زایه ده به ستی شه دهی هه دلدا و
شا نزا نیاش که دا رهه وهی بپریوه ته به رهه منهیتن
شا راده ده رهه وهی (قاوه) دووجاری هه ما ن کاره سات
هات . گفواری (نبیوز ویک) شه مریکا شا شکرای
کردد که (۵) ملیون سکی برسی له سودان دا هه ده .
شه مه له کاتیکا که سودان به . (کوگای خواره مه شی
شه فریقا) شا و ده برا . گرتیاده شی سیاستی سودا نمبه
په و په وهی ده ده و لاهتائی سه رما به دار له لایه نجعفر
نمیریه بیه وه ، سودانی بهم روزه رهه که دیان ده
ده ربوبیه ش هیچ شه خش و پلاتیک شه بخوانی زیکا
جا رهه بیه ک بیه گیزگرفتی بر سیتی و شه نگوجه له

سیاستی دریخانه‌نی کولونیالیزمی نه وروبا

په یوه ندی به کی پته و له نیوان باری نا به باری
شیمروی شه فریقا و ئا کما می قوئنا غی دوور در پیزی
کولونیا لیزم به ده کری و ئه مهش به شیوه یه مکی
زور سلبی کارده کاته سه ر با رو دوخی شیستا
ده وله تانی شه فریقا بیونموونه دو و ملیون هکتار
زه مین لهنا وجهی (سا خانا) ئه فریقا روزنه و
به دهستی به ریوه به رایه تی فرهه تسا کرا یمه
با یزه کیلگه و سرهه تا ئه کیلگا نه خیبر و بیزیکی
زوریان بوده استه په ک له ده وله مندانی شه ورو پا
هه ببو، به لام دواي ئه وه به رای سروشی ته و اوی
نا وجه کهی شیواندو به تیپه رب وونی سال با و
گه رده لولی به ها ری چینی نه رم و به پیتی خا که
که یان را مالی و ئه مهش کاریکی زور سلبی کرده
سه ر ژیانی شه وکه سانه هه زاران ساله نیشتاه
جی ای ئه سه ر زه مینه ۰۰
هه لکبته (وشکی) به کیکه له ومه ترسی یه سه ره کیا
نه که هه ره شه لدم کیشوهره ده کات له بـا رـو
دوخی ئاسا بیدا تنهها هاوینا ن بـومـا وـهـی (۳)
هه فته تا (۳) مانگ باران ده بـا رـیـت، به لام (%) ۹۰
شا وی باران به هـوـی به رـزـی پـلـهـی گـهـ رـمـا دـهـ بـیـتـه
هـهـ لـامـ و سـهـ رـبـارـیـ ئـهـ وـهـ شـلـیـشاـ وـیـ کـولـهـ کـارـیـکـیـ
زـورـ دـهـ کـاتـهـ سـهـ رـ بـهـ رـهـ مـیـ خـاـکـ وـ مـیـشـیـ (تسـیـ
تسـیـ)ـشـ دـوـزـمـنـیـ سـهـ رـهـ کـیـ کـیـانـداـ رـاـنـهـ دـوـاـ کـمـوتـنـیـ
رـیـکـاـ وـبـاـ وـشـیـواـ زـهـ کـاـ نـیـ پـهـ یـوـهـ نـدـیـ کـرـدـنـیـشـ
شاـ سـتـهـ نـگـیـکـیـ کـهـ رـهـ گـهـ وـهـیـ بـهـ رـدـهـ مـ وـ لـاتـاـ نـسـیـ

لەپا ل شەم گىر و گرفته سروشى و دەستكىدا نەدا
دەولەتلىنى كۆلۈنچىلا يىست بىي و جان ھەولۇ دەدەن
كىشىوھرى ئەفرىيقا بەندە خشە و پلانى كىلەكايەتى
كىرىدىنى جۈزرا و جۆرى دەولەتە سەئىھەتدارە كا نى
شەورۇپا گىرى بىدەن و ڙما رەبىيەكى زۇرىدى دەولە -
تا نى ئەفرىيقا ناچار بىكەن تەنها كەرەسەي خا و

له فریقا قوربانی سیاستى كۈلۈنىيلىستە كانه

وہ رگیرا نی / ئہ لہند بیت ا للہ

ئەم نۇو سىنە لە ژمارە (۱۰۸۵) ئى مانگى نىسا نى ۱۹۸۹ ئى گوفا رى (الى الامما) ئى ئورگانى نا وەندى بەرەي مىللەي بو رزگارى فەلەستىن - سەركەدا بەتى گشتى بلاو كرا وەتە وە ..

ترانزیڈیا ای رہش پیلسنا نی شہ فریقا لہ بہ رو دھم کہہ
راستیبے خوا رہو دا بہ رہو نی ده رددہ کہہ وی ۰۰۰
لہ کا تیکدا رووبہ ری شہ فریقا نزیکہ (سی) ۹۷٪ (۱)
ملیون کیلو مہ شری چوا رگوشہ یہ و نزیکہ (۸۵٪) کا نزا کروم و (۶۴٪) زیری
کا نزا کروم و (۸۵٪) بلاتین و (۶۴٪) زیری
دا کراوی جیہا ن لہم کیشوہ رہ دا ن، کہ جی دہ زگا
کا نی راگہ بادنی جیہا ن روزا شہ چہندی
دا ستانی پر نیش و زانی زیا نی مروٹ تو مار
دہ کہن و رہنج و کوپرہ وہری شہ و ٹافہ رتائی
دہ خدہ رہ روو کہتا چارن پیش شہ وہی لہ پیٹا و وہ
دہ ستھیتا نی چہندہ ملے ندیکی خاچی سورور، دہ بیان کیلو
بگہ بیلنہ ملے ندیکی خاچی سورور، دہ بیان کیلو
مهتر ببرن و زوربہ جا ریشن لہ نیوان هہ ردو و
ٹا فرہ تدا بہ کیکیا ن متدالہ کا نی خوی لہ ریکا
وون دہ کات، وہ ندی لہ کا رگہ را نی خاچی سورور نیو
دهولہ تان دہ لیں ((مہ ترسیہ کی کوشندہ هہ رہ شہ
لہ شہ فریقا دہ کات و زیندوو ما نہی شہ مکیشو مرہ
جیگا ای پرسیا ره)) . . . شادما کوڈیا سیئہ مینڈلری
گشتی ریکخرا وی شہ فریقا لہ (لاگوس) مہ ما ن شہ م
قسہ بھی سہ رہ وہی دووبات کرده وہ . . .
ئہم راستیہ شہ گہر ناتھوا ویش بیتی بے لام تا
را دہیہ کی زوار سہ ختی و باری پرٹا زاری شہ م
کیشوہ رہ ده رددہ بری . و پرای شہ وہی کہ شہ فریقا
کیشوہ ریکی زور دهولہ مہندہ کہ جی تنهها بے
ریزہی (%) بہ شداری بہ رہ مہیتا نی جیہا ن دہ کا
و سرباری شہ ده ستکہ و تابنی کہ هہ ندی دہ ولد تی
شہ فریقا دوا ری زگا ربوون و مددہ سیستان هیتنا ،
کہ جی دوا کہ وتن و کلکا بہتی کردنی با زاری سہ ر
ما بہ دای روزٹا وا ہیشتا بہ سہر زوربہ و لاتھ
کا نی کیشوہ ری شہ فریقا زالہ و بہ هؤی دوا کہ وتنی
زورو فرت و فیلی کولونیا لیستہ کا نی روزٹا و اس
سہ وزہ خہ ونی سہ رہبہ خوی پوکا بہ وہ . . .
لہ کا تیکدا دهولہ تا نی روزٹا وا دا مودہ زگا کا
نی درا و لہم ولات نہ دا ہهول ده دن ئوبالی

شہ فریقا ... آئه و کیشوہ رہ مہ زنہی لہ چہ رخہ
کانی پیشوودا سہ رزہ مینی جہندین شا رستا نیتی
بوڑا وہ پیشکہ و توبو و، ثبموڑ ہے رہہ مان کیشوہ ر
ھیلاک و ما ندو دیتہ بہ رجا وو گہلانی ٹہم سہر
زہ مینہ لہ لایہ کہ وہ سنتی و پوکا نہ وہیاں پیوہ
دیا رہ و لہ لایہ کی دیکھ شہ و لہ پینا ورزگا ریدا
یا خی دہ بن و تیڈہ کوشن ۔
لہ کوتا یی سہدہی نؤزدہ ہہم و سہرتا یی سہدہی
بیستہ مدا ، لہ قوٹا گی گہشہ کردن و دہ سہلاتی
کولونیا لیزم و بیشبرکی نیوان ہیزہ کولونیا -
لیستہ کان لہ پینا و هہ للوشینی کولونی تازہدا ،
سوپا ی دا گیر کہ رانی قڑہ ردی ٹہ وروپا خا کی
شہ فریقا یا ن رامالی و دوا ی ٹہ وہی ئیمپرا توہیہ
تہ گہشہ کرد وو لاشہ رہ کانی ٹہ فریقا یا ن تیک
شکا ند ، نزیکہ ی (%) ۹۰ ی ہیزی رہش پیستا نیا ن
خستہ ڈپر چنگی خویا ن . مٹالہ وگا تھے وہ
دانیشتوا یی ٹہ فریقا درندا نہ ترین شیوا زیزوں
و زور و چہ وساندہ وہیا ن بہ سہردا سہ پینرا و
ٹبمرؤش جیھا ن شا ہیدی درنده یی و زوردا رکو -
لہ نیا لیستہ کانہ و دانیشتوا یی زلاربھی زوری
ولاتا یی ٹہ فریقا تہ نہا پہ یکہ ریکی ئیسقا نیا ن
لی ما وہ تھہ وہ دیمہ نی توقینہ ری بلاوبونہ وہی
ئیسقا نی مرؤف و گیا نلہ بہ ر لہ سہ رزہ وی پردرزی
تینو دا لہ هہ مسوو لایہ ک بہ رجا و دہ کہ وہی بیست
سالہ ، کہ بر سیتی گیا نی خہ لکی ٹہ فریقا دروپنہ
دہ کات ... لہ ملریتا نیا و سمنگا ل و مالی و بور -
کینا فللو نیجہ رو چاد کہ دہ کہ وہ نا وجہی کہ -
نا ری ٹہ فریقا و لہ دیوی با شوری ٹہ مکیشوہ رہ دان
سہ دان ہہ زار کہ س لہ بر ساندا مردن و ملپونہ
ہا شا ڈھل و گیا نداری مالیش لہ نیو چوون ، ٹہ مہ
لہ کا تیکدا کہ سہ رجا وہ کانی نہ تھہ وہیہ کگر تو مکا ن
دوپا تی دہ کہ نہ وہ کہ شہ و ڈما رانہی تائیستا
لہ بہ رده ستدا ورد نین ولہ وا قبیعدا ڈما رہی
دروستی زہ رہ رو زیا نہ کان زور لہ سہ گہ ورہ ترن ۔

سی گومنا تا موسین بہ سود وہ گرتن لہ پہنکھا شووی دہنکتا شوری عورا قدا، (شا حوسین) ایش لہ جوا د جسوہ هدما ن سہا سہ تدا دہ جولیتہ وہ وہ سوہ ما ن مہ بہ سست کار دکا ت لہ لادہ کی دیکہ وہ عورا سستنا نی سوودی سووی بہ سوہندی غلابہ نی لہ کومالدا توا سسوپنی تا شہر و جلد وی حوکمی دلات لہ ده دست خوب سپندا کہ سا ما بیکی زورا زورا بہندی لہ زہر دہ سنتا بہ قہت سپنستہ وہ بلادہ کی شر وہ هزاری و دوا کہ وسو دازی تا بیکت شویں وہا بیہی خوی لہنا وجہ کہ لسنه سی کو ملانی خداک و سپا سه نی دا بلسو پن وہر کو تکردنی جہ ما دار بہ ده دستی هبڑہ کانی شہ مسن و بولپسی سہر بہ رزم تا شہستا ده رفہ شی جہ ما ور بیان نہ ددا دہنکی تا روزا سی خوی دہ رسیری داوا ی وہ بہنکا نی ما فہ رہوا کانی بکا ت .

بہلی ا رودا وہ کانی شم دا سی یہی شور دون لسہ زور لدہ شا بیکی سہ دنچدا ن و لیکو لیتہ وہ ن سسے تا بہت شی جو شکو شور دون (وہ دوتھا) بہ درجدا سی سا ل کہو بی ده تک ده هاتھ بہ رجا وہ میشہ جھنی قورسا می جموجولی سا زشکارا تا بہ و د ذی بیوستہ وہ دو دو لہتہ بھشک و تھوا زدکانی تا وچہ کہ شہ کہ رجی دہ زکا کانی را کہہما نہنی بیکا ت وہ ولہا ن شو دون بخڑہ دو، کہ جی وہرا ی شہم شور کا ته شا سورہا تھی دا بہ شو وہ کی تا دہا روشنوا ددا وہ کا نسی فرا وان و قولی جہ ما وری خدکی شور دون کا بوسکی ترس و سیکھ را نی لہ شہو دو دو لہتہ کو تہ بہ وست کانی شہ کہ دا خولٹا ند هہ لہتہ شور دون وہ کا ته لقہ بھشت کر ده جہ ما ور دو بھشت بہ ستن بہ پولیس و شہ من خداکی شور دون تھا و دہی و تا بوری لات دو جای وہ زکا کانی دیکہ دا بلسوں و تا روزا سی سہر دا بہ کی گرنسکی شہ نی دو سوہ کہ شا کا مکانی بیو سار وچہ مہ بہ کی شہ تو سوہ کہ شا کا مکانی بکری . . دوا دوی تا وچہ کہ تا توا شری بھیشنبھیشی بکری . . کوکا تھی کو دنی عورا شیعہ رہنی عورا بہ دا بہنکھا شووی نہ دوا دوی تا وچہ کہ تا توا شری تا کوکی و بھیشنبھیشی بکری . . (صلام حسین) زور لہ میزہ هوا ی سوکردا بہ دشی کردنی بھبھا نی عورا شیعہ رہنی بکری . . خود رہنکی سی تا شا رکی صدام لہ لوبنا و بیشکھری حکمودی تی شا شا رکی میشیل عنون و دوا تکر دنی بیسپوری تا رہک جا و ری دکا ت دو و نی ده کا ت و کہ شنی را اسی لہ شور دون خداکدا بہلا دا دیت و تا سوہ کی رہن و شہ سپنستی جہ ما وری خدکی شور دون لہ دوا روزہ کی جو تکدا سوکہ و نی کہ ور و ده دست بھیشنت و لسہ فلانزہ کا سی لوبنا و دزا بہ شی کردنی سو رسما تونہا شا لفہ مکی لہ زنچوری شم سہا سہنے وی

گیڑاوی نوردون به چیده گات؟

ب، مصطفی

ده ربریوه و ئاما ده بی خوی را گەياندوه کە بەھەمە مو
شیوه بەک پشتیواشی لە رژیمی شوردون بکات و تەنە
نەت لە کاتی تەنگانەدا سوبای عیراق بوسەرگوت
کەردنی را پەرینەگەی خەلکى شوردون رەوانەی شەم
ولاتە بکات . . .

شا حوسین کە لە ئەمە مەريكا خەربىکى وەت و ویزیسوولەگەل
جورج بوشى سەرۆکى شەمەريكا، بەھوي با رودوخى پەر
صەترسى شوردون بەنەجا رى گەشتەگەی خوي بەشیوه
چلى پچراشدو بەپەلەگە رايەوە شوردون، شەمەلە
کاتىكدا کە ويپارى ھەول و تەقەللاي شا حوسین و
پشتیواشی و كومەكى سەرائى كوبەپەرسى عەرەبۇ
دەولەتە ئیمپیریا لیستەكان ھېشتا با رودوخى شەم
ولاتە نا ئا رامە دەولەتائى روزئا و بەتايەتى
رژیمی زايیونى نېگەرائى پاشە روزى شا حوسینى
دۇستى شىزىكى خوپاتن . . .

[لەسا وەی ۲۰] سالى را بىردوودا شوردون دورگە
پەکى ئا رامى بە رەزە وەندىيە كانى روزئا و بۇ لە
چا و دەولەتە كانى دېكەي نا و چەكە لە روی سيا سى
پەوە جىكىرۇ ئارام دەھاتە بەرچا و شا حوسینىش
شەم دەرفەتە قوستەوە بۈئە وەرى رولىكى كارى
گەر لە ئاستى جموجولى سازشكارانە لەنَا و چەكە دا
بىكىرىت، رولى بەرچا وى شا ئابرا و لە كوشت و بىرى
ئەيلولى رەشىسالى (۱۹۷۵) ئەستىنىيە كان و دوو
بەرەكى و ئازا و خستەنىبو ھېزە جوربە جورە كانى
فەلەستىن و بېرىنى موجەي فەرمانبەرائى فەلەستى
ينى لە زىفەي غەربى و رولى ھەمان شا لە مەمور
کەردىي پەيمانى خىانەتكارانەي كامپ دېفييد و
ھەولدان بۇ بلاوكىردىتە وەرى شەم رېبازە، رولى
خىانەتكارانەي شا حوسین لە ئاستى روودا وەكانى
نا و چەكە دا دەخدە رووو . . .

نا ئا رامى و شەرەپپىكدا دا نەكانى شەم دوا بىيىەي
شوردون روودا وېكى ھەرەگەرنىڭ و بەرچا وى نا و چەي
روزهه لاتى شا و هراست بىوو كەلەلایەن دەولەتەن و
دەزگا كانى را گەيانتى جىها ندا با يەخىكى زورى
پىدرە، خەلکى شوردون بونا رەزا يى دەرېرىن بەر را
مبەرەبە رودوخى نالەبارى ئا بورى لاتە كەيان و
چە و ساندەنە و زولم و ذورى رژىمى شا حوسى—
رەزانە سەرەشەقا مەكان و چەندىن خوبىشا ندا نى
فراء و انبان لەشا رەجوربە جورە كانى شەم لاتە دا
سا زىكردو ها و شان لە گەل تەقىيە وە پەرە سەندىنى
شەم را پەرینەش شا حوسین بە مەبەستى كونترول كرد—
نى با رودوخى نا ئا رامى و لاتە كە وەتە جەمۇ جەنۇلۇ
خوسازدا ن و ھەولىدا ئوبالى ھەمۇ كېرەگەرنى
كانى و لات بخاتە ئەستوى حکومەتى (زىدا لە رەغا عى) و
ھەر بەم مەبەستەش ئىستىقا لەي حکومەتى شەۋىقە—
بۈل كردو حکومەتى "زېد بن شا كر" يى هيئا يە سەر
كارو لەلایەكى دېكەشە و زما رەبە كى زورى خىو
پىشا نەران و ئەندىما نى ھېزە بەرە لىستكارە كانى
شوردونى خستە كونجى زىندا نە زوروزە بەندە كانى
رژىم . . .

رودا وە خوبىنا وېكە كانى شەم دوا بىيەي شوردون . . .

زەرەرۇ زبا نېكى زورى گىاشى و ماددى كەيانتى
شوردون و شا حوسىنىيە دەرسەن كەندا چانى
ترس و نېگەرائى لە نېبودە ولەتائى كونەپەرسى
عەرەب و دەولەتە ئیمپیريا لیستەكاندا چانى
رژىم عېرماق كەتا دوينى بەشىوه يەكى رېبا كارانە
دروشمى نەتە و اېتى و سوسىا لىستى و پېشىكە و تىن
خوازىنەي جاردهدا و شوردون و سعدىدە كۆپ و كۆپ
ولاتانى دېكەي كەندا وى بە كونەپەرسى و كرىگرتە
نا و دەبىد، ئىمرو ھەرەمان رژىم نېگەرائى خوي
بۇ پاشە روزى شا حوسىنى دۇستى بە شەمەكى شەمەرىكىلا

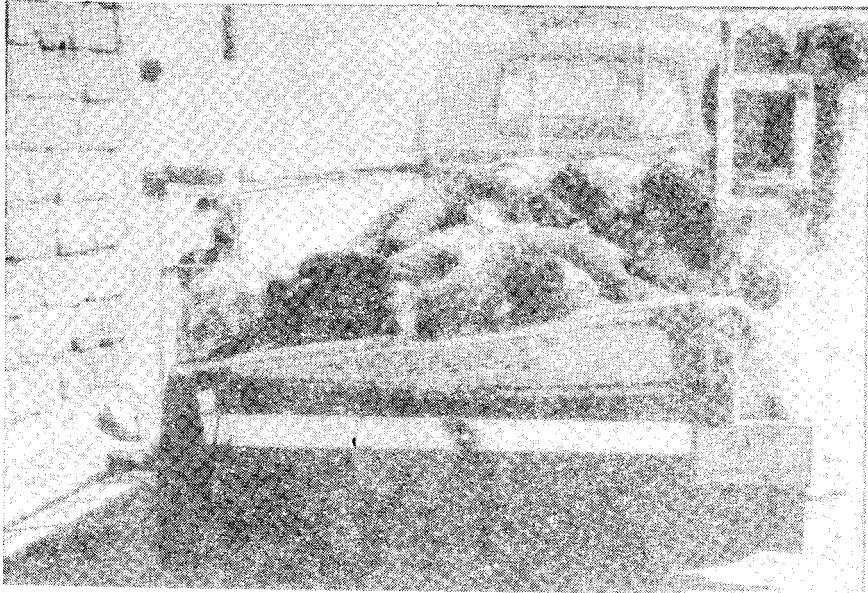
عهبدولناسر و کیشی کورد

گوشا ری (الشروع) لوبنانی لەزمارەکانی (۸۶۲ - ۸۶۸) دا چا پیکە و تنبیکی لەگەل (عبدالکریم فرخان) کەنەتە وەخوازیکی ناسراوهە لەرودادە سیاسیەکان و کۆدیتا سەربازیەکانی سالانی (۱۹۵۸ تا ۱۹۶۷) عیزراق بەشداری کردە، بلاوکرده و، والیەدا بەشیکی ئەم دیدارە دەربارە جەمال عهبدولناسر و کیشەی کورد دەخەینە رۇو، بە وهیوايە کەلینبىکی شاراوه روون بکاتە و ..

نى خۆی پېشکەش كردىن، كەچى ئىمە بۇوجۇونەكانتى شەوان خستە بېتى گۆئى و رېگا چارە ئاشتىانە كەرفتەكانتان رەت كرده و .. عارف بەم قىسىمە من كەپشتىگىرى بۇ لە ھەلۋىستى عهبدولناسر، ئاراھەت بۇو .. جارېكىان وەك وەندى (بەكىتى سوسىالىت) كەخۇم سەرگىردا يەتىم دەكىردو پېكھاتبۇو لە عەبدولەزىز دۈرى سەرۆكى زانكۆي بەغدا و، دەكتىر خىرالدىن حسېب و فوشاد رېكابى و كەسانى تىرىش، لەگەل چەندىن وەندى حزبى لەمىسىرو جەزاڭىز و (بەرەي رزگارى جەزاڭىز) چامان پېك كەوت .. يەكەمین پرسىارى برايائى مىسىرى دەربارە هەـ لوپىستى ئىمە بۇ لەمەر كوردانى عىراق، منىش بەراشكايى ووتىم: حكومەتى ئىمە بېر لەـ وە دەكەتەوە كەبەزەبىرى ھېز مەسەلەكەبېرىنەتە، بەلام برايائى مىسىرى ئارەزاپى خۇپان دووبىارە دەربىرى و هانىيان دايىن تا لەپىنا و گىتنەـ بەر رېگا - چارە ئاشتىانەو پى سەلمانىدىنى سـ كومار كار بىكەين .. من لەرۇو دەستپاكى مېزۇمىتى شەم قاسانە دەكەم .. جارېكى دېكەش بېم ووتىن لەوبا وەرەدا م سەركۆماـ عەبدولەلام عارف رېگا چارە ئاشتىانە ئىپە، شەوانىش ((واتەبرايائى مىسىرى و، رېكىپ)) وايائى دەسپا رەدىن تا بەرە وام هەولى لەگەلـ دەيىن بۇمۇزۇو دەلىم: عەبدولناسر بەتـ وەـ دەـ زى بەكارەپەنـ ئىھىز بۇ لەم مەسەلەـ بـ ..

پرسىار: ھەلۋىستى عەبدولناسر لەمەر كیشەي كوردىجى بۇو ؟ وەلام: عەبدولەلماـ سر بايەخى بەم كیشەبە دەدا و من خۆم ئاماـدەي چەندىن وەت و ووپۇزى لەمباـ بەتە بۇوـ .. جارېكىان عەبدولناسر بەئامادەبۇونى ھەمۆمان واتە عەبدولەلماـ و من و باقى ئەندامانى وەندەكە ووتى: برايـان من پېشىـار دەكەم مەسەلەـ كورد بە وەت و وېز جارەـ سەرېكىـ، عەبدولەلماـ تا رازى بۇو لەـ وەـ كەـ كوردىـك بەـنـاـ وـىـ شـەـ وـكـەـتـ حـەـبـىـ وەـكـ پـەـنـاـ بـەـرـېـكـىـ سـيـاـسـىـ لـەـقاـھـىـرـ دـەـزـياـ وـ كـاتـىـ سـەـرـداـنـەـكـەـيـ عـەـبـدـولـەـلـامـ بـۇـ مـېـسـرـ بـلاـوـكـراـ وـەـ دـەـزـىـ سـەـرـداـنـەـكـەـيـ عـەـبـدـولـەـلـامـ بـۇـ مـېـسـرـ بـلاـوـدـەـكـەـدـەـ وـەـ بـۇـپـەـشـ عـارـفـ شـەـمـ مـەـسـەـلـەـبـىـ لـايـ من درـكـانـدـوـ رـەـخـنـەـيـ لـەـعـەـبـدـولـەـلـامـ كـرتـ وـ وـتـ ئەـبـدـولـەـلـامـ جـۇـنـ دـەـبـەـ وـېـتـ يـەـكـىـتـىـ سـيـاـسـىـ لـەـگـەـلـداـ بـېـسـتـىـنـ كـاتـىـ رـېـكـىـ بـەـكـورـداـنـ دـەـدـاتـ تـاـ بـلاـوـكـراـ وـەـ دـەـزـىـ ئـىـمـەـ لـەـقاـھـىـرـ بـلاـوـبـەـتـەـ وـەـ لـەـوـلـامـ دـەـلـامـ وـوتـ: قـاـھـىـرـ بـۇـ ھـەـمـوـ كـەـسـىـ لـەـسـەـرـ كـازـىـ پـەـشـتـەـ وـەـمـوـ دـەـتـوـانـ بـلاـوـبـەـتـەـ وـەـ خـۆـپـاـنـىـ تـىـاـ بـلاـوـبـەـتـەـ وـەـ دـواـيـىـ وـوتـ: عـەـبـدـولـەـلـامـ خـاـ وـەـنـ ھـەـلـوـپـىـتـىـكـىـ ئـاسـاـ وـەـ لـەـگـەـلـ شـەـمـ ھـەـلـوـپـىـتـەـ ئـىـخـۆـپـىـشـىـداـ دـەـگـونـجـىـ، شـەـ وـ لـەـگـەـلـ شـەـرـ ئـىـيـىـ وـ پـېـشـنـىـاـ رـىـ وـتـ وـ وـېـزـ وـ رـېـگـاـيـ جـارـەـ ئـاشـتـىـانـەـ دـەـكـاتـ وـ بـۇـپـەـشـ پـەـنـاـ بـەـرـېـكـىـ سـيـاـسـىـ لـەـكـورـداـنـقـەـدـەـ غـەـ ئـاـكـاتـ وـ رـېـگـاـيـ بـلاـوـكـرـدـەـ وـەـ كـەـنـيـەـ كـانـيـاـنـ لـىـ ئـاـكـرـىـتـ .. سـەـرـەـكـىـ جـەـمـاـلـ عـەـبـدـولـەـلـامـ رـاـ سـپـاـ رـەـدـەـ وـ پـېـشـنـىـاـ رـەـكـاـ ..

* * *

هه رکا تی مروف وو شه
کیمیا ده بیسی یه کس
شا ری هه لة بجهی کور دستانی
با سوری دیته وه یا ده
ئی مرود وشهی کیمیا وکور د
ئه وه نده لدیه که ها لاون که
به زه حمهت ده تو اتری لـه
یه کیا ن جیا بـکه یـتـه وـه

بر پیوه ته چا که هی دوستا ن و قه شیش کله هی له نا حده ز و
دوز منا نی شا کات، به لام گه لی کور دما نوب زو تشه وه
ر زگا ریخوا زه که هی عده وله تا نی سوسیا لستی له سه روی
هه مو وشیا نه وه یه کیتی سو فیه ت به دوستی راسته قینه ی
خوی و کیشه ره وا که هی ده زانیت و جاوی له بیا رمه تی
شه واهه پشتیو ای شه وان به راست ده زانیت و
به شه رکی سه رشا نی دوستا نی ده زانیت، که له مه بینه ت
دا دا کوکی لی بکه ن و له سه ری بینه قسه و پشتیو ای
لی بکه ن . .

گه لی کورد هه رگیز دوست و دو ز من له بیه کت تای
ته را زو ویه کد انا نیت و به یه ک چا و سه بیری هه ر
دو وکیا ن شا کات، له به را مبه ره و هشاده رکی سه ر
شا نی و لاتا نی سوسیا لسته که بارمه تی گه لانشی
ژی بر دهست و بز وتنه وه بوزگا ریخوا زه کانیا ن بده ن و
به راشکا وی دا کوکیان لی بکه ن .

له را سپیدا جیگای داخه کده ده وله تا نی سوسیا لیستی
ها و کاریو پشتیو ای هه ندی رژیمی دا پلو سینه ر و
سه رکوتکه ری جیها نی سی ده که ن، له کاتیکدا که
بز وتنه وهی رزگا ریخوا زی گه لان دوستی راسته قینه ی
بلوکی سوسیا لستی له سه روی هه مو وشیا نه وه دوستی
راسته قینه ی یه کیتی سو فیه تن و شا نا زی پیوه ده که ن
ده بی و لاتا نی سوسیا لستی که و
قا وغه ته سکه بشکینن و به گلاستن وست شه ری ئیه
دیا ردا ته بکه ن مده بدوا یه له سه ر گه لی کورد بینه
ده نگ و پشتیو ایان لی بکردا یه که له لایه ن
رژیمی عیرا فه وه هه ره شهی له نا و بردنی لی ده کریت
و شه ری جین و سایدی له ده دا ده کریت . .

له لایه کی تردا نده ده بدوا یه له سه ر صدا م و رژیمده که هی
بینه ده نگ و پیکری له سزا دا نی بکه ن، چونکه به
ثاشکرا صدام له نا و چه که پیلانه کانی که مریکا و
کونه په رستا ن جی به جی ده کات *

۳- هه لويستي مرؤفا يه تي . . .

يا رمهتىيان بو بيريندا ران ره وانه کرد، ههندىكى تر وايان نيشان دا کەدەيائى دەنەيەن رادەيدك بىـ بهـ كـاـ رـهـيـنـاـ نـىـ چـهـكـىـ كـيـمـيـاـ وـىـ دـاـ بـيـنـىـ وـ لـهـمـيـاـ نـىـ رـيـكـخـراـ وـىـ نـهـتـهـ وـهـيـهـ كـگـرـوـهـ كـاـنـ هـهـنـگـاـ وـىـ عـهـمـلـىـ هـهـلـبـگـرـنـ وـ شـيـداـتـهـيـ عـيـراـقـ بـكـهـنـ . . .

كـاتـىـ رـيـزـمـىـ عـيـراـقـ بـوـ جـارـيـكـىـ تـرـ لـهـمـاـنـگـىـ ثـاـبـىـ ۱۹۸۸ـ بـهـ ئـاشـكـرـاـ چـهـكـىـ كـيـمـيـاـ وـىـ دـهـكـارـكـرـدـ وـ زـورـ دـهـولـهـتـانـ بـهـ لـكـهـيـ رـوـونـ وـ ئـاشـكـرـاـيـانـ کـهـوـتـهـ دـهـسـتـ،ـهـوـهـ بـوـ هـيـزـهـ بـيـشـكـهـ وـتـنـخـواـزوـ حـزـبـهـ پـيـشـفـهـ رـوـ کـانـىـ عـهـرـهـ بـ وـ نـاـ وـجـهـ كـهـ بـهـ يـاـنـ بـوـشـيـداـ نـهـيـ عـيـراـقـ دـهـيـكـرـدـ،ـ بـهـ لـامـ هـهـرـجـىـ زـانـكـوـيـ عـهـرـهـ بـ وـ لـاتـانـىـ دـيـكـهـيـ عـهـرـهـ بـىـ بـوـونـ زـورـ بـىـشـرـمـاـنـ لـهـ زـيـرـ پـهـرـدـهـ بـهـ كـىـ رـهـشـداـ بـهـ ئـاشـكـرـاـ دـاـكـوكـيـانـ لـهـ صـداـمـ وـ رـيـزـمـهـ كـهـيـ كـرـدـوـ هـهـولـيـانـ دـاـ شـهـمـ هـيـرـشـ رـاـبـکـرـنـ کـهـدـئـىـ سـهـدـاـمـ بـهـ رـبـاـ بـوـوـهـ لـهـهـمـاـنـ کـاتـداـ هـهـنـدـىـ لـاتـىـ وـهـكـ سـورـيـاـ وـ ئـيـرـاـنـ بـهـ رـاشـكـاـ وـيـوـبـهـ ئـاشـكـرـاـ،ـ ئـهـمـ تـاـ وـانـهـيـانـ رـيـسـوـاـكـرـدـ بـشـتـبـوـاـشـىـ خـوـيـاـنـ لـهـگـهـلـ گـهـلـ لـيـقـهـ وـماـ وـىـ کـورـدـمـاـنـ رـاـگـهـيـاـنـدـوـ لـهـهـوـيـهـ کـانـيـ رـاـگـهـيـاـنـدـاـ بـلـاوـيـاـنـ کـرـدـهـ وـهـهـ لـهـلـوـيـسـتـيـ تـورـكـيـاـ نـهـكـ بـىـ هـهـلـوـيـسـتـيـ بـوـوـ بـهـ لـكـوـ بـرـيـتـيـ بـوـوـ لـهـ هـهـلـوـيـسـتـيـ رـيـزـمـىـ عـيـراـقـ وـ بـهـ ئـاشـكـرـاـ دـاـكـلـكـىـ لـهـعـيـراـقـ کـرـدـ رـيـگـاـيـ شـهـدـاـ پـېـسـوـرـاـنـ سـهـرـدـاـنـىـ خـبـوـهـتـگـاـ کـانـيـ پـهـنـاـبـهـرـاـنـ لـهـمـ وـلـاتـهـ دـاـبـهـ کـهـنـ لـهـلـاـيـهـ کـىـ تـرـداـ لـاتـهـ پـهـ کـگـرـتـوـهـ کـاـنـىـ شـهـمـرـيـكـاـ پـيـشـ هـهـمـوـ وـ لـاتـانـىـ دـيـكـهـ بـهـ رـهـسـمـىـ رـايـ کـهـيـانـدـ کـهـ بـهـ لـكـهـيـ تـهـواـ وـىـ بـهـ دـهـسـتـهـ وـهـيـهـ،ـ رـيـزـمـىـ عـيـراـقـ چـهـكـىـ کـيـمـيـاـ وـىـ بـهـ کـارـهـيـنـاـ وـهـ وـ بـهـ رـهـسـمـىـ حـكـومـهـتـىـ عـيـراـقـىـ تـاـ وـانـبـاـرـکـرـدـ وـ کـونـگـرـيـسـىـ شـهـمـرـيـكـىـ پـروـزـهـيـدـهـ كـىـ پـيـشـكـهـ کـرـدـ تـاـشـاـ بـلـوقـهـيـ ئـاشـكـرـاـ بـوـوـ بـهـ لـامـ لـهـهـمـاـنـ کـاتـداـ سـهـرـوـكـىـ پـيـشـوـوـيـ ئـهـمـرـيـكـاـ (ـريـگـاـنـ)ـ ئـهـمـ پـرـوـزـهـيـهـ مـورـنـهـ کـرـدـ وـ بـهـ بـوـوـ بـهـ بـرـيـاـ روـ وـهـرـ بـهـ وـوـشـكـىـ لـهـسـهـرـكـاـ غـهـزـ مـاـيـهـ وـهـ،ـ هـهـرـ هـيـنـدـهـشـىـ نـهـبـرـ کـهـرـيـكـهـ وـتـنـيـكـىـ لـهـگـهـلـ عـيـراـقـ مـسـوـ کـرـدـ وـ قـهـ رـيـزـيـكـىـ (ـ۱ـ/ـ۵ـ)ـ مـلـيـاـرـ دـولـارـ دـاـيـهـ عـيـراـقـ،ـ جـاـ بـوـ ئـهـمـ مـهـبـهـسـتـهـ کـهـوـتـهـ فـرـتـ وـ فـيـلـ وـ پـيـجـ خـواـرـدـنـهـ وـهـ رـايـگـهـيـانـدـ کـهـلـرـيـكـخـراـوـيـ نـهـتـهـ وـهـ کـاـنـداـ رـولـىـ خـوـيـ دـهـلـهـتـانـىـ بـىـ لـاـيـهـنـ ئـيدـاـنـهـيـ عـيـراـقـ . . . دـوـاـبـىـ بـهـ رـيـتـاـنـهاـ هـيـرـشـيـ ئـاشـكـرـاـيـ خـوـيـ دـهـسـتـيـكـرـدـ وـ بـهـ کـاـ رـهـيـنـاـنـىـ چـهـكـىـ کـيـمـيـاـ وـىـ تـاـ وـانـبـاـرـکـرـدـ،ـ بـهـ لـامـ شـهـوـيـشـ نـهـيـوـيـسـتـ پـيـوـهـنـدـىـ خـوـيـ لـهـگـهـلـ عـيـراـقـ تـيـكـ بـدـاـتـ،ـ وـبـيـاـنـوـيـ دـهـهـيـنـاـيـهـ وـهـ کـهـ بـهـ لـكـهـيـ ئـاشـكـرـاـيـ بـهـ دـهـسـتـهـ وـهـنـيـهـ،ـ بـهـ لـامـ کـهـ بـهـ لـكـهـيـ کـهـوـتـهـ دـهـسـتـ ئـهـ وـ بـهـ كـهـوـتـهـ پـاـشـهـ كـشـوـ رـايـگـهـيـانـدـ،ـ دـهـيـوـيـ لـهـرـيـكـهـيـ ئـاـ باـزاـرـاـيـ هـاـ وـبـهـشـىـ ئـهـ وـرـوـپـاـ گـوشـارـىـ بـىـ بـرـشـتـاـنـهـ

لـهـمـ قـوـنـاـغـهـ پـرـ هـهـرـاـ وـ بـهـ زـمـهـىـ.ـ شـهـمـ رـوـزـگـارـهـ،ـ زـورـلـهـ رـيـكـخـراـ وـ دـهـولـهـتـانـ بـاـسـ لـهـمـاـفـىـ مـرـوفـ وـ مـوـرـفـاـيـهـتـىـ دـاـ دـهـكـهـنـ،ـ جـارـىـ وـاـشـهـيـهـ بـهـ بـيـانـوـيـ بـيـشـيـلـ كـرـدـنـىـ مـاـفـهـ كـاـنـىـ مـرـوفـ لـهـمـ وـلـاتـهـ بـاـ شـهـ وـ لـاتـهـ،ـ سـيـزاـيـ ئـاـ بـورـىـ بـوـ دـهـرـدـهـكـهـنـ وـ گـهـمـارـوـيـ ئـاـ بـورـىـ دـهـدـهـنـ وـ بـهـبـهـنـدـيـهـ كـاـنـىـ خـوـيـاـنـيـانـ لـهـگـهـلـداـ دـهـبـرـنـ وـهـرـهـشـهـ بـاـنـ لـىـ دـهـكـهـنـ،ـ بـهـ لـامـ بـوـ هـهـمـوـ خـاـوـهـنـ وـبـيـژـداـنـ وـ رـايـ گـشـتـيـ جـيـهـاـنـ وـ دـهـولـهـتـانـ ئـاشـكـرـاـيـهـ کـهـ رـيـزـمـىـ عـيـراـقـ بـهـ کـرـداـ رـهـكـاـنـىـ شـهـمـاـنـهـيـ تـيـبـهـرـكـرـدـوـهـ وـ بـهـ تـهـوـاـ وـيـ مـاـفـهـ كـاـنـىـ مـرـوفـيـ عـيـراـقـ قـىـ خـسـتوـتـهـ ڈـيـسـرـ پـيـهـهـ وـ بـهـ کـاـ رـهـيـنـاـنـىـ بـهـ كـوـمـهـلـ وـ بـهـ شـهـشـهـنـجـهـ دـانـ وـ لـهـسـيـداـرـهـدـاـنـىـ ئـافـرـهـتـ وـ مـنـدـالـ وـ بـهـرـهـ مـيـرـدـ وـ پـهـکـهـهـ كـاـنـ،ـ کـارـىـ رـوـزـاـنـهـيـ حـوـكـمـرـاـنـهـ كـاـنـىـ عـيـراـقـ،ـ زـورـجـاـرـاـنـ بـاـسـ لـهـوـهـ دـهـكـرـاـ،ـ شـهـگـهـرـ دـهـولـهـتـيـكـ مـاـفـهـ كـاـنـىـ مـرـوفـ بـيـشـيـلـ بـكـاتـ،ـ مـاـنـاـيـ شـهـوـهـيـهـ بـاـرـىـ بـهـ ئـاـ گـرـ دـهـكـاتـ وـ چـارـهـنـوـسـوـسـيـ خـوـ بـهـرـهـ وـ هـهـلـدـيـرـيـكـ هـهـلـدـهـدـاـتـ وـ بـهـ دـهـهـسـتـيـ خـوـيـ دـيـاـرـيـ دـهـكـاتـ،ـ کـهـ چـيـيـ بـوـ هـهـمـوـ لـاـيـهـهـ كـاـشـكـرـاـبـوـوـ کـهـشـهـمـاـنـهـ وـوـشـهـ وـ نـوـوـسـرـاـ وـهـيـ سـهـرـكـاـغـهـزـنـ وـ لـهـمـهـيـداـنـىـ عـهـمـلـيـداـ بـوـونـيـاـنـ نـيـيـهـ . . .

ساـلاـنـهـشـ لـهـرـاـپـورـتـهـ کـاـنـىـ رـيـكـخـراـوـيـ نـيـوـ دـهـلـهـتـانـ وـ رـيـكـخـراـوـهـ مـرـوفـ دـوـسـتـهـ کـاـنـ ئـاـ ماـزـهـ بـوـ شـهـوـهـدـهـ كـرـيـتـ کـهـفـلـانـ وـ فـيـسـارـ دـهـولـهـتـ ماـفـىـ مـرـوفـيـاـنـ پـيـشـيـلـكـرـدـوـهـ رـيـزـمـىـ عـيـراـقـ تـهـكـهـرـ مـاـفـهـ کـاـنـىـ مـرـوفـ بـيـشـيـلـ دـهـكـاتـ،ـ بـهـ لـكـوـ گـاـلتـهـيـ بـهـ مـرـوفـ وـ مـرـوفـاـيـهـتـيـ دـيـتـ وـ مـرـوفـ لـاـيـ شـهـ وـ تـهـنـهاـ کـاسـهـلـيـسـهـ کـاـنـىـ خـوـيـهـتـيـ،ـ ئـهـمـ رـيـزـمـهـ بـهـ ئـاـشـكـرـاـشـهـرـيـ کـورـدـقـرـاـنـ پـيـرـوـ دـهـكـاتـ وـ بـهـ خـهـسـتـيـ چـهـكـىـ کـيـمـيـاـ وـىـ دـزـيـ هـاـ لـاتـيـاـنـىـ خـوـيـ دـهـكـارـ دـهـكـاتـ هـ پـاـشـهـ وـهـيـ هـيـزـهـ بـهـ رـهـهـ لـسـتـكـارـهـ کـاـنـىـ عـيـراـقـ لـهـسـاـلـيـ ۱۹۸۷ـ رـاـيـاـنـ گـهـيـانـدـ کـهـ رـيـزـمـىـ عـيـراـقـ چـهـكـىـ کـيـمـيـاـ وـىـ بـهـ کـارـ دـهـهـيـنـيـ،ـ کـهـسـىـ شـهـبـوـ بـلـىـ شـهـمـمـ پـيـشـ دـيـكـرـدـنـىـ مـاـفـهـ کـاـنـىـ مـرـوفـ وـ شـهـرـيـ جـيـنـوـسـاـيـدـ بـهـ لـامـ کـارـهـسـاـتـيـ هـهـلـهـ بـجـهـ بـوـ هـهـمـوـلـاـيـهـهـ کـيـ ئـاشـكـرـاـ کـرـدـ،ـ رـيـزـمـىـ عـيـراـقـ جـهـكـىـ کـيـمـيـاـ وـىـ دـزـ بـهـ هـاـ وـ لـاتـيـاـنـىـ لـاـشـهـرـ بـهـ کـارـ دـهـهـيـنـيـ،ـ دـهـهـ وـبـوـ لـهـ ۱۹۸۸/۳۶۲۶ـ خـاـفـيرـ پـيـرـيزـ دـيـكـوـبـلـارـ سـكـرـتـيـرـيـ گـشـتـيـ نـهـتـهـ وـهـ کـاـنـ لـهـ بـهـ يـاـنـيـکـيـ رـهـسـيـداـ ئـيدـاـنـهـيـ عـيـراـقـ بـهـ يـاـنـيـکـيـ رـهـسـيـداـ کـرـدـ لـهـهـمـاـنـ رـوـزـداـ رـوـبـرـتـ مـوـگـاـبـىـ سـهـرـوـكـىـ بـزـوـتـنـهـ وـهـ دـهـولـهـتـاـنـىـ بـىـ لـاـيـهـنـ ئـيدـاـنـهـيـ خـوـيـ بـهـ رـيـزـمـىـ عـيـراـقـ رـاـيـهـيـانـ کـرـدـ،ـ لـهـلـاـيـهـهـ کـيـ تـرـيـشـ سـهـرـوـكـىـ وـهـ زـيـرـاـنـىـ بـهـ رـيـتـاـنـهاـ وـسـهـرـوـكـىـ خـاـچـيـ سـوـوـرـىـ دـهـولـهـتـاـنـىـ غـيـنـيـاـ ئـيدـاـنـهـيـ عـيـراـقـ قـيـاـنـ کـرـدـ،ـ ئـهـمـ جـهـهـ جـهـهـ دـهـنـدـيـنـ رـيـكـخـراـوـيـ پـيـشـكـهـ وـتـنـخـواـزـيـ عـهـرـهـ بـ وـ جـيـهـاـنـ . . . هـهـ رـوـهـهـاـ هـهـنـدـىـ دـهـولـهـتـ کـهـ وـتـنـهـ خـوـوـ کـوـمـمـهـكـ وـ

گه ورده دز به سرونا بجهتی بود چونکه به که نیزین

چاره لمه میزدرو، حکومه تی به چه کی کیمیا وی ها ولاتی
سروکوت کردن و لبدانی بزوئندوی رزکاری

خوازی که ای کیمیا وی، بپارلمرا بن لمنهوان خیزه

به لام جه کی کیمیا وی، بپارلمرا دن شما پرازه -

نه باره کان بسو زه هرا اوی کردنی کانهبا دن شما پرازه -

کانی شور به کار هاش تووه ..

۱۹۸۹ از به که مبن دیکه وتن بتو قمه دعه کردنی یهم چه که

له لاما ی مورکرا او و دا وا لهدوله دن کرا و بکولله

توپی کازی خنکیه دن کارنه هیبتن. به کارنه ردا به کارنه ردا

له شه ری به که می جیها ن بمه شبو ویه کی به درقا وان بنه

خاکی خویان دن هملیا ن بمه که نی و عوره بیان

شوبندا بجهنی ..

هر لمه سره تا کنرا انسه کانی دمنک و بایسی جیههان

نهم هه و اله سماک و دلته زینه بیان راکمه بایا نسد و

دیکه راکه بیان روزنا مه و هویه کانی

چا و خویان هه له بجهی شه هیدیا ن بینی ..

له وانه بمه سه خوشکی هبیر و شیما و ساکا زا کی

له قله دم دا و ههندیکی تر به اکبرنیکا ای کوردستا

نا ویان بزه دهندیکی تریش به بینی سی په مه

نه هریکا لمه دره که کان دزی مهه که رهیما

که بمه هوی کوشنی زما رمه کی ذوری فیستا مهه کان.

دواجا ریش لدم سه دمه بدر توکوله شکا شد و

به کار هینا و دوایی دزی هبیر هکانی بمه که رهیما

له سال (۱۹۸۷) به شیوه کی شا شکرا ده کار کرد.

دوستو وته شدم رژیمه دزی ها ولاتیا نی بی دیغا عسی

دلته زینه کانی لمه سر بمه ده کار کرد.

را بیجله کان دن و بمه روکی خا ون ویزدا شا نی گرت و

ویزدا شه زینه ده کان هه را نه وه، جونکه دیمه نه

سر ومه کان ده کار کرد.

که بسته شده و مهیه کی شا شکرا ده کار کرد.

شا شکر آسا راه زایی خوی ده رسیری و چهندین تا و مندو

حکومه و ریخترا وی جیها نی په ده ده شه رم کوئی

ولاتا و شه م کاره دیزجیما ن رسیوا کرد. ریماره یه کی

۱- ترا زیبایا که له ته راز دووی ویزدا ندا :

زوریش شا عیبر و نوسوسه ری خویان دا شه م کاره سا تهیا و

جهیها نی ویزدا ندا ویزدا ندا

نه جو اسی لاو اندیانه وه .. بیه لام هیچ لمه ما نه نهیسا ن

توانی بزینه که سا ریزی بکهن و ریکری لمه دویسا ره

بزوئو وهی بیکه کیمیا وی قده ده ده که ده کار کردنی

که هیزه کانی شیرا ن هه له بجهه بیان دا کیمی کرد، رزیمه

عیرا بی شه رهیا نه لر و هر ریزه کانی نسبه دی

شا کما مدا بزوه هوی کوشنی زیا تر له (۱۵) همه دیار

ها ولاتی لاشه دیتم شاده و هیبت مد شدم زما ریشه ش

کرد و شاری همه بجهیه بیکه وته بیه جی هیبت وشا ده که ش بسوده

کورستا نیکی بمه کومه لی دا نیشتوا نه کمی، زیانه تر لسه

جهوشا هه زایی دیکه ش سر که دن بیون و که وندن

ب. هفداد

تاریخی گله کورد

لە تەرازوی ویژدان و ھەلویستی مروقا یە تیدا

کوردو چەکی کیمیا وی . . .

کوشتني بونه وەر، ج مروف و گیان وەربیت، یا جرومکسی، جوره گازه کەی لەھە مسوپیان تۆستاک ترە چونکە لە ما وەپەکی کورتا دا کار دەکاتە سەر پیست و بورى ھەنەسەدان و شەندامەکانى ھەست و گوشار بوسەر خوپىن دەھینى و لەگەلیدا دەئۆکسی و زەھرا و دەکات کەلە ئا کاما دەپەشە لەگیان دەکات ولە نا وی دەبات .

کورد، شۇو گەلەپە کەسەدان ھەزار سال بۇ لەزابن لەشۇپىنە ئىستا کە بەکوردستان ناسراوه، ژیا و بويىدە مېن جاریش لەسالى ۱۵۱۴ از، باش شەرىچا لەپەران کەلە ئىبا ان عوسمانى و سەفەۋەپەکان رووپىدا بۇ دو و بەشى جىا دابەش كرا و ھەرپا رچەپەکى لەپەندرە بە پەکى لەم ھەردۇو ئىمپېرا تورىيەتە، ھەرۋەھا پاش شەرى پەکەمى جىبەن جارىكى تىر بەشە مېراتلى عوسمانى پەکەن بەپىي پەپىي نېيك دابەش كرا بەدە، بەم جورە کوردستان بۇ بە چوار پىارچە لەپەنچى جىا و سنورى دەست كەردى ئىمپېرپا لېزمى بۇ كېشىزا . ئا بەم جورە ئىستا لەسەر نەخشە ئىجىان جە لە پا رىزگا (استان) کوردستان لە ئىران شۇپىنە ئى دېكەبەنیوی کوردستان دىبا وى نەكرا وە، ھەرچەندە كە تىكراى رەپەرە کوردستان لەنباوان { ۵۰۰ - ۵۲۰ } ھەزار كېلۆمەتر چوا رگوشەپە، تا وەکو ئىستا شەندەن پەپىمان لەپەنچى جىبەمانى بەغدا و سەعى ئا با دو جەزائىر وەتەن باشىدا بەکار دەھېتىن و دەبېتە هوى

ھەركاتى مروف و شەپە كىمما و چەکى كىمما وى دەبېسى، بەكسەر شارى ھەلە بچەپە كوردستانى باشورى دېتە و پاد، كە فرۆكە کا نى رېبىمى عېراق بەچەکى كىمما وى و گازى ژەھرا وى بوردو ما سبان كرد . . شەمرو ھەر دو و شەپە كىمما و كورد شەندەن لەپەك ھا لائون كەزە حەممەت دەتواتىرى لەپەكتەريان جىا بەكەپەتە وە . كورد، ئەوگەلە زور لېكرا و سەتم دىدە و چەۋسا و دېپە كەپەدرېپە بىي مېزۇو تا مى سەرپەستى و سەرپەخوبىي تە جىشتە، ئېمرو ژما رەپە ئەم گەلە دەگاتە (۲۵) ملىيون مروف، تا وەکو ئىستا شەنەپەتىمما نەكەيدا بەشۇ پا رچەپا رچە كرا وە، ئەم گەلەچەند بەدەپە تا مەزرو و شەپەداي سەرپەستى و سەرپەخوبىي و ئاشتىپە و بى پسانە وە خەباتى لەپېنا و باندا كردو، كەلەم رىگا يەشدا قوربا نى زۇر زەنەندى پېشكەش كردو و گەلەپە ئازارو كويىرە وەرى و دەرە سەرەپەپەنچەپەنچە دا كېرکە رانى كوردستان بەھەمۇ شىوهپەك ھەولىان دا وە كەستورى كوردستان تەسک بەكەنە وە زمان و روشنېپەرە كورد بەتۈپىنە وە گەلە كورد لەنەن بېپەن بۇ ئەم مەبەستەش كوشتنى بە كومەل و شەرى كورد قران لەپەنچى شەرى جىنۇسايد و بەكارھىنە ئى چەکى قەغە كرا و بوسېپە وە روخسارى نەتە وايەتى بېپەرە كرا وە . . . بەلام چەکى كىمما وى، بەم مادە شل و گازو توندا نە دەوتەپەتە كەلە شەردا بەكار دەھېتىن و دەبېتە هوى

چلکی گه توئی ... بوچی؟!

سەرگەوت محمد

جه رشومی و بومبا ران کردن و کیمیا با رنگردنی گوشت دو شاروش اروچکه کانی کوردستان و شەھوارە کانی با شوری عیراق و شاروش اروچکه کانی عیراق بەدهستی رژیمی عیراق بومان دەودەخات شەگەر جلموی فورما نەرەوا با نی عیراق نەگیریتە شەوا چارەنوسی بەکارهینا نی شەم جەکەش هەرەھە مان چا - رەنوسی خەردەل و سیانیدو فوجیین و گازە ژەھرا ویدکانی تر دەبیت کە تەنھا لەشا ری هەلەبجە پېت لە (۵) ھەزار کەسی بىتا و اتىان بەکومەل خنکاندو نزیکەی ھەمان ژما رە شیان بېرىندار گردد . . .

بەلام شەگەر شەمباری کەلەکەبیووی چەک و تقاقي مودیسرن لەم دەبەر شەيتوا نېبیت فەرمائىرەوا با نی دېكتاتور لە چەشنى ھەيلەر و مۇسۇلىيىنى وشائىرنا ن و هي ترىش بىبا رېزى شەوا بەھەمان شیوه خوبىرچەک كردن و ترورو دا پلۇسىن دادى رژیمی عیراق نادات و روژیک دېت کەلەيشا وي رق و قىبىي بېرۇزى كومەلانى خەلکى عیراق تەخت و تا جى (صدا م) دا رەودەستەكەي رابالىت و كوتا يى بەشەوەزەنگى ئەنگوستە چا وى فاشىزم لەلاتەكەمەندا بېنىت . . .

* * *

دەزگا کانى راگەبا شەنى جىبەن لەم دوا بىيەدا ھەوالىكىا د بلا دەركەدە وە كەكوا يە رېزى (صدا م) بەميا زەمتى زانا و شارەزايانى ئەرجەنتين و مېرسو بەسۆد وەرگرتەن لە بشتگىرى ما ددى سعودىيە و كۈپىتە خەربىكە چەکى وپرا نەكىرى شەتمۇمىش دەخاتە پال شەمبارى لەزمارە نەها تۇوي چەکە مودىرنە كانى . بەلى ! دوا بەدواي وەددە سەھىنەن و بەكارە هېنى ئى چەپەرىز زەنجىرى دۇغۇرۇرۇزى بومى ئاپالىم و ھېشىۋىي و موشەكى زەھى بەزەھى و چەکى قەدەغەك - را وى كېميا وي و چەرشۇمى، شەوا شەمجا رەبىا ن بېرىو خەپالىنى خوشى عەفلەقىيەكان خەربىكە شىۋا زېكى دېكەي يەكجار تەرسنا كى كۆشت و كۆشتارى بەكۈمىلى لى لەدا يېك دەبېت . دا بىارە رژىمی عیراق ھەربىدەنە دلى ئا و ناخا نەدەھە كەسەرتىسا سەرى عېراقى كەردوشە سەربا زەكە شەمبارى دا كەردىنى جورە ها چەکى كۆشنەدەي مودىرسن و ھېنىدە لەشەپولى تولەستىنىي رق و بېزازارى كوردو عەرەب و كەمايەتىيەكانى عېراق دە تىرسى بە جورى كە كاراپېشى بۇتە گەران بەدوا ئىشۇرە شۇزا زى تازەھە بېرخەرجى كاولىكەن و مەرۆف قرا ن . . .

ھەوالى دەرسەت كەردىنى چەکى شەتمۇمى لەلایەن رژىمی عېراق، (راست بىي با ئا) خوي لەخوبىدا سیاست و رېبىازى ملھوا - بەھى عەفلەقىيەكان شاشكرا دەكتات و پەرەدە لەرۇوی بېرى بۇگەن و ئاڭا رى سەرچەلانە دەستەلاتدا رانى عېراق ھەلەدەدا - تەوه، لەكەتىكىدا گەلى عېراق لەزېر بارى قورسى تەنك و چەلەمەي ئا بورى و سیاسى و كۆمەلەپەتىدا دەنالىيىنى و سالە دۇغۇرۇرۇزى كانى حوكىمى عەفلەقىيەكان و شەرى ھەشت سالەي عېراق - شەران و شەرى كورد قرا ن بە جارى ئا بورى عېراق ھەمان كاول كەردوشە سەرۋەت و سا ما نى ما ددى و بەشمەرى شەم لاتەپا ن بېفېرۇدا و، كەچى فەرمائىرەوا با نى عېراق لە جىاتى شەوهى مل بەدەشە جا رەسەر كەردىنى شەم كېرۇگەرفتا نەو پەرەپەدا نى كەرتى پېشەسازى و بوزا شەنەھە كەشت و كا ل و شەھىشتنى دىا رەدەكەن ئەلەن و سان و بېكارى و رېشەكىش كەردىنى فەسادو رەشەو بەرتىل خورى، لەجىاتى شەوهەھېشىتا بەشىكى زورى دا ھاتى لاتەكە ما ن سەرفى پېرچەك كەردىنىي چەپەن و جاش و دەزگا کانى دېكەي دا پلۇسىنى گەلى عېراق دەكەن و بەدواي شىوازى تازەھە كۆشت و بىرى بەكۈمىسىل دەگەرىن . . .

لە لابەكى دېكەوە شاخو حكۆمەتى عېراق چەكى شەتەمى بىو چىبە و بەم كارە دەبەوي كى بىترىسىنى ئا قېكىرىدە وە كانى پېشۇرى بەكە رەھىنە ئى چەكى وىد

سەری دەنەو سەریت، شە منىستى دووسال لەمەوبەر لە كوبۇنە وەكىنى ژئىف ھەستى بەم شاتانى عېراق نە دەكىد، يا بلىيچىن شەوكاتە وەك ئىستا دلىنبا نەبۇو بەلام دواى بەبەلگە وە راستى مەسىلە كەي بوساغبۇو تازەدە سەير لەم مەسىلە كەي شەوەيە كە عېراق سوورە لەسەر دروکىردىن و بەلگە كا نى شەشكەنچەدا نى مندا لان لەگرتۇخانە كا سىدا ناسەلمىنى .

پرسىار: بەرىاي ئىيۇھ ئەم ھېرشبەي ئە منىستى دەزى حکومەتى عېراق دەكىت، لەو رووھوھ نىيە كە رېكخرا وەكە دەبىيە رەركات لايەنلىرى زۇرلىكىرا وان بىرىت؟ . وەلام: رېكخرا وى شە منىستى بېشى خەلکانى زۇرلىكىرا و دەگرى، لايەنلىرى كىرا وە سىيەكىان دەگرى، لايەنلىرى كە شەشكەنچە دەدرىپىن، شەركى سەرشاشى شەم رېكخرا وەبە كەلەھەر شۇپىنى زۇرۇستەم هەبى شەم لەسەرەيەنلىرى دەكەنلىرى، شەم ھېرۋە بۇدزاپەتى حکومەتى عېراق بەرپا نەكرا وە . . . چونكە شە منىستى دوژمنا بەتى لەگەل عېراق داشىپە . . . تەنھا ھەولىمۇ شەوە دەدات كە خەلکانى عېراق شاگادا رېكاتە وە كە لە ولاتە كەپا سانى ھەن بەشىۋە كەنىنى نا مەروغۇانە رەفتارىيان لەگەلدا كرا وە زاروکانىان شەشكەنچە دىزىپو ناشىپىن دراون . .

* * *

وەلام: ئىيمە ئا وي (۵) مەنالما نايە كە شەش تا سىزدە سالەن و لە زېندا نەكىنى عېراق خەسىنرا ون بى شەشكەنچە دەكەنلىرى . . . جەڭەلە ما نە ئا وي (۳۰۰) مەناللى ترمان نايە كە دەست درېزى جەنسىان لېكرا وە بى شەندامە ھەستە وەرەكەنى لەشىان لەكارەبا درا وە . . . ھەر رەھە دوو زېندا نى بەردارا و مان نايە كە جەنلى با وەرن و بەبەرچا وى خۇپا نەھەشكەنچە ياندا ون .

پرسىار: ئەم راستىا نەتا ن چۆن بى ئاشكرا بۇو؟ چۆن زانىتا ن ئەم جۆرە رەفتارانە لەگرتۇخانە كا نى عېراق رۇو دەدەن؟ .

وەلام: ئە وەي راستى بىت ئەوا بودە سال دەچىستە لەو كاتە وە كە خەرپىكى نۇو سىنى كىتىپىك بۇوم لە دىزى بىرىتىم و شەش سال دەبىي بلاوکرا وەتە وە، من لە شىزىكە وە ئاگادارى كاروبارى شە منىستى ھەم لە و كاتە وە ئە و كەلە كەلە كەيە كە وەتە مېشىم . . . بۇيە كا تىكى زورم لە ھەندى لە ولاتاندا بەسەر بىردى . . . ھەلېتەنەك لە عېراق، بەلگە دە ولەتە كا نى ئا وە راستى ئە فريقيا، بەلېكۈلىنە وەكىنى شە منىستى دا چوومە وە پرس و سوراخم لە چەند كەسانى كەركەتىيا ياندا ھە بۇو دىزى شە منىستى بۇون . . . وەندىكى دېكەشىان لايەنگىرى بۇون . . . سەرەنجام بوم دە رکەوت كەن رېكخرا وى شە منىستى بە ترس و سەلە مېنە وە رەفتار لەگەل مەسىلە كە شەشكەنچە دە زېندا نەكەنى ئە عېراقدا دەكتا و وېنە كە كى شەوتو ھەم بارەيە وە نىشانى بىنەر دەدا كە لەجا و ئە وەي لە واقىعىدا ھە بى، ئە وەندە ترسنەك ئىپە .

پرسىار: با لۇويزى عېراق لە لەننەدەن نكۆلى لەم توْمەتا نە دەكا . . . ئە وشتى تر دەلىي: گوايە حکومەت ئە و ما فەدى ئىپە بى وەلامدا نە وەي ئەمە . . . ئە منىستى ئە مەي بە حکومەتى عېراق را گە ياندۇھە

وەلام: وەها با وە كاتى سەبارەت بە رۇودا وېك لە دە ولەتېك دەپەرسىيە وە، ئە وە ولەتە دا وَا لە دە ولەتە ئى تر دەكاكە كەپىن و بەجا وى خۇپا نەستى مەسىلە كە بېبىن . . . ئە وانىش ھەندى جار بە بەلى و زورجا رېش بە ئە خېر راستى رۇودا وە كە دەسىلەمىنەن بى رەت دە كەنە وە . . . من خۇم تە وَا دلىنبا م لە وەي كە عېراق پېشىۋە خەستى كەربوو كەبەم جورەلە

عه فله قیه کان مند لانیش گه شکه نجه و له سیداره دده

خستوتە وە بەبى شىرىيان ھېشتۇتە وە تا وە كودا يكە
تا چار بىكەن كە دان بەدە تا وانە بىنىت كە ھەرگىز
ئەنجامى نەدەبوبو، بىباوانى رۈيىم بەڭارەزى خوبىان
بوبىان ھەلبەستا بوبو.

ھەر وەھا راپورتە كە درېزەتى دەداتى وەھلىتى:

چەللاجەكان جا وى قۇزىيانىن. ھەلدەكولن و لۇوت و
گۈي و ئەندىمى زا وزىيان دەبىرن . . ئەم جورەشىوازە
دۆزى مندا لانىش پىروكرا وە سوكا يەتى بەكچانى

پا رچەلە كرا وە دەست درېزى كرا وەتە سەريان و
بەشىوه يەكى زور درەندانە ئەشكەنجه دراون .

ھەر وەھا راپورتە كە پەنجهى بۇ و ئەوه راكىشا وە
كە تا وەكۇ ئىسماش ژماپەرەبەكى يەكچا رزور مندا

بى سەرسوھىنن و چارەنۋوسىان تادىرارە، بەلەلام
ئەمجا رەشىان بالوېزە بى شەرەمەكەي عېراق لە

لەندەن ئەم ھەوالەمى بەدرو خستە وە هېرىشى

كردە سەر رېكخرا وى ئەمنىتى نىيۇدە وەتەن .
ئەگەرچى ئەوهى لەراپورتە كەدا ھاتووه، پېۋىست بە

سەرسورمانو دەرەراوكى تاکات جونكە تا وەكۇ صادا
حوكىمىي عېراق بىكەت، ئەوا ئەم جورە كارانى
زىدەتەر دەبن و ئەمەش مەشىتىكى خەرۋا رېيكە . . خىو

رېكخرا وى ئەمنىتى ئاگادارى كارە نەھىنى يەكەن
دىكەننى يەكەن دەلەتەن دەست درېزى دەنچەنە سەرىيان .

ھەوالەكانى ئا وەخوى عېراق شتى گەلى لەدەھەسەر
تر باس دەكەن وەكۇ لەبەرچا وى با وکان كەنەن

رۇوت دەكەن وە دەست درېزى دەنچەنە سەرىيان . .
يا خود لەبەرچا وى ئافرەتان سوكا يەتى بەپىا وەكە

نىيان دەكەن . . دواي بەفيديپىو و رەسمى ئافرەتكەن
بەر روتى لەگەل بىباوانى ئەمن دەگەن . . رۇۋانى
چەندىپىن روداوي لەمانە سەپىرتىر رودەدا ت كە دنیاى
كەرو لاللى يان بىئاشىغا يە

ھەر بۇئەم مەبەستە رۇۋىسى شەممە رېكە وەتەن
ئەنجەدا شوباتى ئەمسال، بەشى ئېنگلىزى را دىرىيە

بى . بى . سى لەبەرچا وەكەن دەنچەنە سەپارەت بى
بارى زىندا نە سىسايەكەن ئەنچەنە سەپارەت بى

لەگەل (جۇنسن پال) ئىشۇرەتلىكى ئەنچەنە سەپارەت
ئەنچەنە سەپارەت بىلەن كەنەن دەنچەنە سەپارەت

چەند بىرگەپەكى ئەم چا وپېكە وتنە دەنۋوسىنە وە
پرسىا ر : ئېۋە چى لەبەرە گىردا و

سىسايەكەن ئەنچەنە سەپارەت دەزىن ؟ .

لە ۱۹۸۹/۲/۲۸ رېكخرا وى ئەمنىتى نىيۇدە وەتەن
لەبەيەن ئەنكەن ئەنچەنە خۇيدا كەتەرخان كرابوبو بۇ
ئەشكەنچەدا ن وەسىدا رەدانى مندا لان لەعېراق لە
لایەن رۈيىمى داسەپا و بەسەر عېراقدا، واپىگەيەن
كەبەردەوام رۈيىمى عمراق مافى مەرفىيەشىلدەكتى
ئەم راپورتە جارېكى تىرى بۇ راي گىشتى جىها ئەن
ئاشكرا كەردى كە رۈيىمى عېراق بەكىكە لەرۈزىمە ھەرە
بى ياسا كانىي جىها و تەرەن و شەركە بەبەرە كە و دەسوتىنى
ئەم راپورتە واي كەردى جارېكى تىر لەلان ئاوريكى
لەرەفتارە كانىي بەعىسىدە كان بەدەنە وە جارېكى ترىش
و بېزدانىان ھەزايە وە دەنگىكىي زورى دايدە وە كە
زورەبەي ھۆيە كانىي راگەيەن دەن لەۋلاتە جىا جىا كاندا
پەنجهى يان بۇ راكىشا و ئەم ھەوالەيان بەراشكىا وى
بلاوگرددە وە . . زور كەنلى تەلەفەزىپۇنى ئەروروبا و
ئەمەرىكىا و ئاسىا سەبارەت بەم مەسىلەدە دوان . .
ھەر وەھا لەھۆيە كانىي راگەيەن دەن بەكىتى سوفىيەت
وەكۇ ھەوالىكى دلتەزىن بلاوگرایە وە
لەگەس شارا وەتىنە كە رۈيىمى عېراق لە ئازا وەشكەدە
نچەدا ئەنچەنە سەپارەت بەرەستە ئەپەراستوھ، ھەم و
ھە گىرتن و سورگوم كەنلى مندا لان و خۇينىدەكە راسى
خۇينىدەنگە سەرەت ئەپەكەن و لەسىدا رەدانىان بى
تائانىي ھا و كارى كەنلى كەن دەلەلەن بەزىزىبەرەستكەر
وەفتا رى رۇزا نەي عەفلەقىيە كانىي دىيارە ئەمىش
پەكەمین جارېن كە رېكخرا وېكى نىيۇدە وەتەن
راپورتى لەم بابەتە بلاوەتكەنە
لەراپورتى رېكخرا وەكەدا ھاتووه؛ رېكخرا وەكە
بەلگە و نېيشانىي تەواوی بەدەستە وەكە كە عېراق
بەر دەوام مەلائىي بەرەستكە رانى گىرتەن و
ئەشكەنچەنە داون و زما رەپەكى زورىشى لەسىدا رە
داون ئەمە جەنە كەلە زېرىشەشكەنچەدا
گىيان لەدەست دەدەن و بەرگەي ئەم جورە ئازار و
ئەشكەنچەدا شەنگەن، ھەر وەھا راپورتە كە دىيارى
كردۇھ كەشىو ئەشكەنچەي كارەبا و فەلاققە و
ھەلوا سىن وەتەن كەنلى مەندا لەتەمەن ئەسالى
دەچى و چەندىن مېردىندا ئەنچەنە سەپارەت بى
كە مەتربووه لەدا دىگەكى كارەتونىدا خۆكمى لە
سىدا رەدانىان درا وە حەۋاتانىان تا وە، ھەر وەھە
پەلەسىدا رەدانىي حەۋاتانىان تا وە، ھەر وەھە
راپورتە كە دەلىي؛ بىباوانى ئەمنى عېراق خوشى دانى
پېنج ماڭىيەن لەدا يكى جىا كەنچەنە دەنۋوسىنە وە

**کا ولکر دنی فه الاد زی، ته نهستا
ئه لفه به که لدزت جبیره د وور
و دریزی نه خشہ بولکیشرا وی
عده فله قبه کان . . .**

کانی خوی دزی گه لی کورد بیا ده بکاتو
که که بیفی خوی گودشا روزا روجکه کانسی
مرزو له سایه بیه ک دیزی ویه ک ده نکسی
که له که ما ن وده نگدا وهی پودوا وکانی
کوردستا ن له جنبه ندا ئیتر نا تو اسی بشه
ها سانی وه ک جاری جاران گورگ نا سنا
چاوه روانی سرا بکات . . .
شیمرزو که لی زولدیکرا او لینفه و مسما وی
کورد له هه مو و که س زیما تر بیلوبستی بس
بیشگیری و بیارمه تی و ها وده ردی دوستا ن
و د نیشتوا نه کانشیان ره وانه ی شوردو
کانی زوره ملیکان ده کات بسویه ش بسو پوچه ل
کردنه و به گزدا چونه وهی بیلانه چه بله لاه
کانی دوزمنان ده بی هه میشنه هوشبا رسین
ویه کیشی ریزه کانشان له تا و بده رهی
کوردستا ن بیه و تر بکه بس و کیانی
و لایه نگرانی هه بیه و گه ره که هه مو وه رفه
شیکی له بار بلو خرمه شی کیشی بره و اکهی و
کلکردن وهی دوستا ن له دهه وری خوی وه تا ق
خشنسی دوزمنانی بس کار بیشی و بمه منشه ش
بما رودل خیکی له بار بلو روحانندی شده
دریمه و کوتا بی بی هینشی وه زنگی در
و دریزی دیکتا سوریه و فاشیزم بزره
خشنسی و شا سوی روئی سه ربہ سنتی و سه رب
بیه خوبی له بار و ش بکری . . .
بیلسانی کا ولکردن شا ری قه لادری ته نهستا
نه خشہ بلو کیشرا وی عه فله قیه کان بلو
کوردستا ن و راگوا ستن و دهه دهه رکردن
که لقہ بیه که لهزجیده دو در دیزه و
شودون و سعودیه و نیشنه جی کردن
شودون و سعودیه و نیشنه جی کردن
عه ره ب له شوپنیان . . .

کانی خوی دزی گه لی کورد بیا ده بکاتو
کوردستا ن کیمیا باران بکا نه، که جی شنی
مرزو له سایه بیه ک دیزی ویه ک ده نکسی
که له که ما ن وده نگدا وهی پودوا وکانی
کوردستا ن له جنبه ندا ئیتر نا تو اسی بشه
ها سانی وه ک جاری جاران گورگ نا سنا
چاوه روانی سرا بکات . . .
شیمرزو که لی زولدیکرا او لینفه و مسما وی
کورد له هه مو و که س زیما تر بیلوبستی بس
بیشگیری و بیارمه تی و ها وده ردی دوستا ن
و د نیشتوا نه کانشیان ره وانه ی شوردو
کانی زوره ملیکان ده کات بسویه ش بسو پوچه ل
کردنه و به گزدا چونه وهی بیلانه چه بله لاه
کانی دوزمنان ده بی هه میشنه هوشبا رسین
ویه کیشی ریزه کانشان له تا و بده رهی
کوردستا ن بیه و تر بکه بس و کیانی
و لایه نگرانی هه بیه و گه ره که هه مو وه رفه
شیکی له بار بلو خرمه شی کیشی بره و اکهی و
کلکردن وهی دوستا ن له دهه وری خوی وه تا ق
خشنسی دوزمنانی بس کار بیشی و بمه منشه ش
بما رودل خیکی له بار بلو روحانندی شده
دریمه و کوتا بی بی هینشی وه زنگی در
و دریزی دیکتا سوریه و فاشیزم بزره
خشنسی و شا سوی روئی سه ربہ سنتی و سه رب
بیه خوبی له بار و ش بکری . . .

که که بیفی خوی گودشا روزا روجکه کانسی
مرزو له سایه بیه ک دیزی ویه ک ده نکسی
که له که ما ن وده نگدا وهی پودوا وکانی
کوردستا ن له جنبه ندا ئیتر نا تو اسی بشه
ها سانی وه ک جاری جاران گورگ نا سنا
چاوه روانی سرا بکات . . .
شیمرزو که لی زولدیکرا او لینفه و مسما وی
کورد له هه مو و که س زیما تر بیلوبستی بس
بیشگیری و بیارمه تی و ها وده ردی دوستا ن
و د نیشتوا نه کانشیان ره وانه ی شوردو
کانی زوره ملیکان ده کات بسویه ش بسو پوچه ل
کردنه و به گزدا چونه وهی بیلانه چه بله لاه
کانی دوزمنان ده بی هه میشنه هوشبا رسین
ویه کیشی ریزه کانشان له تا و بده رهی
کوردستا ن بیه و تر بکه بس و کیانی
و لایه نگرانی هه بیه و گه ره که هه مو وه رفه
شیکی له بار بلو خرمه شی کیشی بره و اکهی و
کلکردن وهی دوستا ن له دهه وری خوی وه تا ق
خشنسی دوزمنانی بس کار بیشی و بمه منشه ش
بما رودل خیکی له بار بلو روحانندی شده
دریمه و کوتا بی بی هینشی وه زنگی در
و دریزی دیکتا سوریه و فاشیزم بزره
خشنسی و شا سوی روئی سه ربہ سنتی و سه رب
بیه خوبی له بار و ش بکری . . .

که که بیفی خوی گودشا روزا روجکه کانسی
مرزو له سایه بیه ک دیزی ویه ک ده نکسی
که له که ما ن وده نگدا وهی پودوا وکانی
کوردستا ن له جنبه ندا ئیتر نا تو اسی بشه
ها سانی وه ک جاری جاران گورگ نا سنا
چاوه روانی سرا بکات . . .
شیمرزو که لی زولدیکرا او لینفه و مسما وی
کورد له هه مو و که س زیما تر بیلوبستی بس
بیشگیری و بیارمه تی و ها وده ردی دوستا ن
و د نیشتوا نه کانشیان ره وانه ی شوردو
کانی زوره ملیکان ده کات بسویه ش بسو پوچه ل
کردنه و به گزدا چونه وهی بیلانه چه بله لاه
کانی دوزمنان ده بی هه میشنه هوشبا رسین
ویه کیشی ریزه کانشان له تا و بده رهی
کوردستا ن بیه و تر بکه بس و کیانی
و لایه نگرانی هه بیه و گه ره که هه مو وه رفه
شیکی له بار بلو خرمه شی کیشی بره و اکهی و
کلکردن وهی دوستا ن له دهه وری خوی وه تا ق
خشنسی دوزمنانی بس کار بیشی و بمه منشه ش
بما رودل خیکی له بار بلو روحانندی شده
دریمه و کوتا بی بی هینشی وه زنگی در
و دریزی دیکتا سوریه و فاشیزم بزره
خشنسی و شا سوی روئی سه ربہ سنتی و سه رب
بیه خوبی له بار و ش بکری . . .

که که بیفی خوی گودشا روزا روجکه کانسی
مرزو له سایه بیه ک دیزی ویه ک ده نکسی
که له که ما ن وده نگدا وهی پودوا وکانی
کوردستا ن له جنبه ندا ئیتر نا تو اسی بشه
ها سانی وه ک جاری جاران گورگ نا سنا
چاوه روانی سرا بکات . . .
شیمرزو که لی زولدیکرا او لینفه و مسما وی
کورد له هه مو و که س زیما تر بیلوبستی بس
بیشگیری و بیارمه تی و ها وده ردی دوستا ن
و د نیشتوا نه کانشیان ره وانه ی شوردو
کانی زوره ملیکان ده کات بسویه ش بسو پوچه ل
کردنه و به گزدا چونه وهی بیلانه چه بله لاه
کانی دوزمنان ده بی هه میشنه هوشبا رسین
ویه کیشی ریزه کانشان له تا و بده رهی
کوردستا ن بیه و تر بکه بس و کیانی
و لایه نگرانی هه بیه و گه ره که هه مو وه رفه
شیکی له بار بلو خرمه شی کیشی بره و اکهی و
کلکردن وهی دوستا ن له دهه وری خوی وه تا ق
خشنسی دوزمنانی بس کار بیشی و بمه منشه ش
بما رودل خیکی له بار بلو روحانندی شده
دریمه و کوتا بی بی هینشی وه زنگی در
و دریزی دیکتا سوریه و فاشیزم بزره
خشنسی و شا سوی روئی سه ربہ سنتی و سه رب
بیه خوبی له بار و ش بکری . . .

رودنا مه و گلوقا روده زگا کانی را گه یا ستدنی
جیهان به شیوه یه کی فرا او نمه سه لیمه
را گواستنی خه لکی قله لادزیهان جا ب و بلاو
کرد و وه ها وده ردی پیشتویا نی خویها نبو
عیار اقدا ده در بر دیه چه ندی ده ولکه بیهله
دریم لافی یه وه لایده دا که گوا بیمه
دو جیهان کا شکرا اکرد، به تا بیهه تیشکا نی
حریمکی کارتوئی و جا بردانی رژیمی فره
ده یه وی له ریگا ی چه ند هنگا ویکیسا خته
له جوری ریگه دا به در وست برونسی چه نسد
حریمکی و بلاو کردن وه دیموکرا سسی
عه فله قیا نه لایه ره یه کی تازه هه لبدا -
ته وه و له گه ل یه م سه رده مه یا شتی و
یکات که بای لویزه کانی خویان له یه عددا
بکیشنده وه یه گه رژیمی به غدا ده ستبره
دیموکراتیدا خوی بگونجینی .
به رکری و خوپرا اگری خه لکی قاره ما نی قه للا-
دری و گوشانی ده وله تان و رای گشتی
رده نگد انه وهی رودوا و کانی گوردستا نله
نایه وه ویه که خه با تی گله که مان یهه
عیار اقیان دوا خست و نایا ریان گردکه
نهی یه وه ویه که خه با تی گله که مان یهه
سده شیوه یه کی کا تیش بی، جا ری ده ست
داری یکه کاره نه بیست .
کوردیش بیی نا وه ته قوئنا غیکی تازه و
کوردیش بیکی گه ورهی وه خلو بینیو و کیشی
که داری شیوه یه کی پردویی
لهم کاره هله لبگری .
به لینی ! لمه کا تیکدا رژیم به خه یا لیخا وی
خوی وای دمه انسی ئیتر بهه کجا ری بیزو-
نده وهی ریگا ریخوازی ره وا ی گه لی گوردی
جه ریکن یا وریکی زیبا تر لهم کیشی ییه
نایه وهی ریکن که شکنی و ده ولله تا نی جیهان نیشن
جه ریکه قا وعی ته سکی (کیشی بیه کی پردویی
نایه وهی ریکه قا وعی ته سکی) ده ولله تا نی جیهان نیشن
کوردیش بیی نا وه ته قوئنا غیکی تازه و
کوردیش بیکی گه ورهی وه خلو بینیو و کیشی
لهم کاره هله لبگری .
خوازی گه له که مان شا نبده شا نی خه با تی
ده دمه نه وه و با یه خیکی زیبا تر بیه
جه کداری خه ریکه بایه خیکی زیبا تر بیه
مده سله لهی خه بایه سیا سی و دیبلوما سسی
ویسیا وانی قله لادری دیک کیا سا چه قیشی
چاوی دوزمان و شاره زای خویان بیه
سده رکوتکرده و پیرادهی خه بیات و خور اکری
جه ما وه ری گوردستا نی له گوردنا وه، یا فروت
ویسیا وانی قله لادری دیک کیا سا چه قیشی
چاوی دوزمان و شاره زای خویان بیه
خویشنا ندا نیان سازکرد و ده رودیسیواری
را مسهد رسه م کاره ده ریبری و چه ندیش
شا ریان سه دروشی دڑی رژیم و سیا سه تی
رایگرو استن و شار سهده رکردن به خشا ند .
بهره ی کوردستا نی خه بایه تیکی پیششگیری
کردن و وه تا ق خستنی دو زمانا نی به کار
سنهی .
را یه ریسی خه لکی قله لادری گردد وه سست
شه گکه ر رژیمی صدام له سه و بهر له زیسر
په جی یه م نیایا زهی رژیمی بیوهه مو و جیهان
قا شکرا اکرد و دا وای له کورد و کوبوته و کانی
نیشوده وله تان و رای کشتی جیهان کرده
شه م بیلاده تازه یهی رژیم ریسوسا بکه نو
گوشان بخه نه سه رتانا و انتبا ران و ریگمی
نه سجا مدانی یه م کاره بیان لی بگرن .

قەلادزى شەھيدان لە بەرداھم سەرەنۋە راڭواستىدا

کوردو بىزۇتنە وەي رىزگارىخوازى گەلى كورد ھەمېشە گرى كۆپرە داخ و كەسەرېكى گەورەي سەردەلى عەفلە قىيە كان بۇونە و كارگە يشتۇتە ئەوھى بۇون و ما فى ئەم گەلە ژىردىستە بەكۆسپ و ئاستەنگىكى زۇر گەورەي بەرداھم وەدىيەننانى ئەمنى ستراتىزى عەرەب لەقەلەم بىدەن و ھەربۇيەش ئاگرى بىئى ئەمانسى شەپەرىكى رەگە زپەرسىلىەنا و بىردىن و رېشەكىش كىرىدىن و خاڭ بەددەر كەمانىان جوشدا وە بلىسەي ئەم ئاگرى سەرتاسەرى شاروگوندو شا رۆچكە كانى كوردىستانى عىرماقى گرتۇتە وە تەپ و وشكى، شەپەركەرو لاشەپى وېكپا ووتاندۇ .

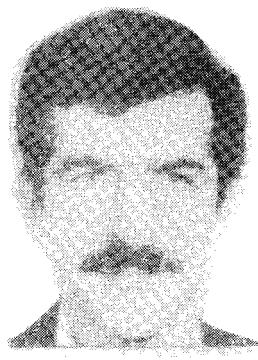
ملەوردا چارەنۇوسىكى تىرسا كىتر لە جاران ھەپەشەي كاولبۇونى لى دەكەت . رېيمى عىرماق نيازى وايمە شارى قەلادزى و سەنگە سەرە ئارا وە پىمالىك و بەستە سىن و توه سوران و گۈندەكانى دەرەپەر يان بۇھەتاھەتا يەلە سەر لايەرە كانى رۇزى گار بىرىتە وە دانىشتۇوانەكەي بىزە زەبرى پۇستال و سەرەنلىزەپەوانە ئۆردو گا زۇرە ملىكىكانكەت شا لە ويىدا وەكە باقى ئۇردوگانشىنان دوور لە سادە تىرىن پىيدا وىستىيەكانى ژيانى رۇزانە شە و پۇزى پىكە وە گرى بەن و سوكا يەتى پى كىرىدىن و دەستدرېزىيەكانى پىا وانى ئەلەنە گۈئى رېيمىش بەنا چارى قبۇل بکەن .

بەلى عەفلە قىيە كان لە درېزەي سىا سەتسى كاولكىرىدىن گۈندوشاشاروچكە كانى كوردىستان و راڭواستن و دەرەپەر كەردىنى كوردى، ئە و ائە مجا رەيان گەرە كىياناھە قەلادزى ئەشەنەن بىلەن و بىرىنىكى قولى دېكەش بخەنە جەستەي پى بىرىن وزامى گەلى ژىردىستى كوردىمان . ئەم ھەنگا وەي رېزىم ھەرزۇو لەنا وە وە

سەركوتىرىدىن بىزۇتنە وەي رىزگارىخوازى گەلى كوردو سېرىنە وەي بۇونى نەتە وە بى گەلە كەمان خەونىكى زۇر دېرىنى عەفلە - قىيە كان و فەرمانىرە وايانى رەگە زپەرسىي پېش خۇيان بۇوه وە رېبۇيەش تەعرىب و تەرحىل و راڭواستنى بەزۇرى كۆمەلانسى خەلکى كوردىستان بۇتە خەونىكى ھەرگە ورە ورېبا زىكى سەقا مگىرى عەفلە قىيە كان .

كاولكىرىدىن و تەخت كەردىنى گۈندۈٹە رۆچكە كانى كوردىستان و راڭواستنى دانىشتۇوانى بو ئۇردوگا زۇرە ملىكىكانى دەرەپەر شارە كان، شېۋا زىكى دلخوازى عەفلە قىيە - كاون و وە بۇبە گۈذاچوونە وەي گەلى كوردو شېۋاندىن روخسارى نەتە وايەتى و كۆمەلا بەتى ئەم گەلە .

ئە مجا رەشيان قەلادزى، ئە و شارە خنجلانەمەي بەرە بەيانى رۇزى (۱۹۷۴/۴/۲۴) كە و تە به ر شا لاوى درىندا نەي فرۆكە مەرگبا رېنە كانى رېيمى عىرماق ولە ئاكاما دا نزىكەي (۱۶۷) كە س شەھىدو (۲۵۰) كە سى دېكەش بىرىندا ر بۇون، ئېمىرۇ ھەرەمان شار پاشتىپەر بۇونى (۱۵) سال بەسەرەم كارە ساتە دلتە زېنە، لە سايە حوكىمى ھەمان تاقمى

پرسه نامه یه ک

به ریز / مهکته بی سیاسی پارسی سوسیالستی کورد
(پاساونک)

سلاوی خه با ت و شورش

بهداخ و به زاره بید کی زوره وه هه والی کوجی دوا بی
برای به ریز ئازاد مسته فا سکرتیری حزب که تان و
خه با تکیری نا سرا وی سه رکردا بیدتی به رهی کوردستا نی
تیکوشہ رما ن پی گه یشت، ئیمده له پارسی دیموکراتی
گه لی کوردستا ندا کوجی دوا بی شدم شه هیده بیه
زیانیکی گه وره بو حزبی شیوه و به رهی کوردستا نی و
تیکرا ای بیزوتنه وهی رزگا ریخوا زی گه له که مهان
ده زانین و نابرا و دوستیکی سدقه مگیرو بو راه کی
دلسوزو خه با تکیرکی سه رسخت بوو.

(ئازاد مسته فا) له م با رود و خه ناسکه که شورش و
گه له که مانی پیدا تیپه رده بیت شه هیده بیو، شه و گه له
گیر و دهی زنجیره بید ک رژیمی سه رکوتکه رب و و و و
عه فله قیه کانیش که تا وانه کانیان سنوری خه بیال
ده به زیینی درنده ترین شه لقه دی شه زنجیره بیه ن و
بویه ش له گورنایی فاشیزم و تیکشکاندنی دا پلسوین و
سه رکوتکردن، پیده کگرتنیکی زیان تزو په کخستنی گشتی
وزه و توانا کانی گه ره که.

با کوجی دوا بی شه م خه با تکیره ها نده ریک
په ره بیدانی خه با ت بیت له ژیرلای سه مه
کوردستا نی و له سه رشه و ریگا بیدی به خوبی شه مو
با قی شه هیدان نه خشینرا وه.

به م بونه دلته زینه وه سه ره خوشی خومان پیشک
به شیوه و به ریگا شیوه شه وه پیشکه ش تیک رای
شه ندا مانی حزب ها و به بیمانه که تان و که سو کار و
خیزانی شه هید ده که بین.

(انا لله وانا الیه راجعون)

مهکته بی سیاسی

پارسی دیموکرا تی کوردستان

بروسله پیروزی پوچبی شیوعی عیراق

به ریز / مهکته بی سیاسی حزبی شیوعی عیراق
سلاوی خه با ت و برا پهشی تیکوشه رانه.

به بونه پهنجا و بینجه مین بادی سا لروزی له دایک
بوونی حزب ها و به بیمانه که تان خوشحالین له ناخی
دله وه سلاویکی گه رم پیشکه ش به شیوه و له ریگا ئیمیوه
شه وه پیشکه شیه میوه ها وری بیان و پیشمehr رگه خه با ت
گیره کانتان بکه بین و به وهیوا په بین له خه با ت داد
سه رگه و توبن.

به م بونه په شیش و شازار و کاره سات و مه بینه تیه
کانی گه لی عیراق باد ده که بینه وه بو شه وهیه مومان
به دل و ده رونیکی ساف و بی گه رده وه له پیشکه
پا شه روزیکی دیموکرا تی بو عیراق و مسونگه رکردنسی
ما فده سیاسیه کانی تیکرا ی گه لی عیراق و ته وه وا وی
ما فده ته واه تیه کانی گه لی کوردستان گه بده دست
شه وه زه نگی فاشیزم و ده نالینی و له پیشکه
گه راندنه وهی ولات بو ریزی رزگا ریخوا زی دزی زا بونه
زم و کوشه په رستی کار بکه بین.

شیمه شانازی به په بونهندی خه با تکیرا تهی نیوان
هه رد و لاما ده که بین که جهندین سال له مه و بیه
بننا غهی دا کوترا وه روزگار و مه زنتری
خه با تیش پیته و ترو به هیزتریا ن کرد وه و که زنتری
ده ستکه و تی شدم خه با ته ش به رهی کوردستانی عیراق
بوو که هه ریمی کوردستانی جزبه که شیوه ش تیکه دا
به شداره.

شاواته خوازین هه ول و ته قله لای هه میوه حزب و هیزه
نیشتمانی بیده کان له بینا و به دیهینا نی پس سر و ذهی
به رهی بجهه رفرا وانی عیراق و دا رشتمنی بنده ما کانی
کاری به رهی بده شیوه بیده کی فرا و انترو ریکوبیکت
له شیستا سه رگه و ته و بی.

ها وری بیانی هیلزا، ریز و سلاوی خومان تان بود و په
ده که بینه وه و به گه رمی دهسته کانتان ده گوشین و
دلنیا بین سه رکه و ته هه ربو گه لی عیرا قه، هه رجه نده
زولم و زوره شه وه زه نگی فاشیزم بیش دریزه بکیشی.

مهکته بی سیاسی
پارسی دیموکرا تی گه لی کوردستان

۱۹۸۹/۲/۲۵

۱۹۸۹/۲/۲۱

بڑو سکھی بڑو زنی

دو روزی ۱۴ / ۳ / ۱۹۸۹، له پیوه که برای دادگاه کانسی بار دستمکانی نداشت، با دادگاه کانسی بار دستمکانی نداشت، دیموکراشی که لبرلری کوردنستا، پیشووازی له وه فدیکی سه درکرد ایه شسی حزبی سوپیا لستی کوردنستا نله تو روکیسا کرا له دا پییدا دیدا ریکی ها و بجهه شله شده دشنه سه رکردا بهی هه ددد و حزب شده نجا م درا لهدیدا ره که دا به دریزی با سی بار دودخه نکه سکه که کرا او شده تی شا شوری بکهین و به و هیوا سهین سه دده و اما شاهد شاهد شه بکه شه بهه مو و هه فا لانی سروتنه وه دیموکرا بشیر و زبا بی خوما ن پیشکه ش به شیوه و لردیکای شیوه بشیشه و انداد این له روکای شه و هورا ماته ده شاه بجهه شاهی هیزد و حزبه کانی غیرا ق و کوردنستا ن خه بنا شسی سو ده که ن له بینا و روخاندنی فاشنورم و بجهه دیموکراشی و پیه که کانی و مسوگه رکردنستی پیه ده هینا شی دیموکراشی و پیه که کانی که لسی شا شوری و که ما به شیمه له بار دشی دیموکراشی که لی کوردنستا ندا شاه زی سه و پیه بیو ندی پیه تو سندو تو لهی خه بنا شکرده که نیمه ده که نین و بزونته وه خه بنا شکرده که نیمه ده دهه بین، هه رو و ها به ره بیدا ن و پیه و کرنسی کوششی شیوه ده که نین له بینا و هلانا شی نا کوکسی و کیه و کرفته لاو که کیه کان و پیه که کشتنی هیزد که نله کارکه وی له گورنا شی دیکتنا تو روی و پیه دیه بینا شسی جارکی دیکه ش سلا و رسزی خومانستا ن سو دو و بیانات ده که بنه و بگه ره می ده سنتان ده کوشین و سه رکه وشن ده ره دو و لایه پیه بیو و ندی شیکوشا نی شیو انسیان که ره ک بیت .

بـا رـتـي دـعـوـكـرـتـي مـكـهـلـي كـوـدـسـ

گه ش بیشی و قوقا غبکی بیه کبوون و سه که هادسه نکاندن، که بردیتی پله هه نگا و بکی که دستا ن (ته فگه ر) بان بهده سه کور دستا نی عیرا ق و ته فگه رهی رزگاری سزو ته وه گه لی کورد له هه د دو و پا رجه که هی کوردستا نی عیرا ق تو سود کیا . خستنی هیزه کا نی بزو ته وه گه لسی کورد ده بو سه رکردا به شی کردش بیشنه رهی هه د دو و لا در وست بسوی به رهی کوردستا نی عیرا ق و ته فگه رهی رزگاری سزو ته وه گه لی کورد له هه د دو و پا رجه که هی کوردستا نی عیرا ق تو سود کیا . که و بیکی گه و ر له قله م دا وبه رزبان له کوتا بیدا بمه راشکا او پا لپشتی خشو بیان سو شه و هه دل و تیکوشانه دو بات کرده وه که سو بمه ستنی کونگره که کوردستا نی ته رخانه ده کریت .

بروسکاہی بیرونی

روزی ۱۱/۲/۱۹۸۶، هدفان لسا می عیند اند (همین)، که
ئه میندا ری گشتی پا رتبیعا ن، پایا رتی دیموکراتی
گهانی کوردهستا ن، چاوی بهبه ریز (بیوست فیصل)
ئه میندا ری گشتی لیرنه مدرکمذی حزبیشیوی
و هدفان (رمو شیخو) شهندامی مهکته بیسیا سی

لە دیدا رەكە بىدۇرۇ درېزى باسى گورانىكا رى
نا و چەكەو لە ما نەش خەبا تى گەللى كى سورد بىو
وەدەستھەنەنى ما قەرەواكاسى كرا ، ھەر وەھا
سەتى سورىا بىو دژا يېتى كىردنسى
ئىمپېريا لىلىزىم و زايىۋەنلىق و يېشتىكىرى لە كېشىسى
گەللى كورد ، خەرا يەھ بەر باس و لىيکوللىقىدە
لە كوتا يېدا دوپىا تى گۈرنىگى يې بىوەندى سېبوا
ھەر دەوە خىزى دوست كرا و بىرپا رەدا كە بىسى
بىر شەنە بىو قولكىرىدە وە پىنە و كىردەنى ئەمەو
بىدەنەنە بىدۇرۇ درېزى سىكىست .

کردو ته وا او لادیکا نی کورستا نی چو
کردو شدم نا و چانهی به (خا کے
قده غه کرا او الہ قده له م دا .
جا ریکی دیکھ ش پیر وزبا بیشا ن لے
دھکهین و دھسته کا نتا ن دھگوشین لسہ
ریگا ی و دیھینا نی ما فی چارہی خسو
نرو سینی گه له فده له ستبین له سه رخا کی
خویدا .

نہ استاد کو کریم گلے کر اکرے دیں۔ مدد و میر سب سے بڑے مدد ہے۔

بروکسکه یه ک بُو سه رُوك حافظ الاسد

سوسیا لستی عه ره ب و پا رتی دیموکرا تی
گه لی کوردستان، ئه و په یوه ندی یه
که خده با تی ها و به ش دژی ئیمپریا لیزم و
زا یونیزم و داروده ستہ کانیان لە
پینا و دوا رلاژیکی چا کتر بُو هه ردو و
گه له دوسته کانمان، پته و ترو بـه
ھیزتری کردوه ..

ھه روه ها شانا زی بـه و پشتگیری یـه
مـه عنـه وـیـیـه بـهـرـدـهـوـاـمـه دـهـکـهـیـنـ کـه
سـهـرـکـرـدـاـیـهـتـی وـگـهـلـیـ سـوـرـیـاـ پـیـشـکـهـشـی
ھـیـزـھـ سـیـسـیـھـ نـیـشـتـیـمـاـ نـیـسـیـ و
پـیـشـکـهـ وـتـنـخـوـاـزـھـ کـاـنـی دـهـکـهـنـ کـهـنـوـیـنـھـ رـیـ
خـهـ بـاـ تـیـ کـوـرـدـوـعـهـ رـهـ بـ وـ کـهـ مـاـ یـهـ تـیـھـ کـاـنـی
عـیـرـاـقـنـ لـهـ زـیـگـاـیـ هـهـ وـلـدـاـنـ بـوـ بـهـ رـهـ یـهـ
کـیـ بـهـ رـفـرـاـ وـاـنـیـ عـیـرـاـقـ کـهـ بـبـیـتـتـھـ
کـوـلـهـ گـهـیـ خـهـ بـاـتـ لـهـ پـیـنـاـ وـ روـخـاـنـدـنـیـ
رـیـصـیـ دـیـکـتـاـتـورـیـ فـاشـیـ صـداـمـ کـهـ
دـژـیـ بـهـ رـژـهـ وـهـ نـدـیـ گـهـلـیـ عـیـرـاـقـ وـنـهـ تـهـوـهـیـ
عـهـ رـهـ بـهـ وـ لـهـ پـیـنـاـ وـ دـاـمـزـرـاـنـدـنـیـ
جـیـگـرـیـکـیـ نـیـشـتـیـمـاـ نـیـ کـهـ دـیـمـوـکـرـاـسـیـ
بـوـ گـهـلـیـ عـیـرـاـقـ وـ ماـفـهـرـهـ وـاـکـاـنـیـ گـهـلـیـ
کـورـدـ مـسـوـگـهـ رـدـهـ کـاتـ وـ عـیـرـاـقـ دـهـکـهـ رـیـنـتـهـ
وـ رـیـزـیـ رـژـگـاـ رـیـخـوـاـ زـاـنـهـیـ عـهـ رـهـ بـ وـ
جـیـهـاـنـ دـژـیـ زـاـ یـونـیـزمـ وـئـیـمـپـرـیـاـ لـیـزمـ.
جاـرـیـکـیـ تـرـیـشـ سـلـاوـیـ گـهـ رـمـ وـ هـیـوـاـیـ
دـلـسـوـزـاـنـهـیـ خـوـمـاـنـتـا~n بـوـ دـوـوـبـارـهـ
دـهـکـهـیـنـهـ وـهـ ..

۱۹۸۹ نـیـسـاـنـیـ مـهـ کـتـهـ بـیـسـیـاـ سـیـ
پـاـ رـتـیـ دـیـمـوـکـرـاـتـیـ گـهـلـیـ
کـورـدـسـتـانـ

ھـاـ وـرـیـیـ تـیـکـوـشـھـرـ - حـاـفـظـ اـلـاسـدـ - سـهـ رـ
کـوـماـ رـیـ عـهـ رـهـ بـیـ سـوـرـیـاـ ، ئـهـ منـیـسـدارـیـ
گـشـتـیـ حـزـبـیـ بـهـ عـسـیـ سـوـسـیـاـ لـسـتـیـ عـهـ رـهـ بـ .
ھـاـ وـرـیـیـاـ نـیـ خـهـ بـاـ تـگـیـرـ ، ئـهـنـدـاـ مـاـنـیـ ھـهـ رـ
دـوـوـ سـهـ رـکـرـدـاـ یـهـتـیـ نـهـتـهـ وـاـیـهـتـیـ وـ
ھـهـ رـیـمـاـ یـهـتـیـ حـزـبـیـ بـهـ عـسـیـ سـوـسـیـاـ لـسـتـیـ
عـهـ رـهـ بـ ..
ھـاـ وـرـیـیـاـ نـیـ تـیـکـوـشـھـرـ ، ئـهـنـدـاـ مـاـنـیـ
سـهـ رـکـرـدـاـ یـهـتـیـ ھـهـ رـیـمـیـ عـیـرـاـقـیـ حـزـبـیـ
بـهـ عـسـیـ سـوـسـیـاـ لـسـتـیـ عـهـ رـهـ بـ ..
سـلـاوـیـکـیـ تـیـکـوـشـھـرـاـنـھـ ..
بـهـ بـوـنـهـیـ حـهـ وـتـیـ نـیـسـاـنـ ، چـلـ وـدـوـوـھـ مـیـنـ
یـاـ دـیـ دـاـمـزـرـاـنـدـنـیـ حـزـبـھـاـ وـ پـهـیـمـاـنـھـ
کـهـ تـا~nـ ، حـزـبـیـ بـهـ عـسـیـ سـوـسـیـاـ لـسـتـیـ عـهـ رـهـ بـ
گـهـ رـمـتـرـیـنـ سـلـاوـیـ خـهـ بـا~t~ وـ پـا~کـتـرـیـنـ
پـیـرـوـزـبـا~یـیـ خـوـمـا~ن~ لـهـ ئـیـوـھـ وـ لـهـ رـیـگـا~یـ
ئـیـوـھـ شـهـوـھـ لـهـ تـیـکـرـا~یـ ئـهـنـدـا~م~ا~ن~ وـ
جـهـ مـا~ و~ه~ ر~ه~ی~ ح~ز~ب~ھ~ خ~ه~ ب~ا~ ت~گ~ی~ر~ھ~ ک~ه~ ت~ا~ن~ و~
گ~ه~ل~ی~ س~و~ر~ی~ا~ی~ د~و~س~ت~ د~ه~ک~ه~ی~ن~ و~ ه~ی~و~ا~ی~
ل~ه~ش~ س~ا~غ~ی~ و~پ~ی~ش~ک~ه~ و~ت~ن~ی~ک~ی~ ب~ه~ ر~ه~د~ه~و~ا~م~ت~ا~ن~
بـوـ دـهـ خـوـا~ز~ین~ لـهـ رـی~گ~ا~ی~ و~ه~د~ی~ھ~ی~ن~ا~ن~ی~
گـهـ شـهـ کـرـدـنـیـکـیـ زـیـاـتـرـ بـوـ سـوـرـیـا~ ل~ھ~
ژـیـرـ سـهـ رـکـرـدـا~ ی~ه~تـی~ مـیـز~و~و~ی~ لـی~ه~ ت~و~ا~ن~ھ~
ی~ ئـی~و~ه~د~ا~ .ھ~ه~ ر~و~ھ~ھ~ا~ ش~ه~م~ د~ه~ر~ف~ه~ت~ھ~
ب~ه~ھ~ه~ل~ د~ه~ز~ا~ن~ی~ ب~و~ ئ~ه~و~ھ~ی~ ب~ه~ن~ا~و~ی~ ح~ز~ب~
و~ ج~ه~ م~ا~ و~ه~ ر~ه~ی~ خ~و~م~ا~ن~ھ~ و~ ب~ه~ و~ پ~ه~ پ~ر~ی~
ر~ی~ز~ھ~ و~ ب~ر~و~ا~ن~ی~ن~ھ~ پ~ه~ ی~و~ه~ن~د~ی~ ه~ھ~د~ه~م~
پ~ت~ه~و~ی~ خ~ه~ ب~ا~ ت~گ~ی~ر~ا~ن~ھ~ی~ ن~ی~و~ا~ن~ھ~ه~ر~ د~و~و~
ح~ز~ب~ھ~ د~و~س~ت~ھ~ ک~ا~ن~م~ا~ن~ ، ح~ز~ب~ھ~ ب~ه~ ع~س~س~ی~

ته سمری و بیوتا ندنه وه و سرینه وه رو خساری نمته ایه تی هه ولسرا وه و شوری کورد قرا ان پیرو
کرا وه مخوئه که ر به جا وی پیژدان و لمروا لسکه زا نستی یه و سهیری بکریت ئدوا کومان داله
را اوکه بتو که س نا مینته وه کمکیشی که لی کورد، کیشی یه کی رهوا و چارمه سه رنده کرا اوی کمکی بین
دوست و زور لیکرا وه .

بلام یئمه نا ماسنه وی باس لهو زولم و زوریه بکمین کله لکه لی کورد کرا اوی بله لکو مه بنهستی
ئیمه ئدوه بلیین بوجی تا وه کو ئیسیتا کیشی کورد نهبوته کیشی یه کی نیوده ولمنا و بنه
راشکا وی لمکورو کوبونده وه کونگره کانی ریکخرا وه کانی نیوده ولمنا و مانی مروف باسی لسی
نه کرا اوی ؟ بیا خود شگه ر بآ سیشی لیویه کرا بیت ئدوا بهره لستی کرا اوی دنه لکه خیز خوارکش
کیکرا اویه تدوه .

بو ولامی شهم پرسیا ره مان دهی بلیین دیا ره چند هوکاریکی خودی و بابهتی ههن که ریکر
یان کردوه و کیشی کله لکه ما نهیان لقا وغیکی ته سک و ووشکا هیشتوده و نهیان هیشتوده
راسه خو بنبته کیشی یه کی نیوده ولمنا . هر بیش مه بنهسته ش بنهجه بیوئه خالانه خواره
راده کیشین:

- ۱- خولانه وه بزونته وه رزگا ریخوا زی که لی کورد لمبا زنه یه کی ته سک و هملکرتنی دروشی
شدو تو که راسته خو بکیشی یه کی نا و خو خو بیشا ندا وه .
- ۲- که م شوزمویی کورد و بزونته وه رزگا ریخها زه که لی لمبوا ری خهبا تی دیبلوما سی .
- ۳- زور جاران بمنه ویستی یه و کیشی کورد لمکبیرا ویکی ناراست نقوم کرا اویو بدها و کیشی ناکو
کی و مسلمانی شه و دهوله تانه لکبیرا اوی که کوردستا داش کرا اویه .
- ۴- لمیه ک دوری و ها و پرسبوونی ریزه کانی بزونته وه رزگا ریخوا زی که لی کورد و پهکنه خستنی
هزیزه کان و ها و دهه نک نه کردنی دنه لکه جیا جیا کان .
- ۵- زال بسوی خهبا تی چه کدا ری بدهه ره تدوا وی شیوه کانی دیکه خهبا ت و نهیا را استنی بدرینسیه
کانی خهبا تی چه کداری .
- ۶- حکومتی نا وندی بدهه مو و شیوه یه ک بوشیوا اندنی کیشمکدو ئا و دژکردندوی هدولی دا او و
ریکری لیکردوه بیوئه که لی که لام لمکه لمه مدا و دنلو بمنا و دنده کانی رای
و کریکر تهی قیت کردوه و بمنوینه ریکه لی کوردي لمه مدا و دنلو بمنا و دنده کانی رای
- ۷- سر برای هدمو شه و اندش دهه ولمنا ن نهیان و بستو وه بدرزه و مندی خویان لمده است بدنه و به
شکرا پشتیوانی لکیشی کله که ما ن بکم و دوسنا یه تی خویان لمکه حکومتی نا وندی
تیک بدنه .
- ۸- کیشی که لی که لام لمکه لمه ما ن خسته دو و کمته ما ن هیشتوده کیشی کله لی کورد بنهسته
باشی بقوزیتده تا خهبا تی دیبلوما سی نتیا به هیز بکریت و سهیکه ریکی بنه و به هیزی بولسی
بدریت . جونکه ته م خهبا ته ش جا لاکی نوا اندش لمه که لمه شه و حکومت و دهولمنه که بنا بنه بس
ما فی مروف دده ده . هر رههها چا لاکی نوا اندش لمه که ریکخرا وی نه ته وه بکریت وه کان و نهه اوی
ریکخرا وه کانی دیکه نیوده ولمنا جونکه باشی کارمه ساتکه هدلم بجهو بوردو دان کردنی
شوینه کانی دیکه کوردستا ن بچه کی کیمیا وی وکازی ذهه را وی بذور لمينا و مندو ریکخرا وو رای
گشتی جیها ن بدها شکرا رژیمی عیرا قیا ن تا و انبه رکردو هویه کانی را که بنا بتدیش به فرا و انسی

دله روازیهک بوخکهای د سلواماسی

چندین ساله گهلى کوردمان له کوردستا نى عيّرا ق، بپوهد هست هيتنا نى ما فه رهوا کانى ودا نباش
بەبۈونى نەتەوا يېتى و بۇيىكىسا نى ماف لە جوا رچىوه عيّرا قېتكى دېمۇكىسىدا، بىنگى خەبائى
شۇرۇشى ئازىادى و يەكسىسىدا وە كىرىدەن وەزۇردا رى حوكىمرا نى زولم وەدەست زولم وەزىوە وەزىدەم بانگى
نى كوردستا نى خوارو بەعىّرا ق و دا سەزرا نىدى دەلەتى عيّرا ق بەم شىۋە پېكىھا تسوھى ئېستى
تا دەكى تە رېئىمى عەفلەقى بەڭىرىۋەنەس وەلام حکومتە يېك لەدەواي يەكە كانى عيّرا قەرلەكىاند
فەر، شەرهوا يايىن لە جىا تى ها وەنگى وە كارى خۇيا نەمەكىل كەملى كورد دەرسىرن و گەۋى يېو
دا خۇازىيە رەواكىنىان شەركەن وېرى بىن بىن جا دەرسىرن وەن بىن بىرگەننى
ئازا وە وەتەنگ و چەلمەمە و ئاشەنگە سەتەنگەنەكەن وەدەل بەدهەن بېرا يېتى كوردو عەزەب پېتەو
و بەھېز بىكەن . مەدوا كوردستا نىڭدا شەرەپ بېكىدا دا ان و ئاڭرى شەمرى نىۋا
كوردۇ عەرمەبىا ن خوشكىرەدە و تسووي ئاكىكى و دەۋىبەرەكىيەن لەتىۋا ن دەلەكانى گەللى عېراقدا
چاندە، بىان ھەركاتى كەملى كورد دا او اى سادەتلىرىن ما فە كانى ئىپايانى خۇي كەربىت ئەمەوا
ھەڭەرما وەيەن دەندا داون و لولەمى تۆپ و ئاڭرى بومبا كانىيەن كەردىتە سىنگى كوردىستا ن وىسىم
نالا لم و بىومىي ھېشۈسى كوردىستا نىغا وەردو شەدا وەتەوە دەستىۋا لە كەشكەنلى ئەن وەتەنگەنەكەن
و بەكەتە و شەركەرە لاشەر نەپا راستەوە قورگى مەنالى كوردىيەن بىر لەگا زى زەھرا وى كەرددە و
زېندا ئەكەنلى عېراقىيەن لى ھەركەدون و گونىدۇشا رەچىمۇ ئاپىيەكىانى دېكەمە كوردىستا نىغا لە
كەمل زەھرى تەخت كەرددە و كوردىيان لەخاکى باب و بېپىراندا ھەلەكەندەوە بەرەو بىبا نەكەن دا
دا ئاچاركرا ون كەدەست لەرەزەو باغ و بېستىن و مولكى خۇيانەن ھەلگەن و لمئور دوگا زۇردە مەلى
كەندا، كەمەلەپىنە گەرتەۋاھىيەكى سەرپا زى دەجىن، ئىپايانى كولەمەرگى و كۆپىرەورىيەسەر بىيەن.
لەھەمان كا تدا رۇزا نە سىخۇرەكائى دىزىم دەست دەرىزىيان كەردىتە سەرەشەرف و سا موسىمى شەم
بى دېغا عانەو كەھىشىن لىپا ن تەپرسىتە و سوکا يەتى وايان بېكىرا وە كەلدەرادەي بىسرىكەندە وەي
عەقل و هوش بىدەرەوە مەروف سەرسا م دەكتە .

حوكىرا نەكەنلى عېرا ق (بەتا يېتى بەعىسەكىان) كارەساتى وايان ھەينا وەتە سەرگەلە كورد كە
ۋېزىدا ئى مەروفا يېتى ھەزا نەدوە دەنبايى كەرى لە خەدوى قورسا بەئاكا ھەينا وەتەوە . شەدرى كورد
قىران و جىنۇسا يىدىيەن پېتەرە كەنەنچە و شۇينەكانى دېكەمە كوردىستا ن باشتىرىن بەلگەي قىسە كاشما ئىن .
ساتە سا مەنا كەكەي ھەلەبجە و شۇينەكانى دېكەمە كوردىستا ن باشتىرىن بەلگەي قىسە كاشما ئىن .
شەم كارەساتە سا مەنا كەنەنچە سەتكى بەمگورى دا و راي كەشتى جىنەانى ھا تە قىسىدەھەرەشىكى
را كەمەنلىنى كەم و يېنە بېرپا كرا .

گەلى كورد، وەكتەوا وى كەلەنى زېنۇرۇي جىجەن، خا وەن (خاک و زمان و روشنېبىرى و مېزۇرۇ)
خۇيەتى و تا كە كانى كومەلىشى يېك بېكىھا تسووي دەروننى ھا و بېشىان ھەمەيە . ئېستى كە ۋەزارە كەمە
دەكەتە (۲۵) مىليون كەمس، كەيدەرپۇرا بى مېزۇرۇ زورى لېكىرا وە ناما مەردا نە دەست دەرىزى كرا وە .

لەم شەمارە يېررا

- ٤ - دەر روازە يەك بو خەباتى دىيبلۇماسى.
 - ٧ - برو سکەي پىر و زبا بىي بوسە روک حافظ الاسە
 - ٨ - دىيدا رېك
 - ٩ - پرسەتامە يەك
 - ١١ - قەلادىزى شەھىدا ن لە بەر دەم سەرەنیزە
 - ١٤ - عەفلە قىيە كا ن مندا لانىش ئەشكەنچە ولەدار دەدەن
 - ١٦ - چەكى ئە تو مى ٥٠٠ بۇچى؟
 - ١٧ - ترا زىدىياى گەللى كوردى
 - ٢١ - عبدالنا سرو كىشەي كوردى
 - ٢٢ - كىزا وي ئور دون بەچى دەكەت؟
 - ٢٤ - ئە فرىقا قور بانى سىا سەتى كولونىا لىستە كا نە.
 - ٢٩ - قەرزە كانى دەر وەئى ئە مرىكاي لاتىن .
 - ٣٣ - كوجى كورد بو خورا سان ..
 - ٣٥ - دەربارە يە زىدىيە كا ن ..
 - ٤٠ - روزىمىرى پىشەنگ ..
 - ٤٢ - دوانا مەي چەند قا رە ما نىكى گوللە با را نكرا و .
 - ٤٤ - پىشا نگاي ھونەرمەندىكى كورد .
 - ٤٥ - لە ئەستىرە گەشە كانى ئاسمانى كوردىستا ن .
 - ٤٦ - لە وىستىرە چا و روا نىدا ..
 - ٤٨ - سالھى بە خشى .. ھوزان فانە كى ژپىر كرى يە .
 - ٥٠ - جا پىكرا وي نوى .
 - ٥٢ - بىرە وەرى شىعىر -
 - ٥٣ - بىرە تانا شەھىدىد دىياربەكى .
- JI LEYLA QASIM RA(HOZAN).....(54)
 BEYANNAMA DAMEZRANDINA KOMİTA CİHANİ YA
 PIŞTEVANYE BI GELE KURD RA.....(55)
 HOSA EM MİSEXT BÜYİN.....(59)
 DERİYEK JI XEBATA DIPLOMATIK RA.....(61)
 OTONOMI JI KURDÊN SOVETI RA.....(62)
 QELADZÉ Ú PİLANA VEGUASTINÉ.....(63)
 BEYANNAMA BİRHATINA 8ê YA DAMEZRANDINA
 PARTIYA ME(P.D.G.K).....(66)

پىشەنگ

كۇقا رىنگى را مىارى و رۆشتىپىرىيە
 را گەياندىنى ناوهندى پارتىيى
 ديموكراتى گەللى كوردىستا
 دەرى دەكەتات .

پىشەنگ

ھەلەجىك لىيات ئەپىن

PÊŞENG

EM HELEPÇE JIBIR NAKIN

ويندهي هەر دوو بەرگ ..
 تا بلوکانى ما موسىتا
 رەمىزى قطب الديىن

نەخى يە ك دىنارە

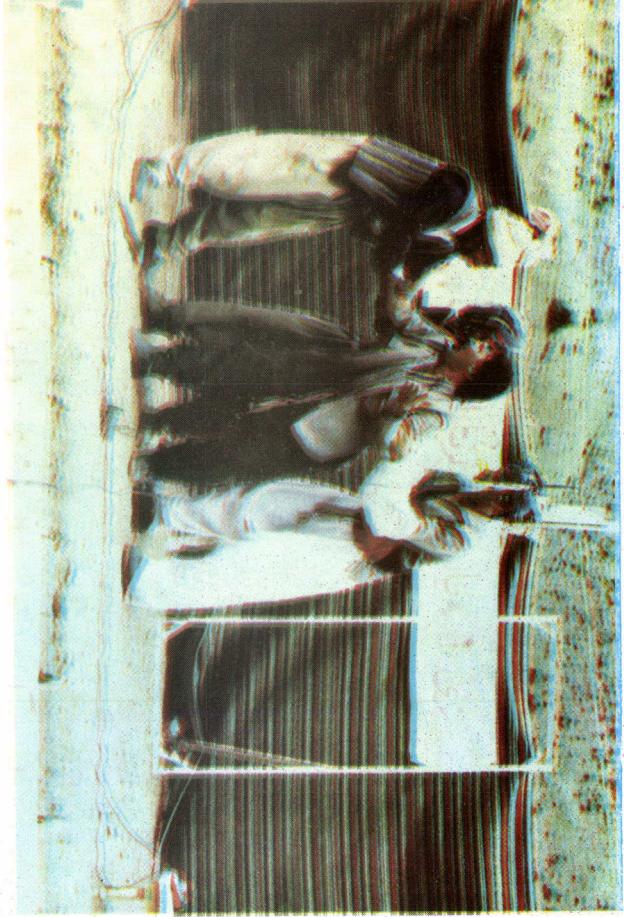
ADRES:

P.O.BOX 5042 13105 NACKA SWEDEN

لہیکہین سارٹونی

واسنے زانی بڑھو اور وسٹا نیدا

بہ بونہ یتپیپہ ربووی سالی
بہ سہ ردا صہ زرا ندنسی بہ رہی
کور دستا ندی عیبرا ق و لـہ
یادی (ائیا یا ر جہڑنے
کریکا را نتی جیہے نـ،
را گھہ یا ندنسی بہ رہی کورد
ستا نـ لہ بـ رہـ کـ خـوـی
ئـا هـ نـکـیـکـیـ سـاـ زـکـرـ،
سـهـ رـہـ مـاـ دـهـ قـیـقـہـ یـمـکـ وـہـ سـتـاـ
بـوـکـیـاـ نـیـ یـاـ کـ شـہـ ہـیـدـاـ،
وـنـوـینـہـ رـیـ بـہـ رـہـ بـہـ خـیـرـ
ھـاـ تـنـیـ مـیـوـ اـنـیـ کـرـدـ.
شـہـ وـسـاـ تـیـبـیـ بـہـ رـہـ بـہـ چـہـ تـدـ
کـوـرـ اـنـیـ شـوـرـشـکـیـرـیـ وـشـاـ نـسـوـ
گـہـ رـیـہـ کـ یـاـ هـنـگـہـ کـرـدـ.
راـزـ اـنـدـہـ و~۰۰
شـیـاـ وـیـ بـاـ سـہـ کـہـڑـ ماـ رـہـ یـہـ کـیـ
زـوـرـ کـوـرـدـیـ یـاـ وـاـرـہـ وـیـہـ نـاـمـدـرـ
وـیـسـمـہـ رـگـہـ کـاـ نـیـ بـےـ رـہـ
کـوـرـ دـسـتـاـ نـیـ ئـاـ مـاـ دـہـ یـدـیـتـنـیـ
شـہـ مـاـ اـهـہـ نـگـہـ بـوـوـنـ،
بـرـگـہـ کـاـ نـیـ ئـاـ هـنـگـہـ کـہـ جـیـکـاـ
رـہـ رـاـ مـہـ نـدـیـ ئـاـ مـاـ دـہـ بـوـاـ نـبـوـنـ
رـہـ رـاـ مـہـ نـدـیـ ئـاـ مـاـ دـہـ بـوـاـ نـبـوـنـ
ھـیـوـ اـیـ سـہـ رـکـہـ وـنـ وـتـہـ مـہـ نـیـ
پـرـ بـہـ رـہـ دـمـ بـوـ تـیـبـیـہـ رـہـ
کـوـرـ دـسـتـاـ نـیـ دـہـ خـواـزـیـنـ ۰۰۰۰۵۰۰
۰۰۰۰۰۰۰

پیشنه‌نگ

گوچاریک پرمایاری و روشینیری بیه راگه یاندنی ناوه ندی ا پارتی ذیمکرانی گه لی کورستان ده ری ده کات

گه لاویز / ۱۹۸۹

سالی شه شه م

زماره (۱۷)

هله بجهه لیادت ناکاین